

Основна школа
`"Милутин Миланковић"

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

ВАЖИ ОД

школске 2022/23. год.

С А Д Р Ж А Ј

ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	4
ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	7
НАЗИВ, ВРСТА И ТРАЈАЊЕ	10
ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА – Седми разред	11
ПРОГРАМИ ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА ЗА СЕДМИ РАЗРЕД, СА НАЧИНИМА И ПОСТУПЦИМА ЗА ЊИХОВО ОСТВАРИВАЊЕ од школске 2022/23-2025/26. године	13
СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ, седми разред	14
СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ, допунска настава, седми разред	30
СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ, додатна настава, седми разред	32
ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК, седми разред	36
ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК, допунска настава, седми разред	46
ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК, додатна настава, седми разред	47
ЛИКОВНА КУЛТУРА, седми разред	48
МУЗИЧКА КУЛТУРА, седми разред	50
ИСТОРИЈА, седми разред	56
ИСТОРИЈА, допунска настава, седми разред	68
ИСТОРИЈА, додатна настава, седми разред	73
ГЕОГРАФИЈА, седми разред	78
ГЕОГРАФИЈА, допунска настава, седми разред	108
ГЕОГРАФИЈА, додатна настава, седми разред	110
ФИЗИКА, седми разред	111
ФИЗИКА, додатна настава, седми разред	120
ФИЗИКА, допунска настава, седми разред	121
МАТЕМАТИКА, седми разред	122
МАТЕМАТИКА, допунска настава, седми разред	132
МАТЕМАТИКА, додатна настава, седми разред	135
БИОЛОГИЈА, седми разред	138
БИОЛОГИЈА, допунска настава, седми разред	153
БИОЛОГИЈА, додатна настава, седми разред	154

ХЕМИЈА, седми разред	156
ХЕМИЈА, допунска настава, седми разред	166
ХЕМИЈА, додатна настава, седми разред	169
ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА, седми разред	172
ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО, седми разред	177
ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ, седми разред	180
ВЕРСКА НАСТАВА, седми разред	185
НЕМАЧКИ ЈЕЗИК, седми разред	189
СЛОБОДНА НАСТАВНА АКТИВНОСТ - ПРЕДУЗЕТНИШТВО, седми разред	203
ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ, седми разред	207

Полазне основе за израду Школског програма су:

Основна школа "Милутин Миланковић" у Раброву обавља делатност основног образовања и васпитања, ради остваривања права грађана у тој области, у складу са Уставом Републике Србије, важећим законима и подзаконским актима, колективним уговорима, Статутом школе и другим општим актима Школе. Школски програм доноси Школски одбор, по правилу на период од четири године. Образовно-васпитни рад у школи остварује се на основу школског програма. Израда Школског програма ослања се на Закон о основама система образовања и васпитања („Сл.гласник РС“ бр.88 од 29.септембра 2017, 27 од 6.априла 2018 – др.закони, 10 од 15.фебруара 2019, 6 од 24.јануара 2020, 129 од 28.децембра 2021., **Правилник о националном оквиру образовања и васпитања («Сл.гласник РС» бр.98/17), важећа подзаконска акта, Правилник о школском календару основне школе за школску 2022/2023.годину** и на извештаје о самовредновању и спољашњем вредновању и на Школски развојни план.

Правилници:

- 1) Правилник о наставном плану и програму за први и други разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС-Просветни гласник“ бр. 10/04, 20/04, 1/05, 3/06 – страни језик обавезан од II разреда, 15/06, 2/08, 2/10, 7/10, 3/11-др.правилник, 7/11-др.правилници, 1/13, 4/13, 14/13, 5/14, 11/14, 11/16, 6/17 и 12/18),
- 2) Правилник о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за први разред („Сл.гласник РС“ –Просветни гласник“ бр.10/17, 12/18, 15/18, 18/18 и 1/19 и 2/20),
- 3) Правилник о програму наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања („Сл.гласник РС“ – Просветни гласник“ бр.16/18, 3/19 и 5/21),
- 4) Правилник о наставном плану за први, други, трећи и четврти разред основног образовања и васпитања и наставном програму за трећи разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС-Просветни гласник“ бр.1/05,15/06, 2/08, 2/10, 7/10, 3/11-др.правилник, 7/11-др.правилник, 1/13, 11/14, 11/16 и 12/18),
- 5) Правилник о програму наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС" - Просветни гласник, број 5/2019, 1/2020 и 6/2020),
- 6) Правилник о програму наставе и учења за четврти разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласнику РС" - Просветни гласник, број 11/2019 и 6/2020),
- 7) Правилник о наставном програму за четврти разред основног образовања и васпитања («Сл.гласник-просветни гласник» бр.3/2006, 15/2006-др.правилник, 2/2008-др.правилник, 3/2011, 7/2011, 1/2013, 11/2014, 11/2016, 7/2017 и 12/2018),
- 8) Правилник о наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање-сазнање о себи и другима за други разред основне школе („Службени гласник РС Просветни гласник“ бр.8/03),

- 9) Правилник о наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање-сазнање о себи и другима за трећи разред основне школе („Сл.Гласник РС-Просветни гласник“ бр.20/04),
- 10) Правилник о наставном плану и програму предмета верска настава за први разред основне школе („Службени гласник РС-Просветни гласник“бр.5/2001),
- 11) Правилник о наставном плану и програму предмета Верска настава за трећи разред основне школе („Сл.гласник РСПросветни гласник“ бр.23/04),
- 12) Правилник о наставном плану и програму предмета Верска настава за четврти разред основне школе („Просветни гласник“ бр.9/05)
- 13) Правилник о наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање-сазнање о себи и другима за четврти разред основне школе („Просветни гласник“ број 15/05),
- 14) Правилник о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за В разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС - Просветни гласник", број 6/07, 2/10, 7/10-др.правилник, 3/11- др.правник, 1/13, 4/13, 11/16, 6/17, 8/17, 9/17 и 12/18),
- 15) Правилник о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања («Сл.гласник РС-Просветни гласник» бр.15/18, 18/18, 3/19, 3/20 и 6/20),
- 16) Правилник о наставном програму за VI разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС-Просветни гласник", број 5/08, 3/11 др.правилник, 1/13, 5/14, 11/16, 3/18, 12/18 и 3/20),
- 17) Правилник о наставном програму за VII разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС-Просветни гласник", број 6/09, 3/11 др.правилник, 8/13, 11/16, 12/18 и 3/19, 12/19, и 3/20),
- 18) Правилник о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС" - Просветни гласник, број 5/19, 1/20, 6/20, 8/20 и 5/21),
- 19) Правилник о наставном програму за VIII разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС-Просветни гласник“ бр.2/10, 3/11 др.правилник, 8/13, 5/14, 11/16, 7/17, 12/18 и 10/19 и 3/20),
- 20) Правилник о програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РСПросветни гласник“ бр.11/2019, 2/20, 6/20 и 5/21),
- 21) Правилник о наставном плану и програму предмета Верска настава за пети разред основне школе („Службени гласник РС-Просветни гласник " број 9/05) - обавезан изборни предмет,
- 22) Правилник о наставном плану и програму предмета Верска настава за седми разред основне школе („Службени гласник РС-Просветни гласник РС", број 2/08),
- 23) Правилник о наставном плану и програму предмета Верска настава за осми разред основне школе („Службени гласник РС-Просветни гласник РС", број 7/08) - Изборни предмет,
- 24) Правилник о наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање за пети разред основне школе („Службени гласник РС-Просветни гласник", број 15/05) - обавезан изборни предмет,

- 25) Правилник о наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање за седми разред основне школе („Службени гласник РС - Просветни гласник", број 7/07) - Изборни предмет,
- 26) Правилник о наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање за осми разред основне школе („Службени гласник РС- Просветни гласник", број 6/08) - Изборни предмет,
- 27) Правилник о општим стандардима постигнућа-образовни стандарди за крај обавезног образовања („Службени гласник РС- Просветни гласник“ број 5/2010),
- 28) Правилник о образовним стандардима за крај првог циклуса обавезног образовања за предмете српски језик, математике и природа и друштво („Службени гласник РС-Просветни гласник РС“ бр.5/2011),
- 29) Правилник о општим образовним стандардима постигнућа за крај основног образовања за страни језик („Сл.гласник РС“ 78/17);
- 30) Правилник о стандардима компетенција за професију наставника и њихов професионални развој („Службени гласник РС - Просветни гласник РС“ бр.5/11),
- 31) Правилник о програму завршног испита у основном образовању и васпитању („Службени гласник РС-Просветни гласник РС“ бр.1/2011, 1/2012, 1/2014, 12/2014, 2/18 и 3/21),
- 32) Правилник о стандардима квалитета рада установе („Сл.гласник РС-Просветни гласник“ бр.14/18),
- 33) Правилник о вредновању квалитета рада установе („Сл.гласник РС“ бр.10/19),
- 34) Правилник о организацији и остваривању наставе у природи и екскурзије у основној школи васпитања („Сл.гласник РС“ бр.30/2019),
- 35) Правилник о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање („Сл.гласник РС“ бр.46/2019 и 104/20),
- 36) Правилник о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност основног образовања и васпитања („Сл.гласник РС“ бр.73/16, 45/18, 106/20 и 115/20),
- 37) Правилник о обављању друштвено-корисног, односно хуманитарног рада („Сл.гласник РС“ бр.68/18),
- 38) Правилник о поступању утанове у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности („Сл.гласник РС“ бр.65/18),
- 39) Правилник о ближим условима за организовање, остваривање и праћење исхране ученика у основној школи („Сл.гласник РС“ бр.68/18),
- 40) Правилник о сталном стручном усавршавању и напредовању у завања наставника, васпитача и стручних сарадника („Сл.гласник РС“ бр.81/17 и 48/18),
- 41) Правилник о начину обављања организованог превоза деце („Сл.гласник РС“ бр.52/19 и 61/19),
- 42) Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању („Сл.гласник РС“ бр.34/19, 59/20 и 81/20),
- 43) Правилник о додатној образовној, здравственој и социјалној подршци детету, ученику и одраслом („Сл.гласник РС“ бр.80/18),

- 44) Правилник о ближим упутствима за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање („Сл.гласник РС“ бр.74/18),
- 45) Правилник о садржају и начину вођења евиденције и издавању јавних исправа у основној школи („Сл.гласник РС“ бр.66/18, 82/18, 37/19, 56/19, 112/20 и 6/21).
- 46) Правилник о дозволи за рад наставника, васпитача и стручних сарадника („Сл.гласник РС“ бр.22/05, 51/08, 88/15, 105/15 и 48/16).
- 47) Правилник о норми часова непосредног рада са ученицима наставника, стручних сарадника и васпитача у основној школи („Сл.гласник РС-Просветни гласник“ бр.2/92 и 2/00).
- 48) Правилник о Општинском савету родитеља („Сл.гласник РС“ бр.72/18).
- 49) Правилник о ближим условима за оснивање, почетак рада и обављање делатности основне школе („Сл.гласник РС-Просветни гласник“ бр.5/19 и 16/20).
- 50) Правилник о ближим условима организовања целодневне наставе и продуженог боравка („Сл.гласник РС“ бр.77/14).
- 51) Правилник о посебном програму образовања и васпитања („Сл. гласник РС“, бр. 85/2021).
- 52) Правилник о ближим условима за остваривање и начин осигурања квалитета и вредновања наставе код куће за ученике основне школе („Сл. гласник РС“, бр. 109/2020).
- 53) Правилник о ближим условима за остваривање и начин осигурања квалитета и вредновање наставе на даљину у основној школи („Сл. гласник РС“, бр. 109/2020),
- 54) Правилник о допунама Правилника о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања („Сл.гласник РС“ број 70/17),
- 55) Правилник о сталном стручном усавршавању и напредовању у звања наставника, васпитача и стручног сарадника („Сл.гласник РС“ број 109 од 19.новембра 2021.),

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

ЦИЉЕВИ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА СУ:

- 1) обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;

- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење, развијање међупредметних компетенција за потребе савремене науке и технологије;
- 10) развој свести о себи, развој стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- 12) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- 13) развијање позитивних људских вредности;
- 14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- 15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, развој толеранције и уважавање различитости;
- 16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
- 17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
- 18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ УТЕМЕЉЕН ЈЕ НА НАЧЕЛИМА:

- усмерености на процесе и исходе учења;
- заснованости на стандардима, уз систематско праћење и процењивање квалитета програма;
- уважавања узрастних карактеристика у процесу стицања знања и вештина, формирања ставова и усвајања вредности код ученика;

- хоризонталне и вертикалне повезаности у оквиру предмета и између различитих наставних предмета;
- поштовања индивидуалних разлика међу ученицима у погледу начина учења и брзине напредовања, као и могућности личног избора у слободним активностима;
- заснованости на партиципативним, кооперативним, активним и искуственим методама наставе и учења;
- уважавања искуства, учења и знања која ученици стичу ван школе и њихово повезивање са садржајима наставе;
- развијања позитивног односа ученика према школи и учењу, као и подстицања учениковог интересовања за учење и образовање у току целог живота;
- коришћења позитивне повратне информације, похвале и награде као средства за мотивисање ученика;
- уважавање узрасних карактеристика у процесу психофизичког развоја обезбеђивањем услова за живот и рад у школи.

ПРОГРАМИ ОРИЈЕНТИСАНИ НА ИСХОДЕ И ПРОЦЕС УЧЕЊА

Програми наставе и учења засновани су на општим циљевима и исходима образовања и васпитања и потребама и могућностима ученика другог разреда. Усмерени су на процес и исходе учења, а не на саме садржаје који сада имају другачију функцију и значај. Садржаји нису циљ сами по себи, већ су у функцији остваривања исхода који су дефинисани као функционално знање ученика тако да показују шта ће ученик бити у стању да учини, предузме, изведе, обави захваљујући знањима, ставовима и вештинама које је градио и развијао током једне године учења конкретног наставног предмета. Овако конципирани програми подразумевају да оствареност исхода води ка развијању компетенција, и то како општих и специфичних предметних, тако и кључних.

Прегледом исхода који су дати у оквиру одређених програма наставе и учења уочава се како се постављају темељи развоја кључних и општих међупредметних компетенција које желимо да ученици имају на крају основног образовања. Усмеравању образовања ка развијању компетенција доприноси и пројектна настава као облик образовно-васпитног рада. Пројектна настава се више фокусира на остваривање образовних стандарда и исхода и прати друштвене промене својом усмереношћу на развијање знања и способности ученика кроз активности планирања, истраживања и тимског рада у оквиру предметног и међупредметног повезивања садржаја. Поред тога, једна од битних особина савременог приступа пројектном раду у настави односи се на коришћење ИКТ у пројектним активностима што обезбеђује ефикасније учење и развијање знања, али и развијање понашања правилног и безбедног коришћења рачунара и интернета.

На путу остваривања циља и исхода кључна је улога наставника који добија значајан простор за слободу избора и повезивање садржаја; метода, поступака и техника наставе и учења и активности ученика. Оријентација на процес учења и исходе брига је не само о резултатима, већ и начину на који се учи, односно како се гради и повезује знање у смислене целине, како се развија мрежа појмова и повезује знање са практичном применом.

Програми наставе и учења су наставницима полазна основа и педагошко полазиште за развијање образовно-васпитне праксе: за планирање годишњих и оперативних планова, непосредну припрему за рад као и оквир за преиспитивање праксе развијања планова, остваривања и праћења и вредновања наставе и учења кроз сопствена промишљања, разговор са колегама итд.

Образовно-васпитна пракса је сложена, променљива и не може се до краја и детаљно унапред предвидети. Одвија се кроз динамичну спрегу међусобних односа и различитих активности у социјалном и физичком окружењу, у јединственом контексту конкретног одељења, конкретне школе и конкретне локалне заједнице. Зато, уместо израза реализовати програм, боље је рећи да се на основу датих програма планира и остварује настава и учење које одговара конкретним потребама одељења.

НАЗИВ, ВРСТА И ТРАЈАЊЕ

Основно образовање и васпитање остварује се на основу Школског програма.

Школски програм омогућава оријентацију ученика и родитеља, односно другог законског заступника у избору школе, праћење квалитета образовно-васпитног процеса и његових резултата, као и процену индивидуалног рада и напредовања сваког ученика.

Школски програм се доноси у складу са Законом.

Школски програм основне школе доноси се на основу плана и програма наставе и учења основног образовања и васпитања и израђује се у складу са Националним оквиром образовања и васпитања.

Школским програмом, обезбеђује се остваривање принципа, циљева и стандарда постигнућа, према потребама ученика и родитеља, односно старатеља и локалне заједнице.

Школски програм доноси Школски одбор, по правилу, на период од четири године.

Језик на коме се остварује Школски програм је српски језик.

СЕДМИ РАЗРЕД

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА СЕДМИ РАЗРЕД

Ред. број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	СЕДМИ РАЗРЕД	
		нед.	год.
1.	Српски језик и књижевност	4	144
2.	Енглески језик	2	72
3.	Ликовна култура	1	36
4.	Музичка култура	1	36
5.	Историја	2	72
6.	Географија	2	72
7.	Физика	2	72
8.	Математика	4	144
9.	Биологија	2	72
10.	Хемија	2	72
11.	Техника и технологија	2	72
12.	Информатика и рачунарство	1	36
13.	Физичко и здравствено васпитање	3	108
УКУПНО: А		28	1008
Ред. број	Б. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ		
1.	Верска настава/Грађанско васпитање	1	36
2.	Други страни језик: Немачки језик	2	72

3.	Матерњи језик/говор са елементима националне културе*	2	72
УКУПНО: Б		3-5*	108-180*
УКУПНО А+Б		31-34*	1116-1224*

*Ученик припадник националне мањине који слуша наставу на српском језику може да изабере овај програм, али није у обавези.

Облици образовно – васпитног рада којима се остварују обавезни предмети, изборни програми и активности

Ред. број	ОБЛИК ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА	СЕДМИ РАЗРЕД	
		нед.	год.
1.	Редовна настава	31-34*	1116-1224*
2.	Слободне наставне активности** Предузетништво	1	36
3.	Допунска настава	1	36
4.	Додатни рад	1	36

Ред. Број	ОСТАЛИ ОБЛИК ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА	СЕДМИ РАЗРЕД	
		нед.	Год.
1.	Час одељењског старешине	1	36
2.	Ваннаставне активности***	1	36
3.	Екскурзија	До 2 дана годишње	

****Слободне наставне активности школа планира Школским програмом и Годишњим планом рада. Ученик обвезно бира једну активност са листе од три слободне наставне активности које школа нуди. Изборне слободне наставне активности које су понуђене ученицима су:**

1. Предузетништво
2. Моја животна средина
3. Филозофија са децом

Од понуђених, ученици 7. разреда су се определили за слободну наставну активност **Предузетништво**.

*****Ваннаставне активности могу да буду: друштвене, уметничке, техничке, хуманитарне, културне, као и друге активности у складу са просторним и људским ресурсима школе.**

Програми обавезних предмета за седми разред, са начинима и поступцима за њихово остваривање од школске 2022/23-2025/26. године

СРПСКИ ЈЕЗИК, седми разред
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 144
НЕДЕЉНИ ФОНД: 4

Циљ и задаци

Циљ: Циљ наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати, да упознају, доживе и оспособе се да тумаче одабрана књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине. Задаци наставе српског језика: - развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује;

Задаци: сновно описмењавање најмлађих ученика на темељима ортоепских и ортографских стандарда српског књижевног језика; - поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика; - оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама; - развијање осећаја за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности; - оспособљавање за самостално читање, доживљавање, разумевање, свестрано тумачење и вредновање књижевноуметничких дела разних жанрова.

Оперативни задаци:

- увођење ученика у грађење речи;
- упознавање са гласовним системом;
- упознавање гласовних алтернација, њихово уочавање у грађењу и промени речи;
- утврђивање знања о значењу и функцији придевских заменица;
- стицање основних знања о грађењу и значењима глаголских облика (футур II; имперфекат; плусквамперфекат; императив; потенцијал; трпни глаголски придев; глаголски прилози);
- проширивање знања о сложеној реченици;
- оспособљавање ученика за уочавање разлике између дугих акцената;
- оспособљавање за уочавање и тумачење узрочно-последичних веза у уметничком тексту, за исказивање властитих судова и закључака приликом анализе текста и у разним говорним ситуацијама;
- развијање способности за уочавање и тумачење емоција, мотива и песничких слика у лирском тексту;
- постепено упознавање структуре основних облика усменог и писменог изражавања – према захтевима програма.

НАСТАВНА ТЕМА и садржаји	ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	СТАНДАРДИ			НАЧИНИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	Провера остварености обр.стандарда	Корелација
		основни	средњи	напредни			
ГРАМАТИКА Грађење и основна значења глаголских облика:футур 2,императив,потенцијал,трпни глаголски придев,глаголски прилог садашњи,глаголски прилог прошли.Подела глаголских облика на просте и сложене и личне(времена и начини) и неличне. Појам синтагме(главни члан и зависни чланови);врсте синтагми:именичке,придевске,прилошке и глаголске.Атрибут у оквиру синтагме. Логички субјекат.Сложени глаголски предикат. Напоредни односи међу реченичним члановима-саставни,раставни и супротни. Појам комуникативне и предикатске реченице. Независне предикатске реченице-напоредни односи међу независним реченицама(саставни,раставни,супротни). Зависне предикатске реченице(изричне,односне,месне,временске, узрочне,условне,допусне,намерне,последичне и поредбене). Реченични чланови исказани	разликује глаголске начине и неличне глаголске облике и употреби их у складу са нормом; одреди врсте непроменљивих речи у типичним случајевима; уочи делове именичке синтагме; искаже реченични члан речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом; разликује граматички и логички субјекат; разликује сложени глаголски предикат од зависне реченице са везником да; препозна врсте напоредних односа међу реченичним члановима и независним реченицама; идентификује врсте зависних реченица; примени основна правила	 CJ.1.3.1. CJ.1.3.5. CJ.1.3.8. CJ.1.3.9. CJ.1.3.10 CJ.1.3.16	 CJ.2.3.3. CJ.2.3.7. CJ.2.3.8. CJ.2.3.10 	 CJ.3.3.1. CJ.3.3.2. CJ.3.3.6.	Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња	посматрање разговори белешке продукти активности ученика домаћи задаци задовољство ученика на часу	Унутар предмета, са књижевношћу са природним наукама (примери сложених реченица и глаголских облика) Биологија: говорни органи, гласови

речју,предлошко-падежном конструкцијом,синтагмом и реченицом. Конгруенција-основни појмови. ПРАВОПИС Правописна решења у вези са обрађеним глаголским облицима.Интерпункција у вези са зависним реченицама(запета,тачка и запета).Писање скраћеница,правописних знакова. ОРТОЕПИЈА Дугоузлазни и дугосилазни акценат.	конгруенције у реченици; доследно примени правописну норму; разликује дугосилазни и дугоузлазни акценат;						
КЊИЖЕВНОСТ ЛИРИКА 1.Јован Дучић:“Подне“ 2.Милан Ракић:“Божур“ 3.Владислав Петковић Дис:“Међу својима“ 4.Милутин Бојић:“Плава гробница“ 5.Десанка Максимовић:Крвава бајка“ 6.Стеван Раичковић:“После кише“ 7.Јован Јовановић Змај:“Јутутунска јухахаха“ 8.Рабиндранат Тагоре:“Папирни бродови“ 9.Вислава Шимборска:“Облаци“ ЕПИКА 1.Народна бајка „Међедовић“/“Чудотворни прстен“/“Златоруни ован“ 2.Стефан Митров Љубиша:“Кањош Мацедонових“ 3.Радое Домановић:“Вођа“ 4.Петар Кочић:“Кроз мећаву“ 5.Иво Андрић:“Јелена,жена које нема“	користи књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима и повезује их са новим делима која чита; истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; чита са разумевањем различите врсте текстова и коментарише их, у складу са узрастом; разликује народну од ауторске књижевности и одлике књижевних родова и основних књижевних врста; разликује основне одлике стиха и строфе –укрштену, обгрљену и парну риму; слободни и везани стих; рефрен; тумачи мотиве (према њиховом садејству или контрастивности) и	CJ.1.1.2 CJ. 1.1.4. CJ. 1.1.6. CJ. 1.2.1. CJ. 1.3.2. CJ. 1.4.1. CJ. 1.4.2. CJ. 1.4.3. CJ. 1.4.4. CJ. 1.4.5. CJ. 1.4.6. CJ. 1.4.7. CJ. 1.4.8.	CJ. 2.1.5. CJ. 2.1.7. CJ. 2.4.1. CJ. 2.4.2. CJ. 2.4.3. CJ. 2.4.5. CJ. 2.4.6. CJ. 2.4.7. CJ.2.4.8 CJ. 2.4.9.	CJ. 3.1.2. CJ. 3.4.1. CJ. 3.4.2. CJ. 3.4.3. CJ.3.4.4 CJ. 3.4.5. CJ 3.4.6. CJ 3.4.7. CJ 3.4.8	Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња	посматрање разговори белешке продукти активности ученика домаћи задаци задовољство ученика на часу	Историја: родољубива и социјална поезија, народна епска поезија, Јаблан, Улица Филипа Вишњића, Свети Сава, Јазавац пред судом Географија, физика: И све

6.Данило Киш:“Прича о печуркама”/“Еолска харфа“ 7.Алфонс Доде:“Последњи час”/Владимир Набоков:“Лош дан“ 8.“Дневник Ане Франк“ 9.Ефраим Кишон:“Код куће је најгоре“ 10.Афоризми(Душан Радовић и други) ДРАМА 1.Бранислав Нушић:“Власт“(одломак) 2.Вида Огњеновић:“Кањош Мацедоновић“(одломак) НАУЧНОПОПУЛАРНИ И ИНФОРМАТИВНИ ТЕКСТОВИ Обавезна дела 1.Михајло Пупин:“Са пашњака до научењака“(одломак) 2.Јелена Димитријевић:“Седам мора и три океана”/Милош Црњански:“Наша небеса“ Једно дело по избору 1.Јован Цвијић:“Охридско језеро“(одломак)/Пеђа Милосављевић:“Потера за пејзажима“ 2.Светлана Велмар Јанковић:“Српски Београд деспота Стефана“ 3.Уметнички и научнопопуларни текстови о природним лепотама и културноисторијским споменицима завичаја 4.Избор из енциклопедија и часописа за децу ДОМАЋА ЛЕКТИРА 1.Епске народне песме покосовског тематског круга(„Смрт војводе	песничке слике у одабраном лирском тексту; локализује књижевна дела из обавезног школског програма; разликује етапе драмске радње; разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта; разликује облике казивања (форме приповедања); идентификује језичко-стилска изражајна средства и разуме њихову функцију; анализира идејни слој књижевног дела служећи се аргументима из текста; уочи разлике у карактеризацији ликова према особинама: физичким, говорним, психолошким, друштвеним и етичким; разликује хумористички од ироничног и сатиричног тона књижевног дела; критички промишља о смислу књижевног текста и аргументовано образложи свој став; доведе у везу значење пословица и изрека са идејним слојем	СЈ. 1.4.9.					што се креће покреће сунце Народна традиција: сватовске песме Ликовна култура: Описна поезија, Вече, Плава звезда Музичка култура: Народне лирске песме
---	---	-----------------------	--	--	--	--	--

Пријезде“; „Диоба Јакшића“ и песма по избору) 2. Епске народне песме о хајдуцима и ускоцима („Мали Радојица“, „Стари Вујадин“, „Старина Новак и кнез Богосав“, „Иво Сенковић и ага од Рибника“ м „Ропство Јанковић Стојана“) 3. Свети Саво у књижевности: - одломак из „Житија Светог Симеона“ - избор из народних прича и предања - избор из ауторске поезије о Светом Сави 4. Мирослав Антић: „Плави чуперак“ и „Шашава књига“ (избор) 5. Антоан де Сент Егзипери: „Мали Принц“; Момо Капор: „Мали Принц“ 6. Јован Стерија Поповић: „Покондирена тиква“ 7. Душан Ковачевић: „Свемирски змај“ 8. Дејан Алексић: „Ципела на крају света“ / Игор Коларов: „Дванаесто море“ ДОПУНСКИ ИЗБОР ЛЕКТИРЕ 1. Милорад Павић: „Руски хрт“ 2. Тургенев: „Шума и степа“ 3. Антон Павлович Чехов: „Чиновникова смрт“ 4. Јанко Веселиновић: „Хајдук Станко“ (одломак) 5. Гордана Малетић: „Катарке Београда“ 6. Урош Петровић: „Загонетне приче“ 7. Александар Манић: „У свитање света“ 8. Јасмина Петровић: „Лето кад сам научила	текста; препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину; размотри аспекте родне равноправности у вези са ликовима књижевно-уметничких текстова; препоручи књижевно дело уз кратко образложење; упореди књижевно и филмско дело настало по истом предлошку, позоришну представу и драмски текст;							
--	--	--	--	--	--	--	--	--

да летим“ 9.Градимиr Стојковић:“Хајдук у Београду“ 10.Корнелија Функе:“Срце од мастила“ 11.Душица Лукић:“Земља је у квару“(избор) 12.Гордана Брајовић:из збирке песама „Индија,Индија“ 13.Душан Поп Ђурђев:“Лет лионског Икара“ КЊИЖЕВНИ ТЕРМИНИ И ПОЈМОВИ Ограничење.Рефрен.Цезура.Везани и слободни стих.Ауторске лирске песме:рефлексивна и сатирична песма.Језичко-стилска изражајна средства:метафора,алегорија,градација,словенска антитеза,фигуре понављања(асонанца и алитерација).Функција мотива у композицији лирске песме.Песма у прози.Фабула и сиже.Статички и динамички мотиви.Композиција.Епизода.Идејни слој књижевног текста.Хумор,иронија,сатира.Врсте карактеризације књижевног лика.Унутрашњи монолог.Хронолошко и ретроспективно приповедање.Дневник.Путопис.Аутобиографија.Легендарна прича.Предања о постанку бића,места и ствари.Афоризам.Пословице,изреке,питалице,загонетке. Драмска радња;етапе драмске радње:увод,заплет,врхунац,перипетија,расплет.Драмска ситуација.Драма у ужем смислу.							
---	--	--	--	--	--	--	--

Књижевни и остали типови текстова у функцији унапређивања језичке културе.Књижевноуметнички и публицистички текстови.Усмени и писмени састави према унапред задатим смерницама(ограничен број речи,задата лексика,одређени граматички модели и сл.). Текст заснован на аргументима. Технички и сугестивни опис. Репортажа. Цитати и фусноте из различитих књижевних и неуметничких текстова. Нелинеарни текстови:табеле,легенде,графикони,мапе ума и друго. Говорне вежбе:интерпретативно-уметничке(изражајно читање,рецитовање);вежбе аргументовања(дебатни разговор). Правописне вежбе:диктат,исправљање правописних грешака у тексту,запета у зависнословеним реченицама;глаголски облици;електронске поруке. Језичке вежбе:допуњавање текста различитим облицима променљивих речи;допуњавање текста непроменљивим речима;обележавање комуникативне реченице у тексту;исказивање реченичног члана на више начина(реч,синтагма,	говори на задату тему поштујући књижевнојезичку норму; разликује књижевноуметнички од публицистичког функционалног стила; састави кохерентан писани текст у складу са задатом темом наративног и дескриптивног типа; напише једноставнији аргументативни текст позивајући се на чињенице; користи технички и сугестивни опис у изражавању; препозна цитат и фусноте и разуме њихову улогу; пронађе потребне информације у нелинеарном тексту; напише електронску (имејл, SMS) поруку поштујући нормативна правила; примени различите стратегије читања (информативно, доживљајно, истраживачко и др.); састави текст репортажног типа (искуствени или фикционални)	CJ.1.1.2. CJ.1.2.1. CJ.1.2.3. CJ.1.2.4. CJ.1.2.6. CJ.1.2.8. CJ.1.2.9.	CJ.2.1.5. CJ. 2.2.4. CJ.2.2.3.	CJ.3.2.1. CJ. 3.2.4 CJ. 3.2.5. CJ. 3.3.7	Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивн а метода Ситуациона Радионичарс ка Сарадња	посматрање разговори белешке продукти активности ученика домаћи задаци задовољство ученика на часу	Ликовна култура, унутар предмета, са наставом књижевно сти
--	--	--	---	---	--	---	---

предлошко-падежна конструкција,реченица);фразеологизми(разу мевање и употреба) и друге. Писмене вежбе и домаћи задаци и њихова анализа на часу. Четири школска писмена задатка-по два у сваком полугодишту.							
ПРАВОПИС Проверавање, понављање и увежбавање правописних правила обрађених у претходним разредима (писање речце ли уз глаголе, не уз глаголе, именице и придеве; нај уз придеве; употреба великог слова и др.). Писање одричних заменица уз предлоге. Писање заменица у обраћању: Ви, Ваш. Писање имена васионских тела – једночланих и вишечланих. Писање глаголских облика које ученици често погрешно пишу (радни глаголски придев, аорист, потенцијал, перфекат, футур I). Интерпункција после узвика. Растављање речи на крају реда. Навикавање ученика на коришћење правописа (школско издање).		CJ.1.2.1. CJ.1.2.7.	CJ.2.2.3. CJ. 2.3.11.	CJ.3.2.1 CJ.3.2.4.	Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивн а метода Ситуациона Радионичарс ка	посматрање разговори белешке продукти активности ученика домаћи задаци задовољство ученика на часу	Унутар предмета, са наставом књижевно сти
ОРТОЕПИЈА Проверавање и увежбавање садржаја из претходних разреда (правилан изговор гласова, разликовање		CJ.1.1.1. CJ.1.1.2. CJ.1.1.6. CJ.1.1.5. CJ.1.1.7.	CJ.2.1.1. CJ.2.1.4. CJ.2.1.6	CJ.3.1.1. CJ.3.1.2.	Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава	посматрање разговори белешке продукти активности	Унутар предмета, са наставом књижевно

дугих и кратких акцената, интонација реченице). Вежбе у изговарању дугоузлазног и дугосилазног акцента. Интонација везана за изговор узвика.					Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска	ученика домаћи задаци задовољство ученика на часу	сти
--	--	--	--	--	---	---	-----

Значење стандарда:

Основни ниво

У области ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊА ПРОЧИТАНОГ ученик/ученица:

CJ.1.1.1. разуме текст (ћирилични и латинични) који чита наглас и у себи

CJ.1.1.2. разликује уметнички и неуметнички текст; уме да одреди сврху текста: експозиција (излагање), дескрипција (описивање), нарација (приповедање), аргументација, пропаганда

CJ.1.1.3. препознаје различите функционалне стилове на једноставним примерима

CJ.1.1.4. разликује основне делове текста и књиге (наслов, наднаслов, поднаслов, основни текст, поглавље, пасус, фуснота, садржај, предговор, поговор); препознаје цитат; служи се садржајем да би пронашао одређени део текста

CJ.1.1.5. проналази и издваја основне информације из текста према датим критеријумима

CJ.1.1.6. разликује у тексту битно од небитног, главно од споредног

CJ.1.1.7. повезује информације и идеје изнете у тексту, уочава јасно исказане односе (временски след, средство – циљ, узрок – последица и сл.) и изводи закључак заснован на једноставнијем тексту

CJ.1.1.8. чита једноставне нелинеарне елементе текста: легенде, табеле, дијаграме и графиконе

2. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

У области ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ ученик/ученица:

CJ.1.2.1. зна и користи оба писма (ћирилицу и латиницу)

CJ.1.2.2. саставља разумљиву, граматички исправну реченицу

CJ.1.2.3. саставља једноставан експозиторни, наративни и дескриптивни текст и уме

да га организује у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста)

CJ.1.2.4. уме да преприча текст

CJ.1.2.5. свој језик прилагођава медијуму изражавања* (говору, односно писању), теми, прилици и сл.; препознаје и употребљава одговарајуће језичке

варијетете (формални или неформални)

CJ.1.2.6. влада основним жанровима писане комуникације: саставља писмо; попуњава различите обрасце и формуларе с којима се сусреће у школи и свакодневном животу

CJ.1.2.7. зна да се служи Правописом (школским издањем)*

CJ.1.2.8. примењује правописну норму (из сваке правописне области) у једноставним примерима

CJ.1.2.9. има изграђену језичку толеранцију и негативан став према језику дискриминације и говору мржње*

3. ГРАМАТИКА, ЛЕКСИКА, НАРОДНИ И КЊИЖЕВНИ ЈЕЗИК

У подобласти ГРАМАТИКА ученик/ученица:

CJ.1.3.1. зна особине и врсте гласова; дели реч на слоге у једноставнијим примерима; примењује књижевнојезичку норму у вези са гласовним променама

CJ.1.3.2. уочава разлику између књижевне и некњижевне акцентуације*

CJ.1.3.3. одређује место реченичног акцента у једноставним примерима

CJ.1.3.4. препознаје врсте речи; зна основне граматичке категорије променљивих речи; примењује књижевнојезичку норму у вези с облицима речи

CJ.1.3.5. разликује просте речи од твореница; препознаје корен речи; гради реч према задатом значењу на основу постојећих творбених модела

CJ.1.3.6. препознаје синтаксичке јединице (реч, синтагму, предикатску реченицу и комуникативну реченицу)

CJ.1.3.7. разликује основне врсте независних реченица (обавештајне, упитне, заповедне)

CJ.1.3.8. одређује реченичне и синтагматске чланове у типичним (школским) примерима

CJ.1.3.9. правилно употребљава падеже у реченици и синтагми

CJ.1.3.10. правилно употребљава глаголске облике (осим имперфекта)

CJ.1.3.11. препознаје бирократски језик као непожељан начин изражавања*

У подобласти ЛЕКСИКА ученик/ученица:

CJ.1.3.12. познаје основне лексичке појаве: једнозначност и вишезначност речи; основне лексичке односе: синонимију, антонимију, хомонимију; метафору* као лексички механизам

- CJ.1.3.13. препознаје различита значења вишезначних речи које се употребљавају у контексту свакодневне комуникације (у кући, школи и сл.)
- CJ.1.3.14. зна значења речи и фразеологизама који се употребљавају у контексту свакодневне комуникације (у кући, школи и сл.), као и оних који се често јављају у школским текстовима (у уџбеницима, текстовима из лектире и сл.)
- CJ.1.3.15. одређује значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава и/или контекста у коме су употребљени (једноставни случајеви)
- CJ.1.3.16. служи се речницима, приручницима и енциклопедијама

У подобласти НАРОДНИ И КЊИЖЕВНИ ЈЕЗИК ученик/ученица:

- CJ.1.3.17. разликује појмове књижевног и народног језика; зна основне податке о развоју књижевног језика код Срба (од почетака до данас)
- CJ.1.3.18. зна основне податке о пореклу и дијалекатској разуђености српског језика
- CJ.1.3.19. зна основне податке о језицима националних мањина
- CJ.1.3.20. има позитиван став према дијалектима (свом и туђем)*
- CJ.1.3.21. разуме важност књижевног језика за живот заједнице и за лични развој*

4. КЊИЖЕВНОСТ

У области КЊИЖЕВНОСТ ученик/ученица:

- CJ.1.4.1. повезује наслове прочитаних књижевних дела (предвиђених програмима од V до VIII разреда) са именима аутора тих дела
- CJ.1.4.2. разликује типове књижевног стваралаштва (усмена и ауторска књижевност)
- CJ.1.4.3. разликује основне књижевне родове: лирику, епику и драму
- CJ.1.4.4. препознаје врсте стиха (римовани и неримовани; осмерац и десетерац)
- CJ.1.4.5. препознаје различите облике казивања у књижевноуметничком тексту: наратија, дескрипција, дијалог и монолог
- CJ.1.4.6. препознаје постојање стилских фигура у књижевноуметничком тексту (епитет, поређење, ономатопеја)
- CJ.1.4.7. уочава битне елементе књижевноуметничког текста: мотив, тему, фабулу, време и место радње, лик...
- CJ.1.4.8. има изграђену потребу за читањем књижевноуметничких текстова и поштује национално, књижевно и уметничко наслеђе*
- CJ.1.4.9. способан је за естетски доживљај уметничких дела*

Средњи ниво

1. ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ

У области ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ученик/ученица:

- CJ.2.1.1. чита текст користећи различите стратегије читања: „летимично читање“ (ради брзог налажења одређених информација); читање „с оловком у

руци“ (ради учења, ради извршавања различитих задатака, ради решавања проблема); читање ради уживања*

CJ.2.1.2. познаје врсте неуметничких текстова (излагање, технички опис, техничко приповедање, расправа, реклама)

CJ.2.1.3. препознаје и издваја језичка средства карактеристична за различите функционалне стилове

CJ.2.1.4. разликује све делове текста и књиге, укључујући индекс, појмовник и библиографију и уме њима да се користи

CJ.2.1.5. проналази, издваја и упоређује информације из два краћа текста или више њих (према датим критеријумима)

CJ.2.1.6. разликује чињеницу од коментара, објективност од пристрасности и пропаганде на једноставним примерима

CJ.2.1.7. препознаје став аутора неуметничког текста и разликује га од другачијих ставова изнетих у тексту

2. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

У области ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ ученик/ученица:

CJ.2.2.1. саставља експозиторни, наративни и дескриптивни текст, који је целовит и кохерентан

CJ.2.2.2. саставља вест, реферат и извештај

CJ.2.2.3. пише резиме краћег и/или једноставнијег текста

CJ.2.2.4. зна основне особине говорног и писаног језика*

CJ.2.2.5. зна правописну норму и примењује је у већини случајева

3. ГРАМАТИКА, ЛЕКСИКА, НАРОДНИ И КЊИЖЕВНИ ЈЕЗИК

У подобласти ГРАМАТИКА ученик/ученица:

CJ.2.3.1. одређује место акцента у речи; зна основна правила акценатске норме

CJ.2.3.2. препознаје гласовне промене

CJ.2.3.3. познаје врсте речи; препознаје подврсте речи; уме да одреди облик променљиве речи

CJ.2.3.4. познаје основне начине грађења речи (извођење, слагање, комбинована творба, претварање)

CJ.2.3.5. препознаје подврсте синтаксичких јединица (врсте синтагми, независних и зависних предикатских реченица)

CJ.2.3.6. одређује реченичне и синтагматске чланове у сложенијим примерима

CJ.2.3.7. препознаје главна значења падежа у синтагми и реченици

CJ.2.3.8. препознаје главна значења и функције глаголских облика

У подобласти ЛЕКСИКА ученик/ученица:

CJ.2.3.9. познаје метонимију* као лексички механизам

CJ.2.3.10. зна значења речи и фразеологизама који се јављају у школским текстовима (у уџбеницима, текстовима из лектире и сл.), као и литерарним и медијским текстовима намењеним младима, и правилно их употребљава

CJ.2.3.11. одређује значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава и/или контекста у коме су употребљени (сложенији примери)

4. КЊИЖЕВНОСТ

У области КЊИЖЕВНОСТ ученик/ученица:

CJ.2.4.1. повезује дело из обавезне лектире са временом у којем је настало и са временом које се узима за оквир приповедања

CJ.2.4.2. повезује наслов дела из обавезне лектире и род, врсту и лик из дела; препознаје род и врсту књижевноуметничког дела на основу одломака, ликова, карактеристичних ситуација

CJ.2.4.3. разликује лирско-епске врсте (баладу, поему)

CJ.2.4.4. разликује књижевнаучне врсте: биографију, аутобиографију, дневник и путопис и научно-популарне текстове

CJ.2.4.5. препознаје и разликује одређене (тражене) стилске фигуре у књижевноуметничком тексту (персонификација, хипербола, градација, метафора, контраст)

CJ.2.4.6. одређује мотиве, идеје, композицију, форму, карактеристике лика (психолошке, социолошке, етичке) и њихову међусобну повезаност

CJ.2.4.7. разликује облике казивања у књижевноуметничком тексту: приповедање, описивање, монолог/унутрашњи монолог, дијалог

CJ.2.4.8. уочава разлику између препричавања и анализе дела

CJ.2.4.9. уме да води дневник о прочитаним књигама

Напредни ниво

1. ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ

У области ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ученик/ученица:

CJ.3.1.1. проналази, издваја и упоређује информације из два дужа текста сложеније структуре или више њих (према датим критеријумима)

CJ.3.1.2. издваја кључне речи и резимира текст

CJ.3.1.3. издваја из текста аргументе у прилог некој тези (ставу) или аргументе против ње; изводи закључке засноване на сложенијем тексту

CJ.3.1.4. чита и тумачи сложеније нелинеарне елементе текста: вишеструке легенде, табеле, дијаграме и графиконе

2. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

У области ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ ученик/ученица:

CJ.3.2.1. организује текст у логичне и правилно распоређене пасусе; одређује прикладан наслов тексту и поднаслов деловима текста

CJ.3.2.2. саставља аргументативни текст

CJ.3.2.3. пише приказ (књиге, филма, позоришне представе и сл.), репортажу и расправу

- CJ.3.2.4. пише резиме дужег и/или сложенијег текста
CJ.3.2.5. зна и доследно примењује правописну норму

3. ГРАМАТИКА, ЛЕКСИКА, НАРОДНИ И КЊИЖЕВНИ ЈЕЗИК

У подобласти ГРАМАТИКА ученик/ученица:

- CJ.3.3.1. дели реч на слоге у сложенијим случајевима
CJ.3.3.2. познаје гласовне промене (уме да их препозна, објасни и именује)
CJ.3.3.3. зна и у свом говору примењује* акценатску норму
CJ.3.3.4. познаје подврсте речи; користи терминологију у вези са врстама и подврстама речи и њиховим граматичким категоријама
CJ.3.3.5. познаје и именује подврсте синтаксичких јединица (врсте синтагми, независних и зависних предикатских реченица)
CJ.3.3.6. познаје главна значења падежа и главна значења глаголских облика (уме да их објасни и зна терминологију у вези с њима)

У подобласти ЛЕКСИКА ученик/ученица:

- CJ.3.3.7. уме да одреди значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава, контекста у коме су употребљени, или на основу њиховог порекла
CJ.3.3.8. зна значења речи и фразеологизама у научнопопуларним текстовима, намењеним младима, и правилно их употребљава

4. КЊИЖЕВНОСТ

У области КЊИЖЕВНОСТ ученик/ученица:

- CJ.3.4.1. наводи наслов дела, аутора, род и врсту на основу одломака, ликова, карактеристичних тема и мотива
CJ.3.4.2. издваја основне одлике књижевних родова и врста у конкретном тексту
CJ.3.4.3. разликује аутора дела од лирског субјекта и приповедача у делу
CJ.3.4.4. проналази и именује стилске фигуре; одређује функцију стилских фигура у тексту
CJ.3.4.5. одређује и именује врсту стиха и строфе
CJ.3.4.6. тумачи различите елементе књижевноуметничког дела позивајући се на само дело
CJ.3.4.7. изражава свој став о конкретном делу и аргументовано га образлаже
CJ.3.4.8. повезује књижевноуметничке текстове с другим текстовима који се обрађују у настави

Редни број	Наставна тема	Број часова	Број часова	Број часова	Број часова
------------	---------------	-------------	-------------	-------------	-------------

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

			обrade	утврђивања	систематизације
1.	ГРАМАТИКА	56	32	17	7
2.	ПРАВОПИС	5	1	3	1
3.	КЊИЖЕВНОСТ	55	41	12	2
4.	ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ	24	4	20	/
5.	ОРТОЕПИЈА	4	1	3	/
Укупан бр. часова		144	79	55	10

- Компетенција за учење
- Одговорно учешће у демократском друштву
- Естетичка компетенција
- Комуникација
- Одговоран однос према околини
- Рад с подацима и информацијама
- Решавање проблема
- Сарадња
- Дигитална компетенција
- Одговоран однос према здрављу
- Рад с подацима и информацијама

ПЛАН ПРАЋЕЊА И ЕВАЛУАЦИЈЕ КРИТЕРИЈУМИ

- Да око 15-20% ученика схвата наставно градиво српског језика и у могућности је да самостално примењује знања из области језичког изражавања, литерарног и сценског стваралаштва
- Да око 70% ученика препознаје, схвата и труди се да примењује предвиђене језичке норме, књижевно теоријске појмове и способно је да се квалитетно и правилно језички изражава
- Да око 80-90% ученика препознаје градиво, репродукује га и задовољава минималне критеријуме језичког изражавања

ВРЕМЕ ЕВАЛУАЦИЈЕ И ИНСТРУМЕНТИ МЕРЕЊА

Евалуација се реализује током читаве школске године на следећи начин:

- кроз разговор, изношењем ставова приликом анализа књижевних дела и граматичких правила, кроз ладискусије, говорне вежбе, писмене вежбе, домаће задатке...
- проверавањем знања путем контролних задатака (у прилогу је распоред контролних задатака)
- проверавањем доживљаја света, дешавања у детињству, утисака о књижевном делу или лику, описа природе која дете

окружује путем школских писмених задатака (у прилогу је распоред писмених задатака)
-праћењем активности ученика, ангажовањем

ДОПУНСКА НАСТАВА, СРПСКИ ЕЗИК, шести разред **ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 9**

Циљеви и задаци допунске наставе:

Циљ допунске наставе:

Допунска настава се организује за ученике који из објективних разлога у редовној настави матерњег језика не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја.

Зависно од утврђених недостатака у знањима и умењима ученика, као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе с којима организује допунски рад (на пример: група ученика с недовољним знањем одређених садржаја и граматике или правописа; група ученика који нису савладали неки од предвиђених елемената књижевне анализе или облика усменог и писменог изражавања; група ученика са артикулационим проблемима, итд.). На основу претходног испитивања тешкоћа и узрока, за сваку групу се ствара посебан, одговарајући план рада, чијим ће се савладавањем отклонити испољени недостаци у знању, умењу и вештини ученика. Допунски рад претпоставља и специфичне облике у савладавању одређених програмских садржаја (индивидуализација наставе - полупрограмираним и програмираним секвенцама, наставним листићима; предавањима с друкчијим -очигледнијим примерима; посебни групни и индивидуални задаци и др.).

Нарочито треба водити рачуна о одмерености захтева, као и о стимулисању ученика за показане резултате (похвале, награде, позитивна оцена).

Допунски рад организује се током целе наставне године, односно одмах чим се уоче тешкоће појединих ученика у усвајању програмских садржаја. Чим савлада одређену тешкоћу или отклони недостатак, ученик престаје с допунским радом ван редовне наставе.

Током даље редовне наставе такве ученике не треба испуштати из вида, односно диференцирањем редовне наставе омогућити ученицима да градиво савладају на редовним часовима.

Задаци:

- описмењавање ученика на темељима ортоепских и ортографских стандарда српског књижевног језика;
- поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика;

- уознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика;
- Ученик савладава на основном нивоу врсте речи и уочава граматичке категорије,
- Уознавање са гласовним системом, гласовним алтернацијама и глаголским облицима и практична примена научног;
- Уознаје просте речи и прави разлику између простих речи и твореница, гради реч према понуђеним елементима;

Језик и језичка култура

Придевске заменице (прави разлику између придевских и именичких);

Фонетика (подела гласова, гласовне промене примењене на конкретним примерима)

Морфологија (глаголски облици- правилна употреба) ; Правописна норма на основном нивоу

Књижевност: Анализа књижевног дела (проза или поезија) и препознавање елемената књижевноуметничког текста (мотив, тема, фабула, време, место радње, лик); уочавање стилских фигура (епитет, ономатопеја, персонификација..)

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА-ДОПУНСКА НАСТАВА – СРПСКИ ЈЕЗИК

ОБЛАСТ/ТЕМА	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	Број часова	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Морфологија	Ученик савладава на основном нивоу врсте речи и уочава граматичке категорије Уознавање са глаголским облицима и практична примена научног;	2	Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења
Лексикологија	Ученик уознаје просте речи и прави разлику између простих речи и твореница, гради реч према понуђеним елементима	1	Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења
Фонетика	Ученик стиче знања о подели гласова и препознаје	2	Стваралачка

	гласовне промене примењене на конкретним примерима		Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења
Књижевност	Анализа књижевног дела (проза или поезија) и препознавање елемената књижевноуметничког текста (мотив, тема, фабула, време, место радње, лик); уочавање стилских фигура (епитет, ономатопеја, персонификација..)	2	Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења
Синтакса	Упознавање са врстама реченица и службом речи у реченици и практична примена наученог;	2	Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења
Укупно		9	

ДОДАТНА НАСТАВА, СРПСКИ ЕЗИК, шести разред

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 10

Циљеви и задаци додатне наставе:

Циљ и задаци

Циљ додатне наставе српског језика јесте да ученици овладају напредним стандардима српског књижевног језика на којем се већ усмено и писмено правилно изражавају, да упознају, доживе и оспособе се да тумаче самостално одабрана књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине.

Задаци додатне наставе српског језика:

- развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује;
- упознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика;
- оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца);
- уочавање разлике између месног говора и књижевног језика;

Оперативни задаци

- Проширивање знања стечених на редовним часовима наставе језика;
- Осамостаљивање ученика у решавању задатака из језика и књижевности;

Начин извођења додатне наставе српског језика

Ученици ће на основу сопственог опредељења и могућности изјашњавати за учешће у раду додатне наставе. Наставник ће у току рада претити напредак ученика, а према потреби за ученика са изузетним способностима школа доноси прилагођен и обогаћен ИОП, сходно Правилнику о ИОП-у.

Језик и језичка култура

Говорне вежбе о слободно изабраним темама (јасност, прецизност, језгровитост, лични тон у излагању).

Значење и употреба падежа (номинатив -предикатив; генитив - квалификативни, темпорални; датив -циљ, етички датив; акузатив - правац, место, мера, количина; инструментал -место, начин; локатив -време, даљи објекат).

Творба речи. Корен, творбена основа.

Придевске заменице

Прости и сложени глаголски облици -значење и употреба.

Вежбе у говору с правилним акцентовањем. Акценат у савременом књижевном језику и локалном говору. Проучавање локалног говора. Бележење локализама и позајмљеница и утврђивање њиховог порекла. Замењивање локализама и позајмљеница речима и изразима стандардног књижевног језика.

Књижевност

Анализа самостално одабраног прозног дела из лектире (фабула, композиција, ликови, теме, идеје, изразита психолошка и дескриптивна места).

Анализа лирске песме (основно осећање, мотиви, песничке слике, особености песничког језика).

Анализа књижевног дела из текуће српске књижевности (по избору ученика).

Анализа филмова и позоришних представа.

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА-ДОПУНСКА НАСТАВА

ОБЛАСТ/ТЕМА	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	Број часова	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Морфологија	развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује; -уознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика; -оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца); -уочавање разлике између месног говора и књижевног језика; Значење и употреба падежа (номинатив -предикатив; генитив - квалификативни, темпорални; датив -циљ, етички датив; акузатив -правац, место, мера, количина; инструментал -место, начин; локатив -време, даљи објекат). Придевске заменице Прости и сложени глаголски облици -значење и употреба.	4	Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења
Лексикологија	Творба речи. Корен, творбена основа. -уознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика; -оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца); -уочавање разлике између месног говора и књижевног језика; оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца);	1	Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења
Фонетика	Гласовне алтернације и модификације уознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика;	2	Стваралачка Разговор Текстуална

	-оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца);		Активна настава Проблемска настава Размена мишљења
Књижевност	Анализа самостално одабраног прозног дела из лектире (фабула, композиција, ликови, теме, идеје, изразита психолошка и дескриптивна места). Анализа лирске песме (основно осећање, мотиви, песничке слике, особености песничког језика). Анализа књижевног дела из текуће српске књижевности (по избору ученика). -оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца);	2	Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења
Акцентологија	Акценат (разлика у тону акцента) Вежбе у говору с правилним акцентовањем. Акценат у савременом књижевном језику и локалном говору. Проучавање локалног говора. Бележење локализама и позајмљеница и утврђивање њиховог порекла. Замењивање локализама и позајмљеница речима и изразима стандардног књижевног језика. уочавање разлике између месног говора и књижевног језика;	1	Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења
Укупно		10	

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК, седми разред
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 72
НЕДЕЉНИ ФОНД: 2

Циљ:

Циљ наставе страног језика јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме у задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају комуникативним вештинама и развију способности и методе учења страног језика.

Задаци:

Задаци наставе страног језика у основном образовању стога јесу:

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе страног језика, сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе страног језика буду у пуној мери реализовани
- развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова
- стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији
- стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика
- Ученик треба да усвоји основна знања из енглеског језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писменој комуникацији споразумева са људима из других земаља и да усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима енглеског језика

Стандарди:

ОПШТИ СТАНДАРДИ

Кроз наставу енглеског језика ученик богати себе упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са енглеским језиком и културама земаља са енглеског говорног подручја. Ученик развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима енглеског језика.

ПОСЕБНИ СТАНДАРДИ
РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА :

Ученик разуме и реагује на краћи усмени текст у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом.

РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА :

Ученик чита са разумевањем кратке писане и илустроване текстове у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом.

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ :

Ученик самостално изражава ситуације и комуникативне функције у вези са темама предвиђеним наставним програмом.

ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ :

Ученик се у писаној форми изражава у вези са темама и ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом, поштујући правила писаног кода.

ИНТЕРАКЦИЈА :

Ученик остварује комуникацију и са саговорником размењује информације у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом, поштујући социокултурне норме интеракције

МЕДИЈАЦИЈА :

У комуникативним контекстима који укључују говорнике учениковог првог језика (Л1) и циљног језика (Л2) прености и преводи кратке поруке (у усменој и писаној форми) у складу са потребама комуникације.

ЗНАЊА О ЈЕЗИКУ :

Под знањем о језику подразумева се функционално знање, односно способност ученика да језичке структуре правилно употреби у датој комуникативној ситуацији. Ученик препознаје принципе граматичке и социолингвистичке компетенције уочавајући значај развијања личних стратегија учења страног, у овом случају, енглеског језика.

Оперативни задаци по језичким вештинама:

Оперативни задаци по језичким вештинама се постепено проширују и усложњавају. Истовремено се континуирано примењују и оперативни задаци из претходних разреда.

РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА

Ученик треба да:

- разуме дијалоге (до 15 реплика/питања и одговора), приче, друге врсте текстова и песме о темама, садржајима и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом, које чује уживо, или са аудио-визуелних записа;
- разуме општи садржај и изводи кључне информације из прилагођених текстова после 1-2 слушања;

- разуме и реагује на одговарајући начин на усмене поруке у вези са личним искуством и са активностима на часу (позив на групну активност, заповест, упутство, догађај из непосредне прошлости, планови за блиску будућност, свакодневне активности, жеље и избори, итд.).

- разуме краће рекламе, радио и ТВ емисије о темама предвиђеним наставним програмом

РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА

Ученик треба да:

- разуме текстове (до 200 речи), које садрже већи проценат познатих језичких елемената, интернационализама, структуралних и лексичких, а чији садржај је у складу са развојним и сазнајним карактеристикама, искуством и интересовањима ученика;
 - разуме и адекватно интерпретира садржај илустрованих текстова (стрипови, ТВ програм, распоред часова, биоскопски програм, ред вожње, специјализовани часописи, информације на јавним местима итд.) користећи језичке елементе предвиђене наставним програмом;
 - проналази и издваја предвидљиве информације у текстовима из свакодневног окружења (писма, краћи новински чланци, упутства о употреби) и из краћих књижевних форми (приповетке, поезија, драмски текстови) примерених узрасту и интересовању ученика;
 - може да изведе закључак о могућем значењу непознатих речи ослањајући се на општи смисао текста са темом из свакодневног живота.
- разуме краће текстове у вези са градивом других предмета, ослањајући се на општи смисао текста и претходно стечена знања

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

Ученик треба да:

- усклађује интонацију, ритам и висину гласа са сопственом комуникативном намером и са степеном формалности говорне ситуације;
 - поред информација о себи и свом окружењу описује или извештава у неколико реченица о лицима, догађајима и активностима у садашњости, прошлости и будућности, користећи познате језичке елементе (лексику и морфосинтаксичке структуре);
 - препричава, упоређује и интерпретира у неколико реченица садржај писаних, илустрованих и усмених текстова на теме, садржаје и комуникативне функције предвиђене наставним програмом, користећи познате језичке елементе (лексику и морфосинтаксичке структуре);
 - у неколико реченица даје своје мишљење и изражава ставове у складу са предвиђеним комуникативним функцијама, користећи познате језичке елементе (лексику и морфосинтаксичке структуре).
- једноставним речима описује лица, догађаје, ситуације и предмете из окружења и упоређује их са другима из области свог интересовања као и из одређених садржаја из других наставних предмета

ИНТЕРАКЦИЈА

Ученик треба да:

- у стварним и симулираним говорним ситуацијама са саговорницима размењује исказе у вези са контекстом учионице, као и о свим осталим темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом (укључујући и размену мишљења и ставова према стварима, појавама, користећи познате морфосинтаксичке структуре и лексику);
- учествује у комуникацији и поштује социокултурне норме комуникације (тражи реч, не прекида саговорника, пажљиво слуша друге, итд.);
- одговори на директна питања која се надовезују уз могућност да му се понове и пружи помоћ при формулисању одговора.

ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

Ученик треба да:

- пише реченице и краће текстове (до 100 речи) чију кохерентност и кохезију постиже користећи познате језичке елементе у вези са познатим писаним текстом или визуелним подстицајем;
 - издваја кључне информације и препричава оно што је видео, доживео, чуо или прочитао;
 - користи писани код за изражавање сопствених потреба и интересовања (шаље личне поруке, честитке, користи електронску пошту и сл.).
- у кратким формалним писмима примењује облике обраћања, молбе, поздрава и захваљивања
- записује планове, задатке и друге захтеве који му се усмено саопштавају

МЕДИЈАЦИЈА

Ученик треба да:

- у ситуацији када посредује између особа (вршњака и одраслих) које не могу да се споразумеју, ученик треба да усмено преноси суштину поруке са матерњег на циљни језик и са циљног на матерњи као и да писмено преноси једноставне поруке и објашњења.
- препричава садржај краћег текста, аудио или визуелног записа и краће интеракције
- започиње краћи разговор о познатим темама, одржава континуитет и завршава га

НАСТАВНА ТЕМА и садржаји	ИСХОДИ (СТАНДАРДИ)			НАЧИНИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	Провера остварености обр.стандарда	Корелација
	основни	средњи	напредни			
Поздрављање и представљање себе и других и тражење/давање основних информација о себи и другима у ширем друштвеном контексту	Разуме краће текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/	Поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи	У неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима	Дијалогска, монологска, илустративна, аудио, вербална	Иницијални тест, усмене и писмене провере знања	Српски језик-личне и показне заменице, помоћни глаголи, садашње

	давање информација личне природе	једноставна језичка средства				глаголско време.
Описивање карактеристика живих бића, предмета, појава и места	Разуме једноставнији опис особа, биљака, животиња, предмета, појава или места	Упореди и опише карактеристике живих бића, предмета, појава и места, користећи једноставнија језичка средства	Упореди и опише карактеристике живих бића, предмета, појава и места, користећи сложенија језичка средства	Дијалoшка, монологска, илустративна, аудио, вербална	Усмене и писмене провере знања	Биологија- речи које се односе на описивање биљака и животиња, станишта и животне средине, географија- географски предели, клима, реи које се односе на описивање места, градова и држава
Позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој активности	Разуме једноставније предлоге и одговори на њих	Упути једноставан предлог	Пружи одговарајући изговор или одговарајуће оправдање	Дијалoшка, монологска, илустративна, аудио, вербална	Усмене и писмене провере знања	Српски језик- потенцијал, глаголи, речце
Изражавање молби, захтева, обавештења, извињења и захвалности	Разуме једноставне молбе и захтеве и реагује на њих, упути једноставне молбе и захтеве	Затражи и пружи кратко објашњење, захвали и извине се на једноставан начин	Саопшти кратку поруку (телефонски разговор, дијалог уживо, СМС, писмо, имејл) којом се захваљује	Дијалoшка, монологска, илустративна, аудио, вербална	Усмене и писмене провере знања	Српски језик- писање молби, захтева и обавештења, глаголи, глаголски начини, заменице
Разумевање и давање упутстава	Разуме и следи једноставнија упутства у вези са уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота (правила игре, рецепт за	Да једноставна упутства (нпр. може да опише како се нешто користи/прави, напише рецепт и сл.)	Да сложенија упутства (више везаних реченица како се нешто прави/користи)	Дијалoшка, монологска, илустративна, аудио, вербална	Усмене и писмене провере знања	Српски језик- императив

	припремање неког новог јела и сл.) са визуелном подршком и без ње					
Описивање и честитање празника, рођендана и значајних догађаја, честитање на успеху и изражавање жаљења	Разуме честитку и одговори на њу, упути пригодну честитку	Разуме и примењујућ и једноставниј а језичка средстав опише начин прославе, рођендана, празника и важних догађаја	Разуме и примењујући сложенија језичка средстав опише начин прославе, рођендана, празника и важних догађаја	Дијалогска, монологска, илустративна, аудио, вербална	Усмене и писмене провере знања	Географија-обичаји и традиција, разлика између култура
Описивање догађаја и способности у садашњости	Разуме једноставније текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње и способности	Размени информације које се односе на дату комуникативну ситуацију	Опише сталне, уобичајене и тренутне догађаје/активности и способности користећи неколико везаних исказа	Дијалогска, монологска, илустративна, аудио, вербална	Усмене и писмене провере знања	Српски језик-садашње глаголско време, модални глаголи, глаголи МОЋИ, УМЕТИ, ЗНАТИ
Описивање догађаја и способности у прошлости	Разуме краће текстове у којима се описују догађаји и способности у прошлости	Размени информације у вези са догађајима и способности ма у прошлости	Опише у неколико краћих, везаних исказа догађај у прошлости, опише неки историјски догађај, историјску личност и сл.	Дијалогска, монологска, илустративна, аудио, вербална	Усмене и писмене провере знања	Историја-хронолошко изражавање времена, историјски периоди
Исказивање жеља, планова и намера	Разуме жеље, планове и намере и	Размени једноставне исказе у вези	Саопшти шта он/она или неко други жели,	Дијалогска, монологска, илустративна, аудио, вербална	Усмене и писмене провере знања	Српски језик-глаголски начини, прелазни

	реагује на њих	са својим и туђим осећањима	планира, намерава			и непрелазни глаголи
Исказивање потреба, осета и осећања	Разуме и реагује на свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним потребама, осетима и осећањима	Изрази основне потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима	Изрази основне потребе, осете и осећања сложенијим језичким средствима	Дијалогска, монологска, илустративна, аудио, вербална	Усмене и писмене провере знања	Српски језик- глаголски начини, прелезни и непрелазни глаголи
Исказивање просторних односа и величина	Разуме једноставнија питања и одговоре на њих	Разуме обавештења о простору и величинама	Опише специфичније просторне односе и величине једноставним, везаним исказима	Дијалогска, монологска, илустративна, аудио, вербална	Усмене и писмене провере знања	Математика- речи које се односе на изражавање величина и мерних јединица, географија- просторни односи
Исказивање времена (хронолошког и метеоролошког)	Разуме, тражи и даје једноставнија обавештења о хронолошком времену и метеоролошким приликама у ширем комуникативном контексту	Опише дневни/недељни распоред активности	Опише метеоролошке прилике и климатске услове у својој земљи и једној од земаља циљне културе једноставним и сложенијим језичким средствима	Дијалогска, монологска, илустративна, аудио, вербална	Усмене и писмене провере знања	Географија- метеоролошко изражавање времена, историја- хронолошко изражавање времена
Изрицање дозвола, забрана, правила понашања и обавеза	Разуме и реагује на једноставније забране, своје и туђе обавезе	Размени једноставније информације које се односе на забране и	Представи правила понашања, забране и листу својих и туђих обавеза користећи	Дијалогска, монологска, илустративна, аудио, вербална	Усмене и писмене провере знања	Српски језик- императив, глаголи, заменице

		правила понашања у школи и на јавном месту (у превозном средству, спортском центру, биоскопу, зоолошком врту и сл.) као и на своје и туђе обавезе	одговарајућа језичка средства			
Изражавање припадања и поседовања	Разуме и формулише једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност	Пита и каже шта неко има/нема нешто	Пита и каже шта неко има/нема нешто користећи сложеније изразе	Дијалогска, монологска, илустративна, аудио, вербална	Усмене и писмене провере знања	Српски језик – присвојни придеви, присвојне заменице, генитиви
Изражавање интересовања, допадања и недопадања	Разуме и реагује на једноставније исказе који се односе на описивање интересовања, хобија и изражавање допадања и недопадања	Опише исвоја и туђа интересовања и хобије и изрази допадање и недопадање уз једноставно образложење	Опише исвоја и туђа интересовања и хобије и изрази допадање и недопадање уз сложеније образложење	Дијалогска, монологска, илустративна, аудио, вербална	Усмене и писмене провере знања	Српски језик-именице, заменице и глаголи
Изражавање мишљења (слагања и неслагања)	Разуме и формулише једноставније исказе којима се тражи мишљење, слагање/неслагање	Разуме и формулише једноставније исказе којима се тражи мишљење,	Разуме и формулише сложеније исказе којима се тражи мишљење, слагање/неслагање...	Дијалогска, монологска, илустративна, аудио, вербална	Усмене и писмене провере знања	Српски језик-именице, заменице и глаголи

	ње...	слагање/неслагање...				
Изражавање количине, бројева и цена	Разуме једноставније изразе који се односе на количину нечега; пита и каже колико нечега има/нема	На једноставан начин затражи артикле у продавници једноставним изразима за количину, наручи јело/пиће у ресторану и каже/израчуна колико нешто кошта	Састави списак за куповину-намирнице и количина намирница, изрази количину у мерама- 100гр шећера, 300гр брашна...	Дијалогска, монологска, илустративна, аудио, вербална	Усмене и писмене провере знања	Математика – основни и редни бројеви, речи које се односе на изражавање количина, мерних јединица, цена и валута

Ред. број наставне теме	ТЕМА / ОБЛАСТ	Циљеви и задаци садржаја програма	Број часова по теми	Број часова за	
				обраду	остале типове часова
1.	Module 1 : Battle of the teens	Изражавање мишљења, дискутовање о навикама и рутинама, будућим плановима и тренутним активностима; прављење поређења; дискутовање о активностима, догађајима и навикама у прошлости; описивање гардеробе и модних додатака; изражавање допадања и недопадања; описивање нечије личности	12	3	9
2.	Module 2 : Travelling around	Описивање људи, места и ствари; прављење планова, дискутовање о будућим временима; описивање хране и количине; давање и праћење инструкција; описивање места или знаменитости; изражавање мишљења	10	4	6

3.	Module 3 : Get active	Описивање радњи у прошлости, повезивање са садашњим радњама; изражавање трајања неке радње, резултата исте; шта радимо у слободно време; описивање неког спорта; новости	8	2	6
4.	Module 4 : The unexplained	Причање имагинарног догађаја; исказивање слагања или неслагања са неким или нечим; изражавање мишљења; описивање радњи у прошлости	8	3	5
5.	Module 5 : Let's communicate	Тражење услуге; давање, тражење дозволе за нешто; изражавање могућности у прошлости, садашњости и будућности; изражавање слагања и неслагања, изражавање мишљења и аргументовање	9	3	6
6.	Module 6 : H2O	Прављење поређења; описивање географских појмова; давање и тражење информација; писање чланка; изражавање разочарења и наклоности	9	3	6
7.	Module 7 : Stand by me	Давање инструкција; изражавање бриге и изненађености; описивање несрећног случаја; изражавање осећања; тражење и давање савета; тражење и давање информација; разликовање формалног и неформалног изражавања	9	3	6
8.	Module 8 : No Limits	Изражавање команди, захтева, питања; описивање познатих грађевина; описивање догађаја, фестивала и прослава	7	3	4
Укупно:			72	24	48

ДОПУНСКА НАСТАВА, ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК, седми разред

Годишњи фонд часова: 8

Циљеви и задаци допунске наставе:

Прилагођавање наставних садржаја из енглеског језика ученицима који из било ког разлога имају потешкоћа у савладавању градива како би се им се омогућило усвајање програма и развитак њихових способности.

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА-ДОПУНСКА НАСТАВА – Енглески језик

ОБЛАСТ/ТЕМА	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	Број часова	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
1. Present Simple vs Present Continuous	Савладавање и коришћење основних облика Present Simple tense и Present Continuous: разлика између ова два времена	2	Дијалошка, комуникативна, монологска, вербална, текстуална
2. Past Simple vs Past Continuous	Савладавање и коришћење основних облика Past Simple tense и Past Continuous: разлика између ова два времена	2	Дијалошка, комуникативна, монологска, вербална, текстуална
3. Adverbs	Савладавање и коришћење прилога; компарација прилога	1	Дијалошка, комуникативна, монологска, вербална, текстуална
4. Conditionals	Савладавање и коришћење кондиционалних реченица (први и други кондиционал)	2	Дијалошка, комуникативна, монологска, вербална, текстуална
5. Modal verbs	Савладавање и коришћење модалних глагола	1	Дијалошка, комуникативна, монологска, вербална, текстуална
Укупно		8	

ДОДАТНА НАСТАВА, ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК, седми разред

Годишњи фонд часова: 8

Циљеви и задаци додатне наставе:

Проширивање садржаја из редовне наставе, радити нови и мало тежи садржаји, према афинитету и интересовању ученика. Неговаће се све језичке вештине: читање, говор, писање и слушање.

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА-ДОДАТНА НАСТАВА – Енглески језик

ОБЛАСТ/ТЕМА	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	Број часова	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
1. Past Simple, Past Continuous, Present Simple, Present Continuous, Present Perfect Simple	Проширивање знања из области датих глаголских времена, њихова употреба и разлика између њих	2	Дијалошка, комуникативна, монологска, вербална, текстуална
2. Conditionals	Проширивање знања из области кондиционалних реченица (први и други кондиционал)	2	Дијалошка, комуникативна, монологска, вербална, текстуална
3. Passive Voice	Проширивање знања из области пасива (садашње и прошло време)	2	Дијалошка, комуникативна, монологска, вербална, текстуална
4. Future times	Проширивање знања из области будућих времена	1	Дијалошка, комуникативна, монологска, вербална, текстуална
5. Expressions of quantity	Проширивање знања из области изражавања количине нечега	1	Дијалошка, комуникативна, монологска, вербална, текстуална
Укупно		8	

Наставник: Јелена Пантић

ЛИКОВНА КУЛТУРА, седми разред
ГОДИШЊИ ФОНД: 36

Циљ учења ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практичан рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	СТАНДАРДИ		
				Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Простор и композиција	Уочава и формулише ликовни проблем. Активно посматра, уочава и описује предмете, бића и појаве и њихове односе. Разговара о одабраним идејама, темама или мотивима у уметничким остварењима различитих култура и епоха.	Композиција. Боја и емоције, стилизација облика. Композиција линија, композиција боја, композиција облика. Равнотежа, контраст, понављање и степеновање облика, варијације. Орнамент и арабеска. Пропорције. Пропорције главе и тела. Перспектива. Колористичка, ваздушна, линеарна перспектива.	Наставник креира и реализује час, даје објашњења, прати и подстиче рад ученика. Ученик прати рад наставника, учествује у разговору, решава проблемске задатке, самостално и у групи, креира, учествује у процењивању и анализира резултате.	Лк121	Лк212	Лк313
Комуникација	Комуницира и спонтана изражава своје ставове, мисли и осећања. Показује иницијативу и самосталност у раду. Именује и описује појмове и њихово значење у оквиру	Теме. Историјска, религијска и митолошка тема. Оригинал, копија и плагијат Дигитална фотографија. Кадар, селфи и аутопортрет. Анимација. Процес				

	теме.	креирања, стори борд. Сцена. Обједињавање покрета, игре и звука. Презентације.				
Уметност око нас	Наводи пример из окружења и тумачи их. Разуме контекст културног наслеђа различитих епоха. Активно тумачи уметничка остварења у складу са задатим критеријумима и са личним доживљајем	Уметност и технологија. Уметничка занимања. Савремена технологија и уметност. Уметност око нас. Уметничка рециклажа, уметнички пројекти, хуманитарне акције...наслеђе				

Значење стандарда (легенда):

...

ОБЛАСТ/ТЕМА	Укупан бр. часова за тему	Обрада	Вежбање	Естетска Анализа
ПРОСТОР И КОМПОЗИЦИЈА	19	14	4	1
КОМУНАКАЦИЈА	13	5	7	1
УМЕТНОСТ ОКО НАС	4	2	1	1
УКУПАН БРОЈ ЧАСОВА	36	21	12	3

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ
• Компетенције за учење; • естетичка компетенција; • комуникација; • одговорно учешће у демократском друштву; • одговоран однос према околини;

- одговоран однос према здрављу;
 - предузимљивост и предузетништво;
 - рад са подацима и информацијама;
 - решавање проблема;
 - сарадња;
- дигитална компетенција

МУЗИЧКА КУЛТУРА, седми разред
ГОДИШЊИ ФОНД: 36 часова

Циљ: Развијање интересовање за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење код ученика, формирање естетичке перцепције и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ У оквиру области/теме ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	СТАНДАРДИ		
				Основни ниво	Средњи ниво	Напредни и ниво
Човек и музика	Ученик треба да уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у бароку и класицизму.	Барок, рођење опере, ораторијум, кантата, инструментална музика и облици (свита и концерто гресо). Композитори: Бах, Хендл, Вивалди и Монтеверди . Класицизам.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе, планом рада и начинима оцењивања. Коришћење свих доступних средстава. Коришћење	Скраћени це 1.1.2.	2.1.1.и 2.1.2.	3.1.1 и 3.1.2.

		Појам симфоније и сонате. Жанрови класичне и црквене музике, симонијска , концертантна , камерна дела, солистичка музика и опера. Композитори: Хајдн, Моцарт и Бетовен.	мултимедијалних презентација. Упућивање ученика у коришћење интернета и стручне литературе.			
Музички инструменти	Ученик треба да опише основне карактеристике гудачких и трзачких инструмената и састава, као и српских народних инструмената.	Виолина, виола, виолончело и контрабас. Композитори дела за гудачке инструменте и градитељи инструмената. Харфа, гитара, тамбура, мандолина, лаута, цитра и балалајка. Композитори дела за трзачке инструменте. Фрула, двојнице, кавал, гајде, зурле и ударачки инструменти.	Мотивисање ученика да раде самосталне радове користећи истраживачки метод у науци. Упућивање ученика да користе интернет и стручну литературу.	1.1.2.	2.1.1.	2.1.2.
Слушање музике	Ученик треба да, на основу слушања музике, именује музичке изражајне елементе, извођачки	Слушање дела традиционалне народне музике, домаћих и страних композитора световне и	Коришћење свих доступних наставних средстава, коришћење интернета и мултимедијалних презентација.	1.2.1. и 1.2.2.	2.2.1.	3.2.2.

	састав, препозна структуру одређеног музичког жанра и српски музички фолклор. Треба да опише и анализира карактеристике звучног примера (темпо, динамику, специфичан ритам и сл).	духовне музике барока и класицизма.				
Извођење музике	Ученик треба да препозна основне елементе музичке писмености.	Извођење једноставних ритмичких и мелодијских примера у вези са обрађеном темом, и у стилу барока и класицизма. Певање и свирање песама по слуху и из нотног текста народних и уметничких композиција на различитим мелодијским и инструментима из Орфовог инструментаријума.	Примењивање индивидуалног рада, рад у паровима или у мањим групама.	1.4.3.		3.4.1. и 3.4.2.

Музичко стваралаштво	Ученик треба да изводи пратеће мелодијске и ритмичке деонице на постојећим или направљеним музичким инструментима, осмишљава пратеће аранжмане и компонује музичке целине.	Креирање покрета уз музику коју ученици изводе. Креирање ритмичке пратње. Реконструкција музичких догађаја у стилу барока и класицизма.	Упућивање ученика на присуство музике у свакодневном животу, примену у пракси и другим наставним предметима.	1.4.3.		3.4.1. и 3.4.2.
----------------------	--	---	--	--------	--	-----------------

Значење стандарда (легенда):

1.1.2 Ученик треба да уме да опише основне карактеристике музичких жанрова и историјско-стилских периода, музичких инструмената и састава и народног стваралаштва.

2.1.1. Треба да анализира повезаност музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са изражајношћу.

2.1.2. Да анализира повезаност са структуром и драматургијом одређеног музичког жанра.

3.1.1. Треба да зна функцију елемената музичке писмености и музичких састава.

3.1.2. Треба да разуме историјске и друштвене околности настанка жанра и фолклора.

1.4.3. Треба да изводи пратеће мелодијске и ритмичке деонице на постојећим и направљеним музичким инструментима.

3.4.1. Треба да осмишљава пратеће аранжмане.

3.4.2. Да импровизује или компонује музичке целине у оквиру различитих жанрова.

ОБЛАСТ/ТЕМА	Укупан бр. часова за тему	Обрада	Понављање	Систематизација
Човеки музика	14	7	4	3

Музички и нструменти	10	6	2	2
Слушање музике	1	1		
Извођење музике и музичко стваралаштво	11	5	3	3
УКУПАН БРОЈ ЧАСОВА	36	19	9	8

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ
Естетичка компетенција; Дигитална компетенција; Сарадња ; Комуникација ; Компетенције за учење ; Рад са подацима и информацијама ; Решавање проблема ; Одговорно учешће у демократском друштву ; Одговоран однос према здрављу и околини.

ВАННАСТАВНА АКТИВНОСТ/СЕКЦИЈА

Циљеви и задаци: Социјализација ученика и сагледавање вредности заједничког учествовања у постизању одређених уметничких израза.

Образовни циљеви: Развијање слиха и ритма, ширење гласовних могућности и учвршћивање интонације.

Васпитни циљеви : Развијање осећања припадности колективу , развијање естетских осећања и упознавање нових речи, односа у природи и међу људима.

Теме :

1. Певање канона
2. Вокална техника
3. Композиције старих мајстора
4. Дела домаћих аутора

5. Дела страних аутора

6. Дела са фолклорном тематиком

7. Задате композиције за фестивале и химне

Начин остваривања програма :

- одабир и разврставање гласова
- вежбе дисања, дикције и интонације
- распевавање и техничке вежбе
- музичка и психолошка обрада композиције
- увежбавање хорских деоница појединачно и заједно
- остваривање програма и наступа према годишњем програму школе.

Препоручене композиције за рад хора :

2. Државна химна, Химна Светом Сави и Химна школе; Српске народне песме по избору и могућности хора , песме наших композитора Мокрањца, Станише Корунковића, Станислава Биничког, Даворина Јенка и сл; Духовне песме (Радуј се, Бројаница Св. Саве, Пред иконом Светог Саве, Помози нам Боже драги, Оче наш; Over the rainbow, Greensleeves, Dont worry, be happy, Row, row .

3. Оркестар:

Садржаји рада :

- избор инструмената и извођача у формирању оркестра
- избор композиција према могућностима извођача и саставу оркестра
- увежбавање по групама
- спајање по групама
- заједничко свирање целог оркестра , ритмичко- интонативно и стилско обликовање композиције.

Међупредметне компетенције хора и оркестра :

- Естетичка компетенција
- Дигитална компетенција (снимање композиције)

-Међусобна сарадња ученика и наставника , ученика и ученика , сарадња са другим стручним већима, са локалном средином и другим установама

-Комуникација

-Компетенције за учење

-Рад са подацима и информацијама

-Решавање проблема

- Одговорно учешће у демократском друштву
- Одговоран однос према здрављу и околини.

ИСТОРИЈА, седми разред

ГОДИШЊИ ФОНД: 72

Циљ:

Циљ наставе историје је стицање хуманистичког образовања и развијање историјске свести; разумевањем историјског простора и времена, историјских догађаја, појава и процеса и улоге истакнутих личности; развијање индивидуалног и националног идентитета; стицање и проширивање знања, развијање вештина и формирање ставова неопходних за разумевањем савременог света (у националном, регионалном, европском и глобалном оквиру); унапређивање функционалних вештина и компетенција неопходних за живот у савременом друштву (истраживачких вештина, критичког и креативног мишљења, способности изражавања и образлагања сопствених ставова, разумевања мултикултуралности, развијање толеранције и културе аргументованог дијалога); оспособљавање за ефикасно коришћење информационо-комуникационих технологија; развијање свести о потреби сталног усавршавања и свести о важности неговања културно-историјске баштине

Задаци наставе историје су да ученици: стекну и прошире знања о националној и општој историји (политичкој, економској, друштвеној, културној...), да разумеју узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса, и улогу истакнутих личности у развоју људског друштва; поседују свест о повезаности појава из прошлости са појавама из садашњости; разумеју да национална историја представља саставни део регионалне, европске и глобалне историје; развијају истраживачки дух и критички однос према прошлости самосталном анализом различитих историјских извора и литературе и проналажењем и систематизовањем стечених информација; буду оспособљени за проналажење, прикупљање и коришћење информација датих у различитим симболичким модалитетима (историјске карте, графикони, табеле...) и њихово повезивање са претходним историјским знањем; буду оспособљени да препознају различита тумачења истих историјских догађаја; повезују стечена знања и вештине са садржајима сродних наставних предмета; буду оспособљени за примену стечених знања и практичних вештина у свакодневном животу; унапређују вештине неопходне за индивидуални и тимски рад (комуникативност, образлагање сопствених ставова, аргументовани дијалог...) ; развијају одговорност, систематичност, прецизност и позитивни став према учењу; развијају свест о квалитету стеченог знања и потреби сталног усавршавања;

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	СТАНДАРДИ		
				Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
1.ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	Ученик ће бити у стању да одреди временске одреднице; Да наведе најзначајније историјске изворе и врсту историјских извора за период новог века;	Основне одлике, хронолошки и просторни оквири периода од Индустијске револуције до завршетка Првог светског рата. Историјски извори за изучавање периода од Индустијске револуције до завршетка Првог светског рата и њихова сазнајна вредност (материјални, писани, аудио и визуелни)	Рад натексту, монолошка, дијалогска, Индивидуални, фронтални	ИС.1.1.1. ИС.1.1.4. ИС.1.1.5. ИС.1.1.6. ИС.1.1.7. ИС.1.1.8. ИС.1.1.9. ИС.1.1.10.	ИС.2.1.2. ИС.2.1.3. ИС.2.1.4. ИС.2.1.5. ИС.2.1.6. ИС.2.2.1.	ИС.3.1.1. ИС.3.1.2. ИС.3.1.3. ИС.3.1.4. ИС.3.1.5. ИС.3.1.6.
2. ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ	Ученици знају најважније појмове и временске одреднице везане за доба револуција -разликују револуције и	Индустијска револуција (парна машинска и њена примена, промене у друштву – јачање грађанске и појава радничке класе) 57	Рад натексту, монолошка, дијалогска, Индивидуални, фронтални	ИС.1.1.1. ИС.1.1.4. ИС.1.1.5. ИС.1.1.6. ИС.1.1.7. ИС.1.1.8. ИС.1.1.9. ИС.1.1.10. ИС.1.2.4.	ИС.2.1.2. ИС.2.1.3. ИС.2.1.4. ИС.2.1.5. ИС.2.1.6. ИС.2.2.1. ИС.2.2.3. ИС.2.2.4.	ИС.3.1.1. ИС.3.1.2. ИС.3.1.3. ИС.3.1.4. ИС.3.1.5. ИС.3.1.6. ИС.3.2.1. ИС.3.2.2. ИС.3.2.4. ИС.3.2.6.

ИНДУСТРИЈС КОГ ДОБА	праве разлику између индустријских и друштвено – политичких револуција попут Америчке и Француске. -препознају значај револуција за савремено друштво, разумеју значај решавања Источног питања -могу да препознају Односе великих сила према Балкану и Балканским народима. Владају појмовима: национализам, романтизам, шовинизам, демократија -разумеју значај појаве Наполеона Бонапарте и разлоге за његов пад, -именују најзначајније личности епохе револуција – Ват, Фултон, Вашингтон, Френклин, Волтер, Русо, Луј XVI, Катарина II, Марија	Политичке револуције (узроци, последице и обележја, европске монархије уочи револуција, просветитељске идеје, пример америчке и француске револуције, појмови уставности, поделе власти, Декларација о правима човека и грађанина, укидање феудализма). Наполеоново доба (Наполеонова владавина, ратови, тековине, Бечки конгрес). Свакодневни живот и култура (промене у начину живота). Источно питање и балански народи (политика великих сила, борба баланских народа за ослобођење). Живот Срба под Османском и Хабзбуршком влашћу. Српска револуција 1804-1835 (основна обележја, ток Првог и Другог		ИС.1.2.5. ИС.1.2.7		ИС.3.2.7.
------------------------	--	--	--	-----------------------	--	-----------

	Терезија,Робеспјер, Наполеон,Бонапарта, вожд Карађорђе, кнез Милош,кнегиња Љубица, Доситеј Обрадовић,Вук Карацић,прота Матеја Ненадовић,Петар I и Петар II Петровић Његош,Сава Текелија, митрополит Стеван Стратимировић.	српског устанка ,последиче и значај). Развој модерне српске државе (аутономија Кнежевине Србије, успостава државе, оснивање образовних и културних установа). Црна Гора у доба влади чанства (основна обележја државног и друштвеног уређења). Истакнуте личности: Џејмс Ват, Волтер, Катарина II , Марија Терезија,Робеспјер, Наполеон,Бонапарта, вожд Карађорђе, кнез Милош,кнегиња Љубица, Доситеј Обрадовић,Вук Карацић,прота Матеја Ненадовић,Петар I и Петар II Петровић Његош,Сава Текелија, митрополит Стеван Стратимировић.				
3. ЕВРОПА,СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У	-разумеју значај револуција 1848 за слом апсолутизма. -разумеју неминовност уједињења Немачке	Рађање модерних држава, међународни односи и кризе (револуција 1848/1849 – „пролеће народа“, политичке идеје,	Рад натекусту, монолошка, дијалогска, Индивидуални, фронтални	ИС.1.1.1. ИС.1.1.2. ИС.1.1.4. ИС.1.1.5. ИС.1.1.6. ИС.1.1.7.	ИС.2.1.1. ИС.2.1.2. ИС.2.1.3. ИС.2.1.4.	ИС.3.1.1. ИС.3.1.2. ИС.3.1.3. ИС.3.1.4. ИС.3.1.5. ИС.3.1.6. ИС.3.2.1.

ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ XIX ВЕКА	-схватају значај Берлинског конгреса између осталог и за српски народ. Ученици разумеју Основне одлике света између 19 и 20 века -разумеју појмове: империјализам, колонијализам, доба идеологија; именују најзначајније личности епохе револуција – Ђузеппе Гарибалди, Ото фон Бизмарк, Наполеон III краљица Викторија, Абрахам Линколн, Карл Маркс браћа Лимијер, Алфред Нобел, кнез Алесандар Карађорђевић, кнез Михаило, краљ Милан, краљица Наталија, краљ Алесандар Обреновић, кнез Никола Петровић, Илија Гарашанин, Јован Ристић, Никола Пашић, Стојан Новаковић, патријарх Јосиф	настанак модерне Италије и Немачке, успон САД и грађански рат, борба за колоније у Африци и Азији, Персија, Индија, Кина опадање Османског царства). Промене у привреди друштву и култури (Друга индустријска револуција, људска права и слободе- право гласа, укидање робовласништва, положај деце и жена, култура, наука, образовање, свакодневни живот). Кнежевина и Краљевина Србија и њено окружење (развој државних установа и политичког живота, унутрашња и спољна политика, међународно признање- Берлински конгрес, културна и просветна политика, свакодневни живот, положај Срба под Хабзбуршком и Османском влашћу). Истануте личности:				ИС.3.2.4
--------------------------------	---	--	--	--	--	----------

	Рајачић,Катарина Ивановић,Светозар Милетић,Бељамин Калај,Алекса Шантић	Ђузепе Гарибалди,Ото фон Бизмарк, Наполеон III краљица Викторија,Абрахам Линколн,Карл Маркс браћа Лимијер,Алфред Нобел, кнез Алесандар Карађорђевић,кнез Михаило,краљ Милан, краљица Наталија, краљ Алесандар Обреновић,књаз Никола Петровић, Илија Гарашанин ,Јован Ристић,Никола Пашић,Стојан Новаковић,патрјарх Јосиф Рајачић,Катарина Ивановић,Светозар Милетић,Бељамин Калај,Алекса Шантић				
4. ЕВРОПА,СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ XX ВЕКА	Разумевање историје српског и југословенског простора на почетку 20.века стицање знања о развоју српске државе друштва на почетку 20.века,упознавање са културним и научним	Међународни односи и кризе(формирање савеза, сукоб око колонија, Руско – јапански рат, Мароканска криза,Анексиона криза, Либијски рат ,балански ратови) Култура наука и свакодневни живот	Рад на тексту, монолошка, дијалогска, Индивидуални, фронтални	ИС.1.1.1. ИС.1.1.2. ИС.1.1.4. ИС.1.1.5. ИС.1.1.6. ИС.1.1.7. ИС.1.1.8. ИС.1.1.9. ИС.1.1.10. ИС.1.2.1. ИС.1.2.3. ИС.1.2.4. ИС.1.2.5.	ИС.2.1.1. ИС.2.1.2. ИС.2.1.3. ИС.2.1.4. ИС.2.1.5. ИС.2.1.6. ИС.2.2.1. ИС.2.2.4. ИС.2.2.5.	ИС.3.1.1. ИС.3.1.2. ИС.3.1.3. ИС.3.1.4. ИС.3.1.5. ИС.3.1.6. ИС.3.2.1. ИС.3.2.4 ИС.3.2.6. ИС.3.2.7.

	достигнућима на српском и југословенском простору у датом периоду,стицање знања о знаменитим личностима са српског и југословенског простора, коришћење историјских карата разумевање главних карактеристика Првог светског рата и револуција у Русији, разумевање узрока и последица Првог светског рата и револуција у Русији, стицање знања о току и исходу Првог светског рата, разумевање главних одлика Првог светског рата на српском и југословенском простору стицање знања о току и исходу Првог светског	(Светска изложба у Паризу, примена научних достигнућа, положај жена). Краљевина Србија и њено окружење (Мајски преврат,политички живот, унутрашња и спољна политика,појава југословенства,наука, култура ,свакодневни живот ,положај Срба под Аустро-Угарском и Османском влашћу,Црна Гора- доношење устава, проглашење краљевине, учешће Србије и Црне Горе у балканским ратовима.				
--	--	--	--	--	--	--

	рата на српском и југословенском простору, размевање улоге знаменитих личности у Првом светском рату на српском и југословенском простору, коришћење историјских карата из периода Првог светског рата Истануте личности: Алберт Анштајн ,Пјер и Марија Кири,Сигмунд Фројд ,Михајло Пупин,Никола Тесла,Хенри Форд,Вилхем II, Николај II Романов,Вудро Вилсон краљ Петар престолонаследник Александар Карађорђевић,Јован Цвијић,Надежда Петровић,Арчибалд Рајс,Милунка Савић,Флора					
--	--	--	--	--	--	--

	Сендс,Радомир Путник, Степа Степановић, Живојин Мишић, Петар Бојовић, Јанко Вукотић, Драгутин Димитрјевић Апис.					
--	---	--	--	--	--	--

Значење стандарда (легенда):

1. ОСНОВНИ НИВО

1.1. ИСТОРИЈСКО ЗНАЊЕ

ИС.1.1.1. именује и разликује основне временске одреднице

ИС.1.1.2. именује историјске периоде и зна редослед историјских периода

ИС.1.1.3. зна поделу на праисторију и историју

ИС.1.1.4. уме да одреди које време припадају важне године из прошлости

ИС.1.1.5. уме да одреди које историјске периоде припадају важне године из прошлости

ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације

ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје

ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје

ИС.1.1.9. зна како је простор у себи одиграо најважније појаве и догађаје из националне и опште историје

ИС.1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости

1.2. ИСТРАЖИВАЊЕ И ТУМАЧЕЊЕ ИСТОРИЈЕ

ИС.1.2.1. препознаје основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности јереч

ИС.1.2.2. препознаје разлику између текстуалног историјског извора и других текстова познатих ученику, који говоре о истим историјским појавама

ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације у форми слике

ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације у форми историјске карте у којој је наведена легенда

ИС.1.2.5. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације у форми табеле

ИС.1.2.6. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације у форми графика

ИС.1.2.7. зна да историјске појаве могу различито да тумаче

ИС.1.2.8. препознаје различита тумачења историјске појаве једноставним примерима

2. СРЕДЊИ НИВО

2.1. ИСТОРИЈСКО ЗНАЊЕ

ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом

ИС.2.1.2. препознаје да постоје повезаност националне, регионалне и светске историје

ИС.2.1.3. препознаје да постоје повезаност регионалне и светске историје

ИС.2.1.4. препознаје да постоје повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости

ИС.2.1.5. зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји

ИС.2.1.6. зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје

2.2. ИСТРАЖИВАЊЕ И ТУМАЧЕЊЕ ИСТОРИЈЕ

ИС.2.2.1. уме да закључи о којем догађају, феномену и личности јеречна основа садржаја карактеристичних писаних историјских извора

ИС.2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену јеречна основа карактеристичних сликовних историјских извора

ИС.2.2.3.

уме да одреди из којег епохе или са којег географског простора потиче историјски извор када је текст извора непознат ученику, али су у њему наведене експлицитне информације о особинама епохе или географског простора

ИС.2.2.4. уме да одреди угао гледања на историјску појаву (победника или побеђеног)

на основу поређења два историјска извора који говоре о истом историјском догађају, феномену

ИС.2.2.5. препознаје да постоји пристрастност у појединим тумачењима историјских личности, догађаја, феномена

3. НАПРЕДНИ НИВО

3.1. ИСТОРИЈСКО ЗНАЊЕ

ИС.3.1.1. умедаприменизнањеизисторијскехронологије (уме прецизно да одреди коју деценију и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен)

ИС.3.1.2. у ИС.3.1.6. уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања

3.2. ИСТРАЖИВАЊЕ И ТУМАЧЕЊЕ ИСТОРИЈЕ

ИС.3.2.1. уме да изврши селекцију историјских извора меда објасни специфичност важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту

ИС.3.1.3. зна специфичне детаље из националне и опште историје

ИС.3.1.4. разумена којиначин су повезане појаве из националне, регионалне, опште историје

ИС.3.1.5. разумена како су повезане појаве из прошлости и садашњости

ИС.3.2.2. уме да анализира и процени релевантност историјског извора

ИС.3.2.3. уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем (закључује на основу анализира и процени ближе хронолошко порекло извора)

ИС.3.2.4. уме да одреди на основу анализе историјског извора контекст у којем је настао извор и контекст о којем говори извор (идеолошки, културолошки, социјални, политички, географски контексти извора)

ИС.3.2.5. уме да пу историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графика и закључује о појави

ИС.3.2.6. уме да издвоји разлике и сличности у тумачењима и изворима којима се односе на историјску појаву

ИС.3.2.7. уме да изрази став и мишљење о одређеном тумачењу историјског феномена и да одреди врсту пристрасности (манипулација, пропаганда, стереотип...)

ОБЛАСТ/ТЕМА	Укупан бр. часова за тему	Обрада	Утврђивање	Систематизација
1.ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	4	2	2	-
2. ЕВРОПА,СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ ИНДУСТРИЈСКОГ ДОБА	20	10	9	1
3. ЕВРОПА,СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ XIX ВЕКА	18	9	8	1
4. ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ XX ВЕКА	30	15	13	2
УКУПАН БРОЈ ЧАСОВА	72	36	32	4

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ:

ГЕОГРАФИЈА –наставник показује на географској или историјској карти територије тј. државе о којима се учи на часу.

ЛИКОВНА КУЛТУРА – ученици се упознају са ликовним стварањем у новом веку (развој барока и њихови најпознатији представници, развој романтизма и њихови најпознатији представници; развој класицизма и њихови најпознатији представници...)

МУЗИЧКА КУЛТУРА- ученици се упознају са музичким стварањем у новом веку (развој барока и њихови најпознатији представници, развој романтизма и њихови најпознатији представници; развој класицизма и њихови најпознатији представници...)

СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ- ученици се упознају стварањем у новом веку (развој барока и њихови најпознатији представници, развој романтизма и њихови најпознатији представници; развој класицизма и њихови најпознатији представници...)

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ- ученици се упознају са најзначајнијим спортским играма у Антици, које су сада обновљене- олимпијске игре, са дисциплинама у којима су се такмичили; са одржавањем личне хигијене и здравља у новом веку

ФИЗИКА- ученици се упознају са највећим научницима из ове области -

МАТЕМАТИКА- ученици се упознају са највећим научницима из ове области и њиховим делима

БИОЛОГИЈА- ученици се упознају са најпознатијим научницима из ове области
ВЕРСКА НАСТАВА- ученици се упознају са веровањима у овом периоду.

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ:

1. Компетенција за целоживотно учење
2. Комуникација
3. Рад с подацима и информацијама
4. Дигитална компетенција
5. Решавање проблема
6. Сарадња
7. Одговорно учешће у демократском друштву
8. Одговоран однос према здрављу
9. Одговоран однос према околини
10. Естетичка компетенција
11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву

ПЛАН ПРАЋЕЊА И ЕВАЛУАЦИЈЕ:

ДОПУНСКА НАСТАВА, ИСТОРИЈА, седми разред

Годишњи фонд часова: 36

Циљеви и задаци допунске наставе:

Циљ:

Циљ наставе историје је стицање хуманистичког образовања и развијање историјске свести; разумевањем историјског простора и времена, историјских догађаја, појава и процеса и улоге истакнутих личности; развијање индивидуалног и националног идентитета; стицање и проширивање знања, развијање вештина и формирање ставова неопходних за

разумевањесавременог света (у националном, регионалном, европском и глобалном оквиру); унапређивање функционалних вештина и компетенција неопходних за живот у савременом друштву (истраживачких вештина, критичког и креативног мишљења, способности изражавања и образлагања сопствених ставова, разумевања мултикултуралности, развијање толеранције и културе аргументованог дијалога); оспособљавање за ефикасно коришћење информационо-комуникационих технологија; развијање свести о потреби сталног усавршавања и свести о важности неговања културно-историјске баштине.

Задачи наставе историје су да ученици: стекну и прошире знања о националној и општој историји (политичкој,економској,друштвеној, културној...), да разумеју узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса,и улогу истакнутих личности у развоју људског друштва; поседују свест о повезаности појава из прошлости са појавама из садашњости; разумеју да национална историја представља саставни део регионалне, европске и глобалне историје; развијају истраживачки дух и критички однос према прошлости самосталном анализом различитих историјских извора и литературе и проналажењем и систематизовањем стечених информација; буду оспособљени за проналажење,прикупљање и коришћење информација датих у различитим симболичким модалитетима(историјскекарте,графикони,табеле...)и њихово повезивање са претходним историјским знањем; буду оспособљени да препознају различита тумачења истихисторијских догађаја; повезују стечена знања и вештине са садржајима сродних наставнихпредмета ; буду оспособљени за примену стечених знања и практичних вештина у свакодневном животу;унапређују вештине неопходне за индивидуални и тимски рад (комуникативност,образлагањесопственихставова,аргументованидијалог...) ; развијају одговорност,систематичност,прецизност и позитивни став према учењу; развијају свест о квалитету стеченог знања и потреби сталног усавршава;

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА-ДОПУНСКА НАСТАВА – ИСТОРИЈА

ОБЛАСТ/ТЕМА	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	Број часова	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
1.ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	разумевање појма нови век, временских и просторних одредница новог века и одлика нововековног друштва, познавање историјских извора за нови	1	Рад на тексту, монолошка, дијалошка, Индивидуални, фронтални,

	век, упућивање ученика на коришћење различитих историјских извора		
2. ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ ИНДУСТРИЈСКОГ ДОБА	Разумевање основних одлика развита Европе и света од краја 18. до седамдестеих година 19. века упознавање кључних историјских догађаја који су били прекретница у развоју људског друштва (Енглеска, Низоземска, Америчка и Француска револуција), стицање знања о знаменитим личностима из епохе револуција, читање биографија познатих француских револуционара. разумевање настанка и развита модерних српских држава до међународног признања независности стицање знања о кључним догађајима из борбе српског народа за национално ослобођење, упознавање процеса изградње и модернизације српских држава Србије и Црне Горе, упознавање културних достигнућа српског народа у новом веку, коришћење историјских карата.	2	Рад на тексту, монолошка, дијалогска, Индивидуални, фронтални,
3. ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ XIX ВЕКА	разумевање основних одлика развоја света у другој половини 19. и почетком 20. века стицање знања о историји европских и ваневропских народа у датом периоду, стицање знања о знаменитим личностима датог периода, упознавање	2	Рад на тексту, монолошка, дијалогска, Индивидуални, фронтални,

	са културним и научно – технолошким достигнућима у Европи и свету, коришћење историјских извора и каратаразумевање положаја српског народа под хабзбуршком и турском влашћу од караја 18. до седамдесетих година 19. века стицање знања о кључним догађајима из историје српског народа под страном влашћу, упознавање културних достигнућа српског народа под страном влашћу, коришћење историјских карата		
4. ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ XX ВЕКА	разумевање положаја српског народа под хабзбуршком и турском влашћу од караја 18. до седамдесетих година 19. века стицање знања о кључним догађајима из историје српског народа под страном влашћу, упознавање културних достигнућа српског народа под страном влашћу, коришћење историјских карата азумевање историје српског и југословенског простора крајем 19. и почетком 20. века стицање знања о развоју српске државе и друштва крајем 19. и почетком 20. века, упознавање са културним и научним достигнућима на српском и југословенском простору у датом периоду, стицање знања о знаменитим личностима са српског и југословенског простора, коришћење историјских	2	Рад на тексту, монолошка, дијалошка, Индивидуални, фронтални,

	карата разумевање главних карактеристика Првог светског рата и револуција у Русији, разумевање узрока и последица Првог светског рата и револуција у Русији, стицање знања о току и исходу Првог светског рата, коришћење историјских карата азумевање главних одлика Првог светског рата на српском и југословенском простору стицање знања о току и исходу Првог светског рата на српском и југословенском простору, разумевање улоге знаменитих личности у Првом светском рату на српском и југословенском простору, коришћење историјских крата из периода Првог светског рата		
Укупно		7	

ДОДАТНА НАСТАВА

ИСТОРИЈА, седми разред

Годишњи фонд часова: 36

Циљеви и задаци допунске наставе:

Циљ наставе историје је стицање хуманистичког образовања и развијање историјске свести; разумевањем историјског простора и времена, историјских догађаја, појава и процеса и улоге истакнутих личности; развијање индивидуалног и националног идентитета; стицање и проширивање знања, развијање вештина и формирање ставова неопходних за разумевањем савременог света (у националном, регионалном, европском и глобалном оквиру); унапређивање функционалних вештина и компетенција неопходних за живот у савременом друштву (истраживачких вештина, критичког и креативног мишљења, способности изражавања и образлагања сопствених ставова, разумевања мултикултуралности, развијање толеранције и културе аргументованог дијалога); оспособљавање за ефикасно коришћење информационо-комуникационих технологија; развијање свести о потреби сталног усавршавања и свести о важности неговања културно-историјске баштине.

Задаци наставе историје су да ученици: стекну и прошире знања о националној и општој историји (политичкој, економској, друштвеној, културној...), да разумеју узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса, и улогу истакнутих личности у развоју људског друштва; поседују свест о повезаности појава из прошлости са појавама из садашњости; разумеју да национална историја представља саставни део регионалне, европске и глобалне историје; развијају истраживачки дух и критички однос према прошлости самосталном анализом различитих историјских извора и литературе и проналажењем и систематизовањем стечених информација; буду оспособљени за проналажење, прикупљање и коришћење информација датих у различитим симболичким модалитетима (историјске карте, графикони, табеле...) и њихово повезивање са претходним историјским знањем; буду оспособљени да препознају различита тумачења истих историјских догађаја; повезују стечена знања и вештине са садржајима сродних наставних предмета; буду оспособљени за примену стечених знања и практичних вештина у свакодневном животу; унапређују вештине неопходне за индивидуални и тимски рад комуникативност, образлагање сопствених ставова, аргументовани дијалог...); развијају одговорност, систематичност, прецизност и позитивни став према учењу; развијају свест о квалитету стеченог знања и потреби сталног усавршавања;

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА-ДОДАТНА НАСТАВА – ИСТОРИЈА

ОБЛАСТ/ТЕМА	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	Број часова	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
1.ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	разумевање појма нови век, временских и просторних одредница новог века и одлика нововековног друштва, познавање историјских извора за нови век, упућивање ученика на коришћење различитих историјских извора	1	Рад на тексту, монолошка, дијалошка, Индивидуални, фронтални,
2. ЕВРОПА,СВЕТ,СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ ИНДУСТРИЈСКОГ ДОБА	Разумевање основних одлика развита Европе и света од краја 18. до седамдестеих година 19.века упознавање кључних историјских догађаја који су били прекретница у развиту људског друштва (Енглеска, Низоземска, Америчка и Француска револуција), стицање знања о знаменитим личностима из епохе револуција, читање биографија познатих француских револуционара. разумевање настанка и развита модерних српских држава до међународног признања независности и стицање знања о кључним догађајима из борбе српског народа за национално ослобођење, упознавање процеса	2	Рад на тексту, монолошка, дијалошка, Индивидуални, фронтални,

	изградње и модернизације српских држава Србије и Црне Горе, упознавање културних достигнућа српског народа у новомеку, коришћење историјских карата.		
3. ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ XIX ВЕКА	разумевање основних одлика развоја света у другој половини 19. и почетком 20. века; стицање знања о историји европских и ваневропских народа у датом периоду; стицање знања о знаменитим личностима датог периода; упознавање са културним и научно – технолошким достигнућима у Европи и свету; коришћење историјских извора и карата; разумевање положаја српског народа под хабзбуршком и турском влашћу од караја 18. до седамдесетих година 19. века стицање знања о кључним догађајима из историје српског народа под страном влашћу, упознавање културних достигнућа српског народа под страном влашћу, коришћење историјских карата	2	Рад на тексту, монолошка, дијалошка, Индивидуални, фронтални,
4. ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ XX ВЕКА	разумевање положаја српског народа под хабзбуршком и турском влашћу од караја 18. до		Рад на тексту, монолошка, дијалошка, Индивидуални, фронтални,

	седамдесетих година 19. века стицање знања о кључним догађајима из историје српског народа под страном влашћу, упознавање културних достигнућа српског народа под страном вашћу, коришћење историјских карата азумевање историје српског и југословенског простора крајем 19.и почетком 20.века стицање знања о развоју српске државе и друштва крајем 19.и почетком 20.века, упознавање са културним и научним достигнућима на српском и југословенском простору у датом периоду, стицање знања о знаменитим личностима са српског и југословенског простора, коришћење историјских карата разумевање главних карактеристика Првог светског рата и револуција у Русији, разумевање узрока и последица Првог светског рата и револуција у Русији, стицање знања о току и исходу Првог светског рата, коришћење историјских карата азумевање главних одлика Првог светског рата на српском и		
--	---	--	--

	југословенском простору стицање знања о току и исходу Првог светског рата на српском и југословенском простору, разумевање положаја српског народа под хабзбуршком и турском влашћу од караја 18. до седамдесетих година 19. века стицање знања о кључним догађајима из историје српског народа под страном влашћу, упознавање културних достигнућа српског народа под страном вашћу, коришћење историјских карата азумевање историје српског и југословенског простора крајем 19.и почетком 20.века стицање знања о развоју српске државе и друштва крајем 19.и почетком 20.века, упознавање са културним и научним достигнућима на српском и југословенском простору у датом периоду, стицање знања о знаменитим личностима са српског и југословенског простора, коришћење историјских карата разумевање главних карактеристика Првог светског рата и револуција у Русији,		
--	--	--	--

	разумевање узрока и последица Првог светског рата и револуција у Русији, стицање знања о току и исходу Првог светског рата, коришћење историјских карата азумевање главних одлика Првог светског рата на српском и југословенском простору стицање знања о току и исходу Првог светског рата на српском и југословенском простору, разумевање улоге знаменитих личности у Првом светском рату на српском и југословенском простору, коришћење историјских крата из периода Првог светског рата		
Укупно		7	

ГЕОГРАФИЈА, седми разред

ГОДИШЊИ ФОНД: 72

Циљ: наставе географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	СТАНДАРДИ		
				Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
РЕГИОНАЛНА ГЕОГРАФИЈА	– уз помоћ географске карте објашњава специфичности појединих просторних целина и предлаже различите начине издвајања регија; - доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора.	Регионална географија, принципи регионализације. Хомогеност и хетерогеност простора	илустративно-демонстративне, методе експеримента, дијалогске, монолошке, компаративне, посматрање, и друге. Облици наставног рада који ће се користити су: фронтални, групни, индивидуални, рад у пару, комбиновани. При обради наставних садржаја користиће се карта света, карта Европе, географске карте, географска читанка, атлас, глобус, илустративни материјал, DVD, ..	ГЕ.1.4.2.	ГЕ.2.4.2.	ГЕ.3.4.3.
ГЕОГРАФСKE РЕГИЈЕ ЕВРОПЕ	– проналази на карти државе проучаване регије и именује их; – приказује на нивоу карти најважније	Јужна Европа- културно-цивилизацијске тековине, етничка хетерогеност, туризам, политичка подела. Државе Јужне Европе:	илустративно-демонстративне, методе експеримента, дијалогске, монолошке, компаративне, посматрање, и друге.	ГЕ.1.1.3. ГЕ.1.3.1. ГЕ.1.3.2. ГЕ.1.4.2.	ГЕ.2.1.3. ГЕ.2.1.4. ГЕ.2.3.1. ГЕ.2.4.2.	ГЕ.3.1.1. ГЕ.3.3.1. ГЕ.3.3.2. ГЕ.3.4.3.

	географске појмове: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове, туристичке атракције, културно-историјске споменике; – препознаје облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену регију; – анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; – проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја	државе бивше СФРЈ, Италија, Шпанија и Грчка- основне географске карактеристике. Средња Европа-културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, природни ресурси и економски развој, урбанизација, политичка подела. Немачка- основне географске карактеристике. Западна Европа-културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, природни ресурси и економски развој, урбанизација, политичка подела. Француска и Уједињено Краљевство- основне географске карактеристике. Северна Европа- природни ресурси и економски развој, народи, политичка подела. Норвешка- основне географске карактеристике. Источна Европа-културно-	Облици наставног рада који ће се користити су: фронтални, групни, индивидуални, рад у пару, комбиновани. При обради наставних садржаја користиће се карта света, карта Европе, географске карте, географска читанка, атлас, глобус, илустративни материјал, дВД, ..			
--	--	--	--	--	--	--

	просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету; – укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама; – тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама; – открива узроке и последице процеса урбанизације на	цивилизацијске тековине, етничка хетерогеност, природни ресурси и економски развој, политичка подела. Руска Федерација- основне географске карактеристике. Европска Унија- пример интеграционих процеса				
--	---	--	--	--	--	--

	различитим континентима, регијама и у одабраним државама; – доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; – анализира примере позитивног утицаја човека на животну средину у државама које улажу напоре на очувању природе и упоређује их са сличним примерима у нашој земљи; – истражује утицај Европске уније на демографске, економске и политичке процесе у Европи и свету; - доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским,					
--	---	--	--	--	--	--

	економским и политичко-географским одликама простора.					
Азија	– дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе; – проналази на карти државе проучаване регије и именује их; – приказује на немој карти најважније географске појмове: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове, туристичке атракције,	Географски положај, границе и величина Азије. Природне одлике Азије. Становништво Азије. Насеља Азије. Привреда Азије. Политичка и регионална подела. Југозападна Азија- природни ресурси и економски развој, културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, урбанизација, политичка подела. Јужна Азија- културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, етничка хетерогеност, урбанизација, политичка подела. Југозападна Азија- природни ресурси и економски развој, политичка подела. Источна Азија- културно-цивилизацијске тековине,	илустративно-демонстративне, методе експеримента, дијалошке, монолошке, компаративне, посматрање, и друге. Облици наставног рада који ће се користити су: фронтални, групни, индивидуални, рад у пару, комбиновани. При обради наставних садржаја користиће се карта света, карта Азије, географске карте, географска читанка, атлас, глобус, илустративни материјал, дВД, ..	ГЕ.1.1.3. ГЕ.1.3.1. ГЕ.1.3.2. ГЕ.1.4.2.	ГЕ.2.1.3. ГЕ.2.1.4. ГЕ.2.3.1. ГЕ.2.4.2.	ГЕ.3.1.1. ГЕ.3.3.1. ГЕ.3.3.2. ГЕ.3.4.3.

	културно-историјске споменике; – препознаје облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену регију; – анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; – објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента; – проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са	савремени демографски процеси, етничка хетерогеност природни ресурси и економски развој, урбанизација, политичка подела. Централна Азија- природни ресурси, политичка подела, насеља и становништво.				
--	--	--	--	--	--	--

	највећом концентрацијом становништва у свету; – укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама; – тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама; – открива узроке и последице процеса урбанизације на различитим					
--	--	--	--	--	--	--

	континентима, регијама и у одабраним државама; – доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; – изводи закључак о могућим решењима за коришћење чистих извора енергије у државама чија се привреда заснива највише на експлоатацији нафте и угља; – објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност,					
--	---	--	--	--	--	--

	болести и епидемије, политичка нестабилност; – доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора; - препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама.					
Африка	– дефинише границе континента и показује на карти океане и мора	Географски положај, границе и величина Африке. Природне одлике Африке. Становништво Африке. Насеља Африке.	илустративно-демонстративне, методе експеримента, дијалогске, монолошке, компаративне, посматрање, и друге.	ГЕ.1.1.3. ГЕ.1.3.1. ГЕ.1.3.2. ГЕ.1.4.2.	ГЕ.2.1.3. ГЕ.2.1.4. ГЕ.2.3.1. ГЕ.2.4.2.	ГЕ.3.1.1. ГЕ.3.3.1. ГЕ.3.3.2. ГЕ.3.4.3.

	којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе; – проналази на карти државе проучаване регије и именује их; – приказује на немој карти најважније географске појмове: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове, туристичке атракције, културно-историјске споменике; – препознаје облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену регију;	Привреда Африке. Политичка и регионална подела. Афрички Медитеран и Сахарска Африка. Подсахарска Африка.	Облици наставног рада који ће се користити су: фронтални, групни, индивидуални, рад у пару, комбиновани. При обради наставних садржаја користиће се карта света, карта Африке, географске карте, географска читанка, атлас, глобус, илустративни материјал, дВД, ..			
--	---	---	---	--	--	--

	– анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; – објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента; – проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету; – укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености,					
--	---	--	--	--	--	--

	природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама; – тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама; – открива узроке и последице процеса урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама; – доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и					
--	---	--	--	--	--	--

	одабраних држава; – објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, болести и епидемије, политичка нестабилност; – доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора; - препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја					
--	--	--	--	--	--	--

	пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама.					
Северна Америка	– дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе; – проналази на карти државе проучаване регије и именује их; – приказује на немој карти најважније географске појмове: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине,	Географски положај, границе, величина и регионална подела Северне Америке. Природне одлике Северне Америке. Становништво Северне Америке. Насеља Северне Америке. Привреда Северне Америке. Политичка подела.	илустративно-демонстративне, методе експеримента, дијалошке, монолошке, компаративне, посматрање, и друге. Облици наставног рада који ће се користити су: фронтални, групни, индивидуални, рад у пару, комбиновани. При обради наставних садржаја користиће се карта света, карта Северне Америке, географске карте, географска читанка, атлас, глобус, илустративни материјал, двд, ..	ГЕ.1.1.3. ГЕ.1.3.1. ГЕ.1.3.2. ГЕ.1.4.2.	ГЕ.2.1.3. ГЕ.2.1.4. ГЕ.2.3.1. ГЕ.2.4.2.	ГЕ.3.1.1. ГЕ.3.3.1. ГЕ.3.3.2. ГЕ.3.4.3.

	реке, језера, државе, градове, туристичке атракције, културно-историјске споменике; – препознаје облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену регију; – анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; – објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента; – проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и					
--	--	--	--	--	--	--

	одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету; – укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама; – тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама; – открива узроке и					
--	---	--	--	--	--	--

	последице процеса урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама; – доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора; - доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава.					
Јужна Америка	– дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен	Географски положај, границе и величина Јужне Америке. Природне одлике Јужне Америке. Становништво Јужне Америке. Насеља Јужне Америке.	илустративно-демонстративне, методе експеримента, дијалогске, монолошке, компаративне, посматрање, и друге. Облици наставног рада који ће се користити су:	ГЕ.1.1.3. ГЕ.1.3.1. ГЕ.1.3.2. ГЕ.1.4.2.	ГЕ.2.1.3. ГЕ.2.1.4. ГЕ.2.3.1. ГЕ.2.4.2.	ГЕ.3.1.1. ГЕ.3.3.1. ГЕ.3.3.2. ГЕ.3.4.3.

	и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе; – проналази на карти државе проучаване регије и именује их; – приказује на немој карти најважније географске појмове: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове, туристичке атракције, културно-историјске споменике; – препознаје облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену регију; – анализира утицај географске ширине, рељефа, односа	Привреда Јужне Америке. Политичка подела.	фронтални, групни, индивидуални, рад у пару, комбиновани. При обради наставних садржаја користиће се карта света, карта Јужне Америке, географске карте, географска читанка, атлас, глобус, илустративни материјал, дВД, ..			
--	--	--	---	--	--	--

	копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; – објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента; – проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету; – укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја,					
--	--	--	--	--	--	--

	миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама; – тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама; – открива узроке и последице процеса урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама; – доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и					
--	--	--	--	--	--	--

	одабраних држава; – објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, болести и епидемије, политичка нестабилност; – доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора; - препознаје негативне утицаје човека на животну средину					
--	--	--	--	--	--	--

	настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама.					
Аустралија и Океанија	– дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе; – проналази на карти државе проучаване регије и именује их; – приказује на немој карти најважније географске појмове: континенте, океане, мора, облике	Географски положај, границе и величина Аустралије и Океаније. Природне одлике Аустралије. Колонијални период и становништво Аустралије. Насеља Аустралије. Привреда Аустралије. Океанија- основна географска обележја Политичка и регионална подела. подела.	илустративно-демонстративне, методе експеримента, дијалогске, монолошке, компаративне, посматрање, и друге. Облици наставног рада који ће се користити су: фронтални, групни, индивидуални, рад у пару, комбиновани. При обради наставних садржаја користиће се карта света, карта Аустралије и Океаније, географске карте, географска читанка, атлас, глобус, илустративни материјал, двд, ..	ГЕ.1.1.3. ГЕ.1.3.1. ГЕ.1.3.2. ГЕ.1.4.2.	ГЕ.2.1.3. ГЕ.2.1.4. ГЕ.2.3.1. ГЕ.2.4.2.	ГЕ.3.1.1. ГЕ.3.3.1. ГЕ.3.3.2. ГЕ.3.4.3.

	разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове, туристичке атракције, културно- историјске споменике; – препознаје облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену регију; – анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; – објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента; – проналази податке о бројном стању становништва по					
--	---	--	--	--	--	--

	континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету; – укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама; – тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима,					
--	---	--	--	--	--	--

	регијама и одабраним државама; – открива узроке и последице процеса урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама; – доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; – објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност,					
--	--	--	--	--	--	--

	болести и епидемије, политичка нестабилност; – доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора; - препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма.					
Поларне области	– дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен	Основне географске одлике Антарктика- откриће, назив, географски положај, природне одлике, природни ресурси и научна истраживања. Основне географске одлике Арктика- откриће, назив,	илустративно-демонстративне, методе експеримента, дијалошке, монолошке, компаративне, посматрање, и друге. Облици наставног рада који ће се користити су:	ГЕ.1.1.3. ГЕ.1.4.2.	ГЕ.2.1.3. ГЕ.2.1.4. ГЕ.2.1.4 ГЕ.2.4.2.	ГЕ.3.1.1. ГЕ.3.4.3.

	и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе; – анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; – приказује на немој карти најважније географске појмове: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове, туристичке атракције, културно-историјске споменике; - вреднује улогу међународних организација у свету.	географски положај, природне одлике, природни ресурси и научна истраживања.	фронтални, групни, индивидуални, рад у пару, комбиновани. При обради наставних садржаја користиће се карта света, географске карте, географска читанка, атлас, глобус, илустративни материјал, двд, ..			
--	--	--	--	--	--	--

Значење стандарда (легенда):

Од ученика се очекује да на крају шестог разреда на **основном** нивоу:

Област ГЕОГРАФСКЕ ВЕШТИНЕ

ГЕ.1.1.1.- разуме појам оријентације и наводи начине оријентисања;

ГЕ.1.1.2.- наводи и описује начине представљања Земљине површине на глобусу и географској карти;

ГЕ.1.1.3.- препознаје и чита географске и допунске елементе карте;

Област ФИЗИЧКА ГЕОГРАФИЈА

ГЕ.1.2.3.-именује Земљине сфере и препознаје њихове основне одлике.

Област ДРУШТВЕНА ГЕОГРАФИЈА

ГЕ.1.3.1.- познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред

ГЕ.1.3.2.-дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране

Област РЕГИОНАЛНА ГЕОГРАФИЈА

ГЕ.1.4.1.– препознаје основне природне и друштвене одлике наше државе

Од ученика се очекује да на крају шестог разреда на **средњем** нивоу:

Област ГЕОГРАФСКЕ ВЕШТИНЕ

ГЕ.2.1.1.- одређује стране света у простору и на географској карти;

ГЕ.2.1.2. - одређује положај места и тачака на географској карти;

ГЕ.2.1.3. - препознаје и објашњава географске чињенице – објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом

ГЕ.2.1.4.- приказује понуђене географске податке: на нивоу карти, картографским средствима (бојама, линијама, простим геометријским знацима, симболичким знацима...), графиком, табелом и схемом

Област ФИЗИЧКА ГЕОГРАФИЈА

ГЕ.2.2.2. разликује и објашњава географске чињенице – објекте, појаве, процесе и односе у Земљиним сферама (литосфери, атмосфери, хидросфери, биосфери)

Област ДРУШТВЕНА ГЕОГРАФИЈА

ГЕ.2.3.1. разликује и објашњава кретање становништва(природно и механичко) и структуре становништва

ГЕ.2.3.2.именује међународне организације у свету (ЕУ, УНИЦЕФ, УН, УНЕСКО, ФАО, Црвени крст)

Област РЕГИОНАЛНА ГЕОГРАФИЈА

ГЕ.2.4.1. описује природне и друштвене одлике државе и наводи њене географске регије

ГЕ.2.4.2. описује природне и друштвене одлике Европе и наводи њене географске регије

Од ученика се очекује да на крају шестог разреда на **напредном** нивоу:

Област ГЕОГРАФСKE ВЕШТИНЕ

ГЕ.3.1.1. доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница- објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте.

Област ФИЗИЧКА ГЕОГРАФИЈА

ГЕ.3.2.2. објашњава физичко-географске законитостиу географском омотачу (климатску и биогеографску зоналност) и наводи мере за његову заштиту, обнову и унапређивање

Област ДРУШТВЕНА ГЕОГРАФИЈА

ГЕ.3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља

ГЕ.3.3.2. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности

Област РЕГИОНАЛНА ГЕОГРАФИЈА

ГЕ.3.4.2. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) у Европи и уме да издвоји географске регије.

ОБЛАСТ/ТЕМА	Укупан број часова	Број часова обраде	Број часова утврђивања
Регионална географија	3	3	0
Географске регије Европе	20	14	6
Азија	17	11	6
Африка	12	8	4
Северна Америка	6	4	2
Јужна Америка	5	3	2

Аустралија и Океанија	4	3	1
Поларне области	5	1	4
УКУПНО	72	47	25

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ
-компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос премаоколини; – одговоран однос премаздрављу; – одговорно учешће удемократском друштву; – предузимљивостиорјентација капредузетништву; – рад са подацима и информацијама; – решавање проблема; – сарадња; – естетичка компетенција.

ДОПУНСКА НАСТАВА, ГЕОГРАФИЈА, седми разред

Годишњи фонд часова: 9

Циљеви и задаци допунске наставе: Циљ је да се омогући ученицима који теже усвајају и савладавају редовну наставу, да се лакше укључе у редован образовно- васпитни процес, да се код њих развије упорност и самосталност у раду

Задаци су:

- Оспособљавање ученика да савладају основне географске појмове, ради лакшег уклапања у редовну наставу
- Омогућавање ученицима да на што лакши начин надокнаде и усвоје појмове које су пропустили због краћег или дужег одсуствовања са редовне наставе

- Омогућити ученицима да овладају различитим техникама учења географског садржаја ради развијања самосталности у учењу

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА-ДОПУНСКА НАСТАВА – ГЕОГРАФИЈА

ОБЛАСТ/ТЕМА	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	Број часова	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Географске регије Европе	Савладати основне појмове- регионална подела Европе и одлике регија	2	Очигледне методе, посматрање
Азија	Савладати основне појмове	2	Помоћу карте учити и препознати основне појмове
Африка	Савладати основне појмове-	1	Помоћу карте учити и препознати основне појмове
Северна Америка	Савладати основне појмове-	1	Помоћу карте учити и препознати основне појмове
Јужна Америка	Савладати основне појмове-	2	Помоћу карте учити и препознати основне појмове
Аустралија и Океанија	Савладати основне појмове-	1	Помоћу карте учити и препознати основне појмове
укупно		9	

ДОДАТНА НАСТАВА, ГЕОГРАФИЈА, седми разред

Годишњи фонд часова: 9

Циљеви и задаци допунске наставе:

Циљ додатне наставе географије јесте проширивање и продубљивање знања ученика који су на редовним часовима показали висок ниво интересовања за географију, лакоћу савладавања градива, затим развијање способности и вештина тих ученика, а самим тим још већу мотивисаност и такмичарски дух.

Задаци су:

- Разумевање значаја географије у савременом животу
- Оспособљавање ученика за самосталан истраживачки рад и овладавање основним научним методама
- Развијање аналитичког и критичког мишљења
- Стварање ситуација у којима ће ученици примењивати теоријска знања и експериментално искуство у решавању проблема

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА-ДОПУНСКА НАСТАВА – ГЕОГРАФИЈА

ОБЛАСТ/ТЕМА	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	Број часова	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Географске регије Европе	развијање аналитичког и критичког мишљења	3	Уочавање везе природна богатства-развијеност државе
Азија	разумевање географских садржаја и повезивање са свакодневним животом	2	Помоћу карте проширити постојећа знања
Африка	развијање аналитичког и критичког мишљења	1	Помоћу карте проширити постојећа знања
Северна Америка	разумевање географских садржаја и повезивање са свакодневним животом	1	Помоћу карте проширити постојећа знања
Јужна Америка	развијање аналитичког и критичког мишљења	1	Помоћу карте проширити постојећа знања
Аустралија и Океанија	разумевање географских садржаја и повезивање са свакодневним животом	1	Помоћу карте и додатних материјала проширити постојећа знања
укупно		9	

ФИЗИКА, седми разред

ГОДИШЊИ ФОНД: 72

Циљ: наставе физике јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да упознају природне појаве и основне природне законе, да се оспособе за уочавање и распознавање физичких појава у свакодневном животу и за активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање, да оформе основу научног метода и да се усмере према примени физичких закона у свакодневном животу и раду.

Задаци: Стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе физике сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе физике буду у пуној мери реализовани, развијање функционалне писмености, упознавање основних начина мишљења и расуђивања у физици, разумевање појава, процеса и односа у природи на основу физичких закона, развијање способности за активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање, развијање радозналосту, способности рационалног расуђивања, самосталности у мишљењу и вештине јасног и прецизног изражавања, развијање логичног и апстрактног мишљења, схватање смисла и метода остваривања експеримената и значаја мерења, решавање једноставних проблема и задатака у оквиру наставних садржаја, развијање способности за примену знања из физике, схватање повезаности физичких појава и екологије и развијање свести о потреби заштите, обнове и унапређивања животне средине, развијање радних навика и склоностика изучавању наука о природи, развијање свести о сопственим знањима, способностима и даљој професионалној оријентацији.

Оперативни задаци: Ученик треба да разликује физичке величине које су одређене само бројном вредношћу од оних које су дефинисане интензитетом, правцем и смером (време, маса, температура, рад, брзина, убрзање, сила...), користи на нивоу примене основне законе механике- Њутнове законе, стекне појам о гравитацији и разликује силу теже од тежине тела (безтежинско стање), упозна силу трења, разуме да је рад силе једнак промени енергије и на нивоу примене користи, трансформацију енергије у рад и обрнуто, на нивоу примене користи законе оджања (маса, енергије), прави разлику између температуре и топлоте, уме да рукује мерним инструментима, користи јединице Међународног система (SI) за одговарајуће физичке величине.

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	СТАНДАРДИ		
				Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
1. Сила и кретање	– разликује скаларне и векторске физичке величине – користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички – анализира зависност брзине и пређеног пута од времена код праволинијских кретања са сталним убрзањем – примењује Њутнове законе динамике на кретање тела из окружења	➤ Сила као узрок промене брзине тела. Појам убрзања ➤ Веза између силе, масе тела и убрзања. Други Њутнов закон ➤ Међусобно деловање два тела-силе акције реакције. Трећи Њутнов закон ➤ Равномерно променљиво праволинијско кретање. Интезитет, правац и смер брзине и убрзања ➤ Тренутна и средња брзина тела ➤ Зависност брзине од пута времена при равномерном променљивом праволинијском кретању	Поступност, очигледност, индуктивни приступ и повезаност наставних садржаја	ФИ.1.2.1. ;ФИ.1.2.2. ФИ.1.2.3. ;ФИ.1.4.1. ФИ.1.4.2. ;ФИ.1.4.3. ФИ.1.4.4. ;ФИ.1.4.5. ФИ.1.4.6. ;ФИ.1.7.1. ФИ.1.7.2.;	ФИ.2.1.1. ;ФИ.2.1.4. ФИ.2.2.1. ;ФИ.2.2.2. ФИ.2.4.1. ;ФИ.2.4.2. ФИ.2.4.3. ;ФИ.2.4.4. ФИ.2.6.1. ;ФИ.2.6.2. ФИ.2.6.3. ;ФИ.2.7.1. ФИ.2.7.2. ;ФИ.2.7.3.	ФИ.3.2.1.; ФИ.3.4.1. ФИ.3.4.3. ;ФИ.3.7.1. ФИ.3.7.2.

		➤ Графичко представљање зависности брзине теле од времена код равномерно променљивог праволинијског кретања				
2.Кретање тела под дејством силе теже, силе трења	– користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички – анализира зависност брзине и пређеног пута од времена код праволинијских кретања са сталним убрзањем – показује од чега зависи сила трења и на основу тога процењује како може променити њено деловање – демонстрира појаве: инерције тела, убрзаног кретања, кретања тела под дејством сталне силе, силе трења на примерима из окружења	➤ Убрзање при кретању тела под дејством силе теже. Галилејев оглед ➤ Слободно падање тела. Бестежинско стање ➤ Хитац наниже и хитац навише ➤ Сила трења ➤ Сила отпора средине	Поступност, очигледност, индуктивни приступ и повезаност наставних садржаја	ФИ.1.1.1. ;ФИ.1.2.1. ФИ.1.4.1. ;ФИ.1.4.2. ФИ.1.4.3. ;ФИ.1.4.4. ФИ.1.4.5. ;ФИ.1.4.6. ФИ.1.7.1. ;ФИ.1.7.2.	ФИ.2.1.1. ;ФИ.2.1.2 . ФИ.2.1.4. ;ФИ.2.2.1 . ФИ.2.2.2. ;ФИ.2.4.1. ФИ.2.4.2. ;ФИ.2.4.3. ФИ.2.4.4. ;ФИ.2.6.1. ФИ.2.6.2. ;ФИ.2.6.3. ФИ.2.7.1. ;ФИ.2.7.2. ФИ.2.7.3.	ФИ.3.2.1. ;ФИ.3.4.1. ФИ.3.4.3. ;ФИ.3.7.1. ФИ.3.7.2.

	– самостално изводи експеримент из области кинематике и динамике, прикупља податке мерењем, одређује тражену физичку величину и објашњава резултате експеримента					
3.Равнотежа тела	– показује врсте и услове равнотеже чврстих тела на примеру из окружења – наводи примере простих машина које се користе у свакодневном животу – приказује како сила потиска утиче на понашање тела потопљених у течност и наводи услове пливања тела на води	➤ Деловање двесиле на тело. Слагање и разлагање сила ➤ Појам и врсте равнотеже тела ➤ Полуга, момент силе ➤ Равнотежа полуге и њена примена ➤ Сила потисла у течности и гасу. Архимедов закон ➤ Пливање и тоњење тела	Поступност, очигледност, индуктивни приступ и повезаност наставних садржаја	ФИ.1.1.1. ;ФИ.1.4.1. ФИ.1.4.2. ;ФИ.1.4.3. ФИ.1.4.5. ;ФИ.1.4.6. ФИ.1.7.1. ;ФИ.1.7.2.	ФИ.2.1.1.; ФИ.2.1.2. ФИ.2.1.3.; ФИ.2.1.4. ФИ.2.1.5.; ФИ.2.1.6. ФИ.2.4.1.; ФИ.2.4.2. ФИ.2.4.3.; ФИ.2.4.4. ФИ.2.6.1.; ФИ.2.6.2. ФИ.2.6.3.; ФИ.2.7.1. ФИ.2.7.2.; ФИ.2.7.3.	ФИ.3.1.1. ;ФИ.3.1.2. ФИ.3.1.4. ;ФИ.3.4.1. ФИ.3.4.3. ;ФИЗ.7.1. ФИ.3.7.2.
4.Механички рад и енергија, Снага	силе трења – разликује кинетичку и потенцијалну енергију тела и повезује њихове промене са извршеним радом	➤ Механички рад. Рад силе ➤ Рад силе земљине теже и силе трења ➤ Механичка енергија тела	Поступност, очигледност, индуктивни приступ и повезаност наставних садржаја	ФИ.1.1.1. ;ФИ.1.4.1. ФИ.1.4.2. ;ФИ.1.4.3. ФИ.1.4.4. ;ФИ.1.4.5. ФИ.1.4.6.	ФИ.2.1.2.; ФИ.2.4.1. ФИ.2.4.2.; ФИ.2.4.3. ФИ.2.4.4.; ФИ.2.5.1 ФИ.2.5.3	ФИ.3.4.1. ;ФИ.3.4.3. ФИ.3.5.1 ;ФИЗ.7.1. ФИ.3.7.2.

	– демонстрира важење закона одржања енергије на примерима из окружења – решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (кинематика и динамика кретања тела, трење, равнотежа полуге, сила потиска, закони одржања...)	➤ Кинетичка енергија тела ➤ Потенцијална енергија тела. Гравитациона потенцијална енергија ➤ Закон о одржању механичке енергије ➤ Снага. Коефицијент корисног дејства		;ФИ.1.7.1. ФИ.1.7.2.	.;ФИ.2.6.1. ФИ.2.6.2. ;ФИ.2.6.3. ФИ.2.7.1. ;ФИ.2.7.2. ФИ.2.7.3.	
5.Топлотне појаве	– разликује појмове температуре и количине топлоте и приказује различите механизме преноса топлоте са једног тела на друго – анализира промене стања тела (димензија, запремине и агрегатног стања) приликом грејања или хлађења – наводи методе добијања топлотне енергије и указује на примере њеног рационалног коришћења	➤ Цејтични састав супстанције. Хаотично кретање молекула ➤ Топлотно ширење тела ➤ Појам и мерење температуре ➤ Унутрашња енергија и температура ➤ Количина топлоте и топлотна равнотежа ➤ Агрегатна стања супстанције	Поступност, очигледност, индуктивни приступ и повезаност наставних садржаја	ФИ.1.4.1. ;ФИ.1.4.2. ФИ.1.4.3. ;ФИ.1.4.5. ФИ.1.4.6. ;ФИ.1.5.1. ФИ.1.5.2. ;ФИ.1.7.1. ФИ.1.7.2.	ФИ.2.4.1. ;ФИ.2.4.2. ФИ.2.4.3. ;ФИ.2.4.4. ФИ.2.5.4. ;ФИ.2.5.5. ФИ.2.6.1. ;ФИ.2.6.3. ФИ.2.7.1. ;ФИ.2.7.2. ФИ.2.7.3.	ФИ.3.4.1. ;ФИ.3.4.3. ФИ.3.5.2. ;ФИ.3.7.1. ФИ.3.7.2.

Значење стандарда (легенда):

Значење стандарда (легенда):

ФИ.1.1.1. Уме да препозна гравитациону силу и силу трења које делују на тела која мирују или се крећу равномерно..

ФИ.1.2.1. Уме да препозна врсту кретања према облику путање.

ФИ.1.2.2. Уме да препозна равномерно кретање.

ФИ.1.2.3 Уме да израчуна средњу брзину, пређени пут или протекло време ако су му познате друге две величине.

ФИ.1.4.1. Уме да чита мерну скалу и зна да одреди вредност најмањег подеока.

фи.1.4.2. Уме да препозна мерила и инструменте за мерење дужине, масе, запремине, температуре и времена

фи.1.4.3. Зна да користи основе јединице за дужину, масу, запремину, температуру и време.

фи.1.4.4. Уме да препозна јединице за брзину

ФИ.1.4.5. зна основна правила мерења, нпр. нула ваге, хоризонтални положај, затегнута мерна трака

ФИ.1.4.6. зна да мери дужину, масу, запремину, температуру и време

ФИ.1.5.1. зна да агрегатно стање тела зависи од његове температуре

ФИ.1.5.2. уме да препозна да се механичким радом може мењати температура тела

ФИ.1.7.1. поседује мануелне способности потребне за рад у лабораторији

ФИ.1.7.2. уме да се придржава основних правила понашања у лабораторији

ФИ.2.1.1. уме да препозна еластичну силу, силу потиска и особине инерције

ФИ.2.1.2. зна основне особине гравитационе и еластичне силе, и силе потиска

Ф.И.2.1.3. уме да препозна када је полуга у стању равнотеже

Ф.И.2.1.4.разуме како односи сила утичу на врсту кретања

ФИ.2.1.5. разуме и примењује концепт густине

ФИ.2.1.6. зна да хидростатички притисак зависи од висине стуба флуида

ФИ.2.2.1. уме да препозна убрзано кретање

ФИ.2.2.2. зна шта је механичко кретање и које га физичке величине описују

ФИ.2.4.1. уме да користи важније изведене јединице SI и зна њихове ознаке

ФИ.2.4.2. уме да препозна дозвољене јединице мере изван SI, нпр. литар или тону

ФИ.2.4.3. уме да користи префиксе и претвара бројне вредности физичких величина из једне јединице у другу, нпр. километре у метре

ФИ.2.4.4. зна када мерења понављамо више пута

ФИ.2.5.1 зна да кинетичка и понтенцијална енергија зависи од брзине, односно висине на којој се тело налази

ФИ.2.5.3.уме да препозна појмове рада и снаге

ФИ.2.5.4 зна да унутрашња енергија зависи од температуре

ФИ.2.5.5. зна да запремина тела зависи од температуре
 ФИ.2.6.1. разуме и примењује основне математичке формулације односа и законитости у физици, нпр. директну и обрнуту пропорционалност
 ФИ.2.6.2. уме да препозна векторске физичке величине, нпр. брзину и силу
 ФИ.2.6.3. уме да користи и интерпретира табеларни и графички приказ зависности физичких величина
 ФИ.2.7.1. уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања или мерења
 ФИ.2.7.2. уме да врши једноставна уопштавања и систематизацију резултата
 ФИ.2.7.3. уме да реализује експеримент по упутству
 ФИ.3.1.1. разуме и примењује услове равнотеже полуге
 ФИ.3.1.2. зна какав је однос сила које делују на тело које мирује или се равномерно креће
 ФИ.3.1.4. разуме и примењује концепт притиска у флуидима
 ФИ.3.2.1. уме да примени односе између физичких величина које описују равномерно променљиво кретање
 ФИ.3.4.1. уме да претвара јединице изведених физичких величина у одговарајуће јединице SI система
 ФИ.3.4.3. зна шта је грешка мерења
 ФИ.3.5.2. уме да препозна карактеристичне процесе и термине који описује промене агрегатних стања
 ФИ.3.7.1. уме да донесе релевантан закључак на основу резултата мерења
 ФИ.3.7.2. уме да препозна питање на које можемо да одговоримо посматрањем или експериментом

ОБЛАСТ/ТЕМА	Укупан број часова	Број часова обраде	Број часова утврђивања	Лаб. вежбе
1. Сила и кретање	23	9	13	1
2. Кретање тела под дејством силе теже, силе трења	13	7	5	1
3. Равнотежа теле	12	7	4	1
4. Механички рад и енергија, снага	15	6	8	1
5. Топлотне појаве	9	4	4	1

УКУПНО	72	31	41	5
---------------	----	----	----	---

Област/тема	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	ПЛАН ПРАЋЕЊА И ЕВАЛУАЦИЈЕ:
1. Сила и кретање	Математика	бележење присуства ученика на часовима редовне и допунске наставе; - домаћи задаци; - усмено испитивање; - тестирање (писмено испитивање), - контролни задаци; - -ученички радови и продукти ученичких активности; - -разговор са ученицима; - -посматрање и стално праћење активности ученика.
2. Кретање тела под дејством силе теже, силе трења	Математика	
3. Равнотежа тела	Математика, Хемија	
4. Механички рад и енергија, снага	Математика	
5. Топлотне појаве	Математика, Хемија	

- Преглед међупредметних компетенција чије се развијање планира кроз реализацију наставе и учења предмета физика у седмом разреду по темама

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ТЕМА				
	Сила и кретање	Кретање тела под дејством силе теже	Равнотежа тела	Механички рад и енергија. Снага	Топлотне појаве
Компетенција за учење	+	+	+	+	+
Одговорно учешће у демократском друштву					
Естетичка компетенција	+		+		
Комуникација	+	+	+	+	+
Одговоран однос према околини					+
Одговоран однос према здрављу				+	
Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	+	+	+	+	+
Рад са подацима и информацијама	+	+	+	+	+
Решавање проблема	+	+	+	+	+
Сарадња	+	+	+	+	+
Дигитална компетенција	+	+	+	+	+

ДОПУНСКА НАСТАВА, Физика, седми разред

Годишњи фонд часова: 18

Циљеви и задаци допунске наставе: Ученик треба да уз додатну помоћ наставника стекне минимум основних знања из садржаја које предвиђа програм физике у основној школи.

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА-ДОПУНСКА НАСТАВА – Физика

ОБЛАСТ/ТЕМА	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	Број часова	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Сила и кретање	Ученик би требало да усвоји и репродукује појмове код равномерно променљивог кретања; препозна убрзано тј успорено кретање; решава једноставне рачунске задатке; усвоји и репродукује појмове из Њутнових закона	6	Поступност, очигледност и индуктивни приспут, повезивање наставних садржаја
Кретање тела под дејством силе теже. Силе трења	Ученик би требало да успешно усвоји и репродукује утаицај гравитационе силе на кретање тела; решава рачнске задатке код слободног пада	5	Поступност, очигледност и индуктивни приспут, повезивање наставних садржаја
Механички рад и енергија. Снага	Ученик би требало да успешно усвоји и репродукује основне појмове код механичког рада, снаге и енергије; решава рачунске задатке	4	Поступност, очигледност и индуктивни приспут, повезивање наставних садржаја
Топлотне појаве	Ученик би требало да зна да агрегатно стање зависи од температуре, да зна температуре мржњења и кључања воде, да препозна да се механичким радом мења температура тела	3	Поступност, очигледност и индуктивни приспут, повезивање наставних садржаја
Укупно		18	

ДОДАТНА НАСТАВА, ФИЗИКА, седми разред

Годишњи фонд часова: 18

Циљеви и задаци додатне наставе: Да ученик прошири знање из физике, да мотивише ученика на самосталан рад и да развија способност логичног мишљења

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА-ДОДАТНА НАСТАВА – ФИЗИКА

ОБЛАСТ/ТЕМА	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	Број часова	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Сила и кретање	Ученик би требало да уме решава проблеме тела са константним убрзањем, да графички решава проблеме код равномерног променљивог кретања, израчунавање пута код равномерно убрзаног кретања када је тад график брзине, да уме да примени Њутнове законе динамике	7	Поступност, очигледност и индуктивни приступ, повезивање наставних садржаја
Кретање тела под дејством силе теже. Силе трења	Ученик би требало да решава сложене задатке везане за кретање тела у гравитационом пољу, силе трења и коефицијент трења	4	Поступност, очигледност и индуктивни приступ, повезивање наставних садржаја
Равнотежа тела	Ученик би требало да решава проблеме везане за слагање и разлагање сила као и тела на строј равни	4	Поступност, очигледност и индуктивни приступ, повезивање наставних садржаја
Механички рад и енергија. Снага	Ученик би требало да решава сложене задатке за равнотежу и просте машине, да зна принцип рада простих машина, решава проблеме везане за рад, енергију тела и законе кретања.	3	Поступност, очигледност и индуктивни приступ, повезивање наставних садржаја
Укупно		18	

МАТЕМАТИКА, седми разред

ГОДИШЊИ ФОНД: 144

НЕДЕЉНИ ФОНД: 4

Циљ и задаци: Циљ наставе математике у основној школи јесте: да ученици усвоје елементрана математичка знања која су потребна за схватање појава и зависности у животу и друштву; да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе, за успешно настављање математичког образовања и за самообразовање; као и да допринесе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.

Задаци наставе математике јесу:

- да ученици стичу знања неопходна за разумевање квантитативних и просторних односа и законитости у разним појавама у природи, друштву и свакодневном животу;
- да ученици стичу основну математичку културу потребну за откривање улоге и примене математике у различитим подручјима човекове делатности (математичко моделовање), за успешно настављање образовања и укључивање у рад;
- да развија ученикову способност посматрања, опажања и логичког, критичког, стваралачког и апстрактног мишљења;
- да развија културне, радне, етичке и естетске навике ученика, као и математичку радозналост у посматрању и изучавању природних појава;
- да ученици стичу способност изражавања математичким језиком, јасност и прецизност изражавања у писменом и усменом облику;
- да ученици усвоје основне чињенице о скуповима, релацијама и пресликавањима;
- да ученици савладају основне операције с природним, целим, рационалним и реалним бројевима, као и основне законе тих операција;
- да ученици упознају најважније равне и просторне геометријске фигуре и њихове узајамне односе;
- да оспособи ученике за прецизност у мерењу, цртању и геометријским конструкцијама;
- да ученицима омогући разумевање одговарајућих садржаја природних наука и допринесе радном и политехничком васпитању и образовању;
- да изграђује позитивне особине ученикове личности, као што су: истинољубивост, упорност, систематичност, уредност, тачност, одговорност, смисао за самостални рад;
- да интерпретацијом математичких садржаја и упознавањем основних математичких метода допринесе формирању правилног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика;
- да ученици стичу навику и обучавају се у коришћењу разноврсних извора знања

Оперативни задаци:

Ученике треба оспособити да:

- схвате појам квадрата рационалног броја и квадратног корена;
- умеју да одреде приближну вредност броја $\sqrt{a}$ ($a \in \mathbb{Q}$ $a > 0$);
- упознају скуп реалних бројева као унију скупа рационалних и скупа ирационалних бројева;
- упознају појам степена и операције са степенима (изложилац степена природан број);
- умеју да изводе основне рачунске операције са мономима и полиномима, као и друге идентичне трансформације ових израза (назначене у програму);
- упознају правоугли координатни систем и његову примену;
- добро упознају директну и обрнуту пропорционалност и практичне примене;
- знају Питагорину теорему и умеју да је примене код свих изучаваних геометријских фигура у којима се може уочити правоугли троугао;
- познају најважнија својства многоугла и круга;
- умеју да врше приближну конструкцију ма којег правилног многоугла и геометријску конструкцију појединих правилних многоуглова (са 6, 8 и 12 страница);
- знају најважније обрасце у вези са многоуглом и кругом и да их могу применити у одговарајућим задацима;
- схвате појам размере дужи и својства пропорције;
- схвате појам сличности троуглова и умеју да је примене у једноставнијим случајевима;
- могу да преведу на математички језик и реше једноставније текстуалне задатке;
- користе елементе дедуктивног закључивања (изводе једноставније доказе у оквиру изучаваних садржаја).

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	СТАНДАРДИ		
				Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Реални бројеви	➤ израчуна степен реалног броја и квадратни корен потпуног квадрата и примени одговарајућа својства операција; ➤ одреди бројевну вредност једноставнијег израза са реалним бројевима; ➤ на основу реалног проблема састави и израчуна вредност једноставнијег бројевног израза са реалним бројевима; ➤ одреди приближну вредност реалног броја и процени апсолутну грешку; ➤ нацрта график функције ➤ $y = kx, k \in R \setminus \{0\}$; ➤ примени продужену пропорцију у	➤ Квадрат рационалног броја ➤ Решавање једначине $x^2 = a$ ($a \geq 0$), појам квадратног корена ➤ Ирационални бројеви ➤ Скуп реалних бројева. Бројевна права ➤ Децимални запис реалног броја и његова приближна вредност ➤ Основна својства операција сабирања и множења реалних бројева ➤ Поредак бројева и операције сабирања и множења ➤ Основна својства операције кореновања у R^+ ➤ Једнакост $\sqrt{a^2} = a$ ➤ Бројевни изрази ➤ Реални бројеви	Дијалогска -Илустративна -Самостални рад -Демонстратива	МА.1.1.1. МА.1.1.3. МА.1.1.4. МА.1.2.1.	МА.2.1.1. МА.2.1.2. МА.2.1.4. МА.2.2.2. МА.2.4.3.	МА.3.1.1. МА.3.1.3. МА.3.2.2. МА.3.4.2.

	реалним ситуацијама.					
Питагорина теорема	➤ примени Питагорину теорему у рачунским и конструктивним задацима; ➤ правилно користи геометријски прибор.	➤ Питагорина теорема ➤ Примена П.Т. на правоугаоник ➤ Примена П.Т. на квадрат ➤ Примена П.Т. на једнакокраки троугао ➤ Примена П.Т. на једнакостраничан троугао ➤ Примена П.Т. на квадрат, правоугаоник и троугао ➤ Примена П.Т. на ромб ➤ Примена П.Т. на једнакокраки трапез ➤ Примена П.Т. на правоугли трапез ➤ Правоугли троугао чији су оштри углови 30° и 60° ➤ Примене П.Т. у конструкцијама ➤ Конструктивни задаци у вези са П.Т. Обрт Питагорине теореме	Дијалогска -Илустративна -Самостални рад -Демонстратива	МА.1.3.2.	МА.2.3.2.	МА.3.3.2. МА.3.2.2.
Цели алгебарски изрази	➤ трансформише збир, разлику и производ полинома;	➤ Алгебарски изрази ➤ Моном и операције са мономима ➤ Појам полинома	Дијалогска -Илустративна -Самостални рад -Демонстратива	МА.1.2.2. МА.1.2.3.	МА.2.2.3. МА.2.2.5.	МА.3.2.3. МА.3.2.2.

	➤ примени формуле за разлику квадрата и квадрат бинома; ➤ растави полином на чиниоце (користећи дистрибутивни закон и формуле за квадрат бинома и разлику квадрата); ➤ примени трансформације полинома на решавање једначина.	(бином, трином) ➤ Сређивање полинома ➤ Сабирање и одузимање полинома ➤ Множење монома ➤ Множење полинома мономом ➤ Множење полинома полиномом ➤ Квадрат бинома ➤ Разлика квадрата ➤ Растављање полинома $ax + bx$ на чиниоце ➤ Растављање разлике квадрата ➤ Растављање на чиниоце тринома $a^2 + 2ab + b^2$ ➤ Решавање једначина - примена растављања				
Многоугао	➤ примени својства страница, углова и дијагонала многоугла; ➤ израчуна површину многоугла користећи обрасце или разложиву једнакост; ➤ конструише ортоцентар и тежиште троугла; ➤ примени ставове подударности при	➤ Појам и врсте многоуглова ➤ Број дијагонала многоугла ➤ Збир углова многоугла ➤ Углови и дијагонале многоугла ➤ Обим и површина многоугла ➤ Правилни многоуглови ➤ Конструкција	Дијалошка -Илустративна -Самостални рад -Демонстратива	МА.1.3.2.	МА.2.3.2.	МА.3.3.2.

	доказивању једноставнијих тврђења и у конструктивним задацима.	правилних многоуглова				
Круг	➤ примени својства централног и периферијског угла у кругу; ➤ израчуна обим и површину круга и његових делова; ➤ преслика дати геометријски објект ротацијом.	➤ Централни и периферијски угао круга ➤ Углови над пречником и примене у конструктивним задацима ➤ Тангенте круга ➤ Примена Питагорине теореме на круг ➤ Обим круга, број π ➤ Дужина кружног лука ➤ Површина круга ➤ Површина кружног прстена ➤ Површина кружног исечка	Дијалогска -Илустративна -Самостални рад -Демонстратива	МА.1.3.3.	МА.2.3.3.	МА.3.3.3.
Обрада података	➤ одређује средњу вредност, медијану и мод.	➤ Графичко приказивање статистичких података (стања, појава, процеса) ➤ Графичко представљање статистичких података у облику дијаграма ➤ Цртање дијаграма	Дијалогска -Илустративна -Самостални рад -Демонстратива	МА.1.5.3. МА.1.5.2.	МА.2.5.2. МА.2.5.3.	МА.3.5.2. МА.3.5.3.

		➤ Средња вредност и медијана ➤ Поређење података са средњом вредношћу				
--	--	--	--	--	--	--

Значење стандарда (легенда):

МА.1.1.1. прочита и запише различите врсте бројева (природне, целе, рационалне)

МА.1.1.3. упореди по величини бројеве истог записа, помажући се сликом кад је то потребно

МА.1.1.4. изврши једну основну рачунску операцију са бројевима истог записа, помажући се сликом кад је то потребно (у случају сабирања и одузимања разломака само са истим имениоцем); рачуна, на пример $1/5$ од n , где је n д

МА.1.2.1. реши линеарне једначине у којима се непозната појављује само у једном члану

МА.1.2.2. израчуна степен датог броја, зна основне операције са степенима

МА.1.2.3. сабира, одузима и множи мономе

МА.1.2.4. одреди вредност функције дате таблицом или формулом

МА.1.3.1. влада појмовима: дуж, полуправа, права, раван и угао (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; разликује неке врсте углова и паралелне и нормалне праве)

МА.1.3.2. влада појмовима: троугао, четвороугао, квадрат и правоугаоник (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; ученик разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла и уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку; уме да израчуна непознату страну правоуглог троугла примењујући Питагорину теорему)

МА.1.3.3. влада појмовима: круг, кружна линија (издваја њихове основне елементе, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; уме да израчуна обим и површину круга датог полупречника)

МА.1.5.1. изражава положај објеката сврставајући их у врсте и колоне; одреди положај тачке у првом квадранту координатног система ако су дате координате и обратно

МА.1.5.2. прочита и разуме податак са графикона, дијаграма или из табеле, и одреди минимум или максимум зависне величине

МА.1.5.3. податке из табеле прикаже графиконом и обрнуто

МА.1.5.4. одреди задати проценат неке величине

МА.2.1.1. упореди по величини бројеве записане у различитим облицима
 МА.2.1.2. одреди супротан број, реципрочну вредност и апсолутну вредност броја; израчуна вредност једноставнијег израза са више рачунских операција различитог приоритета, укључујући ослобађање од заграда, са бројевима истог записа
 МА.2.1.4. користи бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама
 МА.2.2.2. оперише са степенима и зна шта је квадратни корен
 МА.2.2.3. сабира и одузима полиноме, уме да помножи два бинома и да квадрира бином
 МА.2.2.4. уочи зависност међу променљивим, зна функцију $y=ax$ и графички интерпретира њена својства; везује за та својства појам директне пропорционалности и одређује непознати члан пропорције
 МА.2.2.5. користи једначи- не у једностав- ним текстуалним задацима
 МА.2.3.2. одреди однос углова и страница у троуглу, збир углова у троуглу и четвороуглу и да решава задатке користећи Питагорину теорему
 МА.2.3.3. користи формуле за обим и површину круга и кружног прстена
 МА.2.4.2. претвори износ једне валуте у другу правилно постављајући одговарајућу пропорцију
 МА.2.4.3. дату величину ис- каже приближном вредношћу
 МА.2.5.1. влада описом координатног система (одређује координате тачака, осно или централно симетричних итд)
 МА.2.5.2. чита једноставне дијаграме и табеле и на основу њих обради податке по једном критеријуму (нпр. одреди аритметичку средину за дати скуп података; пореди вредности узорка са средњом вредношћу)
 МА.2.5.3. обради прикупљене податке и представи их табеларно или графички; представља средњу вредност медијаном
 МА.2.5.4. примени процентни рачун у једноставним реалним ситуацијама (на пример, промена цене неког производа за дати проценат)
 МА.3.1.1. одреди вредност сложенијег бројевног израза
 МА.3.1.3. користи бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама
 МА.3.2.2. користи особине сте- пена и квадратног корена
 МА.3.2.3. зна и примењује формуле за разлику квадрата и квадрат бинома; увежбано трансформише алгебарске изразе и своди их на најједноставији облик
 МА.3.2.4. разликује директно и обрнуто пропорционалне величине и то изражава одговарајућим записом; зна линеарну функцију и графички интерпретира њена својства
 МА.3.3.2. користи основна својства троугла, четвороугла, паралелограма и трапеца, рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка; уме да их конструише

МА.3.3.3. одреди централни и периферијски угао, рачуна површину исечка, као и дужину лука

МА.3.3.6. примени подударност и сличност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објеката

МА.3.4.2. процени и заокругли дате податке и рачуна са таквим приближним вредностима; изражава оцену грешке (нпр. мање од 1 динар, 1cm, 1g)

МА.3.5.1 одреди положај (координате) тачака које задовољавају сложеније услове

МА.3.5.2. тумачи дијаграме и табеле

МА.3.5.3. прикупи и обради податке и сам састави дијаграм или табелу; црта график којим представља међузависност величина

МА.3.5.4. примени процентни рачун у сложенијим ситуацијама

Р/б	Наставна тема	Укупан број часова	Број часова обраде	Број часова за остале типове часова
1.	Реални бројеви	24	9	15
2.	Питагорина теорема	21	8	13
3.	Цели алгебарски изрази	50	19	31
4.	Многоугао	23	9	14
5.	Круг	20	7	13
6.	Обрада података	6	3	3
Укупно		144	55	89

Корелација са другим предметима:

1. Математика 2. разред
2. Математика 3. разред
3. Математика 4. разред
4. Математика 5. разред
5. Математика 6. разред
6. Математика 7. разред
7. Хемија 7. разред
8. Историја 5. разред
9. Географија 7. разред
10. Географија 8. разред
11. Техника и технологија

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

1. Ученик развија:
2. компетенције за целоживотно учење;
3. комуникацију;

4. компетенцију за рад са подацима и садржајима;
5. дигиталну компетенцију.

ДОПУНСКА НАСТАВА, МАТЕМАТИКА, седми разред

Годишњи фонд часова: 12

Циљеви и задаци допунске наставе:

- да ученици добију додатна појашњења из области које обрађују
- да утврде претходно стечена знања
- да заокруже целину тј. да успешно примењују стечена знања
- да успешно решавају различите типове задатака из области као што су алгебра, функције, геометрија
- да даље усавршавају своја стечена знања

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА-ДОПУНСКА НАСТАВА – МАТЕМАТИКА

ОБЛАСТ/ТЕМА	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	Број часова	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Реални бројеви	➤ схвате појам квадрата рационалног броја и квадратног корена; ➤ умеју да одреде приближну вредност броја $\sqrt{a}$ ($a \in \mathbb{Q}$ $a > 0$); ➤ упознају скуп реалних бројева као унију скупа рационалних и скупа ирационалних бројева; ➤ упознају појам степена и операције са степенима (изложилац степена природан број);	3	-Дијалогска -Илустративна -Самостални рад -Демонстративна

Питагорина теорема	➤ знају Питагорину теорему и умеју да је примене код свих изучаваних геометријских фигура у којима се може уочити правоугли троугао; ➤ да се ученици упознају са Питагоорином теоремом и њеном применом на квадрат, правоугаоник, троугао, трапез, ромб ➤ да овладају применом П.Т. у конструкцијама ➤ да савладају примену П.Т. у сложенијим задацима	3	-Дијалoшка -Илустративна -Самостални рад -Демонстративна
Цели алгебарски изрази	➤ да овладају операцијама множења и дељења степена једнаких основа ➤ да савладају степен производа и степен количника неких бројева	1	-Дијалoшка -Илустративна -Самостални рад -Демонстративна
Многоугао	➤ да успешно одређују број дијагонала многоугла и збир углова	1	-Дијалoшка -Илустративна -Самостални рад -Демонстративна

	➤ да се ученици упознају са правилним многоугловима ➤ да овладају операцијама израчунавања површина различитих многоуглова ➤ да савладају конструкције правилних многоуглова		
Цели алгебарски изрази	➤ да успешно сабирају и одузимају полиноме ➤ да овладају операцијама сабирања и одузимања полинома ➤ да савладају множење монома ➤ да успешно множе моном са полиномом и полином са полиномом ➤ да се упознају са квадратом бинома ➤ да се ученици упознају појмом разлика квадрата ➤ да овладају операцијама сабирања и одузимања полинома ➤ да савладају множење монома ➤ да успешно растављају полиноме на чиниоце	3	-Дијалогска -Илустративна -Самостални рад -Демонстративна

	➤ да стечено знање примењују на сложенијим изразима		
Обрада података	➤ да успешно одређују средњу вредност, модус и медијану	1	-Дијалогска -Илустративна -Самостални рад -Демонстративна
Укупно		12	

ДОДАТНА НАСТАВА, МАТЕМАТИКА, седми разред

Годишњи фонд часова: 12

Циљеви и задаци додатне наставе:

- да ученици добију додатна појашњења из области које обрађују
- да утврде претходно стечена знања
- да заокруже целину тј. да успешно примењују стечена знања
- да успешно решавају различите типове задатака из области као што су алгебра, функције, геометрија
- да даље усавршавају своја стечена знања

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА-ДОДАТНА НАСТАВА – МАТЕМАТИКА

ОБЛАСТ/ТЕМА	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	Број часова	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Реални бројеви	➤ схвате појам квадрата рационалног броја и квадратног корена; ➤ умеју да одреде приближну вредност броја $\sqrt{a}$ ($a \in \mathbb{Q}$ $a > 0$); ➤ упознају скуп реалних	2	-Дијалогска -Илустративна -Самостални рад -Демонстративна

	бројева као унију скупа рационалних и скупа ирационалних бројева; ➤ упознају појам степена и операције са степенима (изложилац степен природан број);		
Питагорина теорема	➤ знају Питагорину теорему и умеју да је примене код свих изучаваних геометријских фигура у којима се може уочити правоугли троугао; ➤ да се ученици упознају са Питагорином теоремом и њеном применом на квадрат, правоугаоник, троугао, трапез, ромб ➤ да овладају применом П.Т. у конструкцијама ➤ да савладају примену П.Т. у сложенијим задацима	3	-Дијалогска -Илустративна -Самостални рад -Демонстративна
Цели алгебарски изрази	➤ да овладају операцијама множења и дељења степена једнаких основа ➤ да савладају степен производа и степен количника неких	2	-Дијалогска -Илустративна -Самостални рад -Демонстративна

	бројева		
Многоугао	➤ да успешно одређују број дијагонала многоугла и збир углова ➤ да се ученици упознају са правилним многоугловима ➤ да овладају операцијама израчунавања површина различитих многоуглова ➤ да савладају конструкције правилних многоуглова	1	-Дијалогска -Илустративна -Самостални рад -Демонстративна
Цели алгебарски изрази	➤ да успешно сабирају и одузимају полиноме ➤ да овладају операцијама сабирања и одузимања полинома ➤ да савладају множење монома ➤ да успешно множе моном са полиномом и полином са полиномом ➤ да се упознају са квадратом бинома ➤ да се ученици упознају појмом разлика квадрата ➤ да овладају операцијама сабирања и одузимања полинома	3	-Дијалогска -Илустративна -Самостални рад -Демонстративна

	➤ да савладају множење монома ➤ да успешно растављају полиноме на чиниоце ➤ да стечено знање примењују на сложенијим изразима		
Обрада података	➤ да успешно одређују средњу вредност, модус и медијану	1	-Дијалогска -Илустративна -Самостални рад -Демонстративна
Укупно		12	

наставник математике

Урош Живојиновић

БИОЛОГИЈА, седми разред **ГОДИШЊИ ФОНД:72**

Циљ: Циљ учења Биологије је да ученик, изучавањем биолошких процеса и живих бића у интеракцији са животном средином, разуме значај биолошке разноврсности и потребу за одрживим развојем и развије одговоран однос према себи и природи.

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	СТАНДАРДИ		
				Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	- прикупи и анализира податке о животним циклусима почевши од оплођења; - упореди бесполно и полно размножавање; - идентификује разлике између митозе и мејозе на основну промене броја хромозома и њихове улоге у развићу и репродукцији; - одреди однос између гена и хромозома и основну улогу генетичког материјала у ћелији; шематски прикаже наслеђивање пола и других особина према првом Менделовом правилу;	Улога и значај једра у метаболизму ћелије. Деоба ћелије (хромозоми, настајање телесних и полних ћелија). ДНК и појам гена (алел, генотип, фенотип) Прво Менделово правило, крвне групе, трансфузија и трансплантација. Наслеђивање пола. Наследне болести. Животни циклуси биљака и животиња. Смена генерација. Једнополни и двополни организми. Значај и улога полног размножавања.	-Потребно је повезати знања ученика о појмовима гена и ДНК и њиховом положају у ћелији прокариота и еукариота. - Уводи се појам хромозома (од чега се састоје, како изгледају у деоби и ван ње, улога хромозома у контроли метаболизма ћелије, при чему је појам метаболизма познат из претходног разреда). На примеру људског кариограма, објаснити парове хромозома и да хромозоми једног пара се називају хомологи хромозоми. - Најприкладније је да ученици користе моделе деоба које могу сами да направе. На основу модела ученик може да опише ток сваке деобе, да их упореди и да направи тавелу разлика митозе и мејозе. - Важно је надовезати садржај о размножавању на садржај који се односи на ћелијске деобе. Бесполно размножавање треба повезати са митозом и настанком идентичних ћелија, због чега су потомци генетички идентични једном	БИ.1.3.1. БИ.1.3.2. БИ.1.3.3. БИ.1.3.4. БИ.1.3.5. БИ.1.3.6. БИ.1.3.7. БИ.1.3.10. БИ.1.6.1. БИ.1.6.2. БИ.1.6.3. БИ.1.6.4.	БИ.2.3.1. БИ.2.3.2. БИ.2.3.3. БИ.2.3.4. БИ.2.3.6. БИ.2.6.1 БИ.2.6.3	БИ.3.3.1. БИ.3.3.3. БИ.3.3.5. БИ.3.3.6

			родитељу. Потребно је дати примере бесполог размножавања код биљака и животиња. Полно размножавање треба повезати са мејозом, деобом којом настају гамети, чијим спајањем ће се гени родитеља искомбиновати, у јединствену комбинацију коју свака јединка носи. -Ток развића вишећелијских организама објаснити на моделу човека, а ученици самосталним истраживањем треба да дођу до података о животним циклусима животиња из непосредног окружења. -Објаснити појам генотипа кроз постојање два алела за један ген на хомологим хромозомима (један наслеђен од маме, а други од тате), а фенотипа на видљивим особинама. -Треба дати шему наслеђивања неке особине (светле очи/тамне очи) у једној генерацији и на њој објаснити Менделово правило. - Као примере промена стања организма или наследних болести могу се навести болести које зависе: само од наслеђених гена (срасли прсти, једна врста патуљастог раста), од наслеђених гена и начина живота (дијабетес),			
--	--	--	---	--	--	--

ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	– одреди положај организма на дрвету живота на основу прикупљених и анализираних информација о његовој грађи; – упореди организме на различитим позицијама на „дрвету живота“ према начину на који обављају животне процесе; – користи микроскоп за посматрање грађе гљива, биљних и животињских ткива; – разврста организме према задатим критеријумима применом дихотомих кључева; – повеже принципе систематике са филогенијом и еволуцијом на основу данашњих и изумрлих врста – фосила;	Основни принципи организације живих бића. Појам симетрије – типични примери код једноћелијских и вишећелијских организама; биолошки значај. Симетрија, цефализација и сегментација код животиња. Присуство/одсуство биљних органа, (симетрија и сегментација код биљака). Ћелије са специфичном функцијом: мишићне, крвне, нервне, ћелије затваранице... Грађа и улога ткива, органа, органских система и значај за функционисање организма. Компаративни преглед грађе главних група биљака, гљива и животиња – сличности и разлике у обављању основних животних процеса на методски одабраним представницима	оне које су везане за полне хромозоме (хемофилија), болести које су одређене већим бројем гена и такође зависне од начина живота (шизофренија), или су последица прмене у броју хромозома (Даунов синдром). -Акценат треба да буде на ученичком истраживању основних принципа организације живих бића и значају ткива, органа и органских система и за функционисање организма. Симетричност тела треба обрадити као особину која се јавља у свим групама живих организама (једноћелијских и вишећелијских), са типичним примерима радијалне (зрачне), билатералне (двобочне) симетрије и асиметрије. Код обраде симетрије/ асиметрије једноћелијских организама корисити примере познатих врста које су обрађиване у претходним разредима. Посебно обратити пажњу на појаву симетрије/асиметрије код биљака (симетрија цвета, листа...), као и на облике симетрије код животиња, како би се разумео значај симетрије тела за живот у воденој и копненој средини.	БИ.1.1.3. БИ.1.1.4. БИ.1.2.1. БИ.1.2.2. БИ.1.2.3. БИ.1.2.4. БИ.1.2.5. БИ.1.2.6 БИ.1.2.7. БИ.1.6.1. БИ.1.6.2. БИ.1.6.3. БИ.1.6.4.	БИ.2.2.1. БИ.2.2.2. БИ.2.2.3. БИ.2.2.4. БИ.2.2.5. БИ.2.2.6. БИ.2.6.1. БИ.2.6.3.	БИ 3.1.3. БИ.3.2.1. БИ.3.2.2. БИ.3.2.3
---	---	---	---	---	--	---

			Цефализацију(овај стручни појам не треба користити) код животиња би требало описати као груписање главних органа за пријем и спровођење информација у предњем делу тела, јер овај део тела први ступа у контакт са спољашњом средином. -Главне групе једноћелијских еукариотских организам треба обрадити кроз упоредни преглед грађе и сличности/ разлике основних животних функција код једноћелијске алге, амебе, бичара, трепљара. Не ићи у детаљније систематске поделе у оквиру групе Протиста. - Сличности и разлике у грађи ткива и органа значјних за обављање основних вегетативних процеса (исхрана, дисање и излучивање) биљака обрадити паралелно, тј. компаративним прегледом грађе методки одбраних представника (вишећелијска алга, маховина, папрат, голосеменица, скривеносеменица). - Компаративни преглед грађе и функцијеживотиња треба реализовати кроз обраду на методски одабраним представницима, који су од			
--	--	--	--	--	--	--

ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНО СТ ЖИВОТА	– идентификује основне односе у биоценози на задатим примерима; – илуструје примерима однос између еколошких фактора и ефеката природне селекције; – упореди прикупљене податке о изабраној врсти и њеној бројности на различитим стаништима;	Основни принципи систематике (Карл Лине, биномна номенклатура). Приказ разноврсности живота кроз основне систематске категорије до нивоа кола и класе. Докази еволуције, фосили и тумачење филогенетских низова (предачке и потомачке форме, прелазни фосили)	раније били познати ученицима - Компаративни преглед грађе главних група гљива : плесни, квасци и печурке треба обрадити кроз преглед сличности и разлика у обављању основних животних процеса на методски одабраним представницима. Са гљивама треба обрадити и лишајеве, ко пример обострано корисне заједниц организама -Увод у систематику би требало засновати на приказ основних принципа систематике, навођењем основних систематских категорија, као и спомињањем биномне номенклатуре. На основу биномне номенклатуре се може демнстрирати принцип-врсте унутар једног рода, а затим се по истом прниципу може појаснити припадност родова једној фамилији, фамилија по реду итд. - Систематику треба обрадити мање детаљно, а инсистирати на правилима примен, односно практичној примени дихотомног кључа, чиме би ученици, након демонстрације одговарајућих примера од стране наставника, били оспособљени да сами разврставју жива бића и на	БИ.1.1.5. БИ.1.2.2. БИ.1.3.8. БИ.1.3.9. БИ.1.6.1	БИ.2.1.3.Б И.2.1.4. БИ.2.3.5.	БИ.3.3.5.
---	--	--	--	---	--	------------------

			основу задатих дритеријума одреде њихову позицију на дрвету живота. - Основне принципе систематике, кроз порекло и диверзификацију група организам од заједничког претка, треба илустровати приказом прелазних фосила.			
ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	– повеже утицај абиотичких чинилаца у одређеној животној области – биому са животним формама које га насељавају; – анализира разлику између сличности и сродности организама на примерима конвергенције и дивергенције; – идентификује трофички ниво организма у мрежи исхране; – предложи акције заштите биодиверзитета и учествује у њима	Састав и структура популација. Популациона динамика (природни прираштај и миграције). Абиотички фактори и биотички односи као чиниоци природне селекције (адаптације). Мреже исхране. Животне области. Конвергенција и дивергенција животних форми. Заштита природе. Заштита биодиверзитета.	- Препорука је да се користе теренска истраживања у паровима/групи. -Ученици треба да прикупе податке о различити врстама које живе на различитим стаништима. Није неопходно да знају назив врсте, довољно је да их разликују. -Знања о еколошким факторима треба да повежу са природном селекцијом. -Потребно је проширити и продубити знања о трофичким односима и ланцима исхране. Обрада треба да буде праћена радионичарским, односно групним радом. - Потребно је обрадити комплекс еколошких фактора који одређују распрострањење 8 основних животних области на копну (тундре, тајге, лишћарске листопадне шуме, медитеранске шуме и макије, саване, кишне тропске шуме , степе и пустиње). -Грађа органа за варење// начин исхране може се повезати са	БИ.1.1.2. БИ.1.1.5. БИ.1.2.5. БИ.1.2.7. БИ.1.4.1. БИ.1.4.2. БИ.1.4.6 БИ.1.4.8 БИ. 1.5.7. БИ.1.6.1. БИ.1.6.2.	БИ.2.1.4. БИ.2.3.6. БИ.2.4.1. БИ.2.4.2. БИ.2.4.3. БИ.2.4.7. БИ.2.4.8. БИ.2.5.4. БИ.2.6.1.	БИ.3.1.5. БИ.3.3.6.

			актерима ланаца исхране/мреже исхране. Слично је и са подударношћу опрашивача и цветова, у оквиру исте области. - На основу позитивних примера деловања човека на животну средину, ученици треба да осмисле предлоге (који се односе на стање у свих 8 копнених животних области, као и у воденим биомима), уз напомену да свака акција није уједно и добра акција.			
ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	– анализира задати јеловник са аспекта уравнотежене и разноврсне исхране; – идентификује поремећаје исхране на основу типичних симптома (гојазност, анорексија, булимија); – планира време за рад, одмор и рекреацију; – доведе у везу измењено понашање људи са коришћењем психоактивних супстанци; – аргументује предности вакцинације; – примени поступке збрињавања лакших облика крварења; расправља о различитости међу људима са аспекта генетичке варијабилности, толеранције и	Примери наследних болести. Особине и грађа вируса. Болести изазване вирусима. Имунитет, вакцине. Пулс и крвни притисак. Прва помоћ: повреде крвних судова (практичан рад). Принципи уравнотежене исхране и поремећаји у исхрани. Значај правилног чувања, припреме и хигијене намирница; тровање храном. Промене у адолесценцији. Здрави стилови живота (сан, кондиција, итд). Последице болести зависности – наркоманија.	Требало би обрадити особине и грађу вируса, ко и начине преношења и превенције најчешћих вирусних болести. Пожељно је да то буду болести против којих постоји вакцина. Истовремено, то је и прилика да се ученици подсети путева преношења и начина превенције најчешћих бактеријских болести (6. разред). -При обради имунитета и вакцинације требало би се задржати на основном објашњењу настанка имунитета без дубљег залажења у механизме настанка антитела. - Током обраде правила чувања и припремања намирница наставник би требало да упути ученике да повежу сазнања са оним што им је познато о	БИ.1.5.1. БИ.1.5.2. БИ.1.5.4. БИ.1.5.7. БИ.1.5.8. БИ.1.5.12	БИ.2.5.1. БИ.2.5.2. БИ.2.5.3. БИ.2.5.4. БИ.2.5.5.	БИ.3.5.1. БИ.3.5.2. БИ.3.5.3. БИ.3.5.6. БИ.3.5.7.

	прихватања		бактеријама (6.разред) и гљивама (раније 7.разред). - Потребно је да ученик зна да коришћење психоактивних супстанци доводи до физичке и психичке зависности, у којој је то мери штетно за поједница, породицу, друштво, ко и да зна коме се треба обратити за помоћ и лечење од зависности. Могу се емитовати едукативни филмови.			
--	------------	--	--	--	--	--

Значење стандарда (легенда):

НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА:

БИ.1.3.1. - разуме да јединке једне врсте дају потомке исте врсте

БИ.1.3.2. - зна основне појмове о процесу размножавања

БИ.1.3.3. - зна да свака ћелија у организму садржи генетички материјал

БИ.1.3.4. - зна за појам и основну улогу хромозома

БИ.1.3.5. - зна основне принципе наслеђивања

БИ.1.3.6. - зна како делују гени и да се стечене особине не наслеђују

БИ.1.3.7. - зна да од зигота настаје организам и да се тај процес назива развиће

БИ.1.3.10. - зна да је природно одабирање основни механизам прилагођавања организма

БИ.1.6.1. - уме да разликује и користи једноставне процедуре, технике и инструменте за прикупљање података у биологији (посматрање, бројање, мерење)

БИ.1.6.2. - уме да по упутству и уз помоћ наставника реализује једноставно истраживање, попуни формулар, прикаже резултате у табели/графикону и извести о резултату

БИ.1.6.3. - зна како се понаша у лабораторији и на терену и правила о раду и безбедности рада

БИ.1.6.4. - уме по упутству да изведе унапред постављени експеримент и одговори на једноставну хипотезу уз помоћ и навођење наставника

- БИ.2.3.1. - разуме основне разлике између полног и бесполог размножавања;
- БИ.2.3.2. - разуме механизам настанка зигота
- БИ.2.3.3. - разуме зашто потомци личе на родитеље и њихове претке, али нису идентични са њима
- БИ.2.3.4. - зна да на развиће организама поред генетичког материјала утиче и средина
- БИ.2.3.6. - уочава прилагођеност организама и разуме да током еволуције природно одабирање доводи до прилагођавања организама на услове животне средине
- БИ.2.6.1. - уме да уз навођење реализује сложено прикупљање података, систематизује податке и извести о резултату
- БИ.2.6.3. - уме, уз помоћ наставника, да прави графиконе и табеле према два критеријума уз коментар резултата
- БИ.3.3.1. - разуме разлику између телесних и полних ћелија у погледу хромозома и деоба
- БИ.3.3.3. - зна функцију генетичког материјала и његову основну улогу у ћелији;
- БИ.3.3.5. - разуме како различити еволуциони механизми, мењајући учесталост особина у популацијама, доводе до еволуције
- БИ.3.3.6. - разуме да човек може да утиче на смер и брзину еволуционих промена својих популација и популација других врста

ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА:

- БИ.1.1.3. - препознаје основне сличности и разлике у изгледу и понашању биљака и животиња
- БИ.1.1.4. - уме да наведе називе пет царстава и познаје типичне представнике истих
- БИ.1.2.1. - зна да су најмањи организми саграђени од једне ћелије у којој се одвијају сви карактеристични животни процеси и зна основне карактеристике грађе такве ћелије
- БИ.1.2.2. - зна да је ћелија најмања јединица грађе свих вишећелијских организама у чијим се одељцима одвијају разноврсни процеси, и зна основне карактеристике грађе тих ћелија
- БИ.1.2.3. - зна основне карактеристике грађе биљака, животиња и човека и основне функције које се обављају на нивоу организма
- БИ.1.2.4. - познаје основну организацију органа у којима се одвијају различити животни процеси
- БИ.1.2.5. - разуме да је за живот неопходна енергија коју организми обезбеђују исхраном
- БИ.1.2.6. - разуме да су поједини процеси заједнички за сва жива бића (дисање, надражљивост, покретљивост, растење, развиће, размножавање)
- БИ.1.2.7. - зна да организми функционишу као независне целине у сталној интеракцији са околином
- БИ.1.6.1. - уме да разликује и користи једноставне процедуре, технике и инструменте за прикупљање података у биологији (посматрање, бројање, мерење)
- БИ.1.6.2. - уме да по упутству и уз помоћ наставника реализује једноставно истраживање, попуни формулар, прикаже резултате у табели/графикону и извести о резултату
- БИ.1.6.3. - зна како се понаша у лабораторији и на терену и правила о раду и безбедности рада

- БИ.1.6.4. - уме по упутству да изведе унапред постављени експеримент и одговори на једноставну хипотезу уз помоћ и навођење наставника
- БИ.2.2.1. - разуме да постоје одређене разлике у грађи ћелија у зависности од функције коју обављају у вишећелијским организмима (разлике између биљне и животињске ћелије, између коштане и мишићне ћелије и сл.)
- БИ.2.2.2. - зна и упоређује сличности и разлике између нивоа организације јединке: зна да се ћелије које врше исту функцију групишу и образују ткива, ткива са истом функцијом органе, органи са истом функцијом системе органа
- БИ.2.2.3. - зна карактеристике и основне функције спољашње грађе биљака, животиња и човека
- БИ.2.2.4. - разуме да је за живот неопходна енергија која се производи, складишти и одаје у специфичним процесима у ћелији и да се тај процес назива метаболизам
- БИ.2.2.5. - разуме да биљне ћелије, захваљујући специфичној грађи, могу да везују енергију и стварају (синтетишу) сложене (хранљиве) материје
- БИ.2.2.6. - разуме да и у биљној и животњској ћелији сложене материје могу да се разграђују, при чему се ослобађа енергија у процесу који се назива дисање
- БИ.2.6.1. - уме да уз навођење реализује сложено прикупљање података, систематизује податке и извести о резултату
- БИ.2.6.3. - уме, уз помоћ наставника, да прави графиконе и табеле према два критеријума уз коментар резултата
- БИ.3.1.3. - разуме критеријуме по којима се разликују биљке и животиње и уме да их примени у атипичним случајевима
- БИ.3.2.1. - зна карактеристике и основне функције унутрашње грађе биљака, животиња и човека
- БИ.3.2.2. - разуме морфолошку повезаност појединих нивоа организације и њихову међусобну функционалну условљеност
- БИ.3.2.3. - разуме узроке развоја и усложњавања грађе и функције током еволуције

ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА:

- БИ.1.1.5. - зна да постоје просторне и временске промене код живих бића и познаје основне чињенице о томе
- БИ.1.2.2. - зна да је ћелија најмања јединица грађе свих вишећелијских организма у чијим се одељцима одвијају разноврсни процеси, и зна основне карактеристике грађе тих ћелија
- БИ.1.3.8. - зна основне научне чињенице о еволуцији живота на земљи и етапе земљине историје
- БИ.1.3.9. - зна да живот на Земљи има заједничко порекло са чијом се историјом можемо упознати на основу фосилних записа
- БИ.1.6.1. - уме да разликује и користи једноставне процедуре, технике и инструменте за прикупљање података у биологији (посматрање, бројање, мерење)
- БИ.2.1.3. - познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава до нивоа кола/класе
- БИ.2.1.4. - уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у околностима када делује мањи број чинилаца на типичне заједнице живих бића или организме

БИ.2.3.5. - уочава да постоје разлике између јединки исте врсте и различитих врста и зна да су оне настале деловањем еволуционих механизма

БИ.3.3.5. - разуме како различити еволуциони механизми, мењајући учесталост особина у популацијама, доводе до еволуције

ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ:

БИ.1.1.2.- разликује живу и неживу природу у непосредном окружењу и у типичним случајевима

БИ.1.1.5. - зна да постоје просторне и временске промене код живих бића и познаје основне чињенице о томе

БИ.1.2.5. - разуме да је за живот неопходна енергија коју организми обезбеђују исхраном

БИ.1.2.7.- - зна да организми функционишу као независне целине у сталној интеракцији са околином

БИ.1.4.1. - препознаје основне еколошке појмове (животна средина, станиште-биотоп, животна заједница-биоценоза, популација, еколошка ниша, екосистем, биом, биосфера) и зна најопштије чињенице о њима

БИ.1.4.2. - препознаје утицаје појединих абиотичких и биотичких фактора на организме и популације

БИ.1.4.6. - разуме утицај човека на биолошку разноврсност (нестанак врста, сеча шума, интензивна пољопривреда, отпад)

БИ.1.4.8. - зна шта може лично предузети у заштити свог непосредног животног окружења

БИ.1.5.7. - разуме да загађење животне средине (воде, ваздуха, земљишта, бука итд) и неке природне појаве (УВ зрачење) неповољно утичу на здравље човека

БИ.1.6.1. - уме да разликује и користи једноставне процедуре, технике и инструменте за прикупљање података у биологији (посматрање, бројање, мерење)

БИ.1.6.2. - уме да по упутству и уз помоћ наставника реализује једноставно истраживање, попуни формулар, прикаже резултате у табели/графикону и извести о резултату

БИ.2.1.4. - уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у околностима када делује мањи број чинилаца на типичне заједнице живих бића или организме

БИ.2.3.6. - уочава прилагођеност организама и разуме да током еволуције природно одабирање доводи до прилагођавања организама на услове животне средине

БИ.2.4.1. - употребљава еколошке појмове у опису типичних ситуација у природи

БИ.2.4.2. - зна и правилно именује делове екосистема, заједница и популација и зна да опише везе између делова

БИ.2.4.3. - уме на разноврсним примерима да одреди основне материјалне и енергетске токове у екосистему, основне односе исхране, и најважнија својства биоценоза и популација

БИ.2.4.7. - зна да објасни основне прилагођености живих организама на живот у ваздушној, воденој и земљишној средини

БИ.2.4.8. - разуме последице загађења воде, ваздуха и земљишта као и значај очувања природних ресурса и уштеде енергије

БИ.2.5.4. - зна механизме којима загађење животне средине угрожава здравље човека

- БИ.2.6.1. - уме да уз навођење реализује сложено прикупљање података, систематизује податке и извести о резултату
- БИ.3.1.5. - уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у комплексним ситуацијама у сложенијим заједницама
- БИ.3.3.6. - разуме да човек може да утиче на смер и брзину еволуционих промена својих популација и популација других врста

ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ:

- БИ.1.5.1. - зна основне мере за одржавање личне и хигијене околине и разуме зашто је важно да их се придржава
- БИ.1.5.2. - разуме значај примене хигијенских навика у исхрани и посебно значај термичке обраде хране
- БИ.1.5.4. - разуме зашто је важно да се придржава званичних упутстава која се односе на заразне болести (епидемије и пандемије)
- БИ.1.5.7. - разуме да загађење животне средине (воде, ваздуха, земљишта, бука итд) и неке природне појаве (УВ зрачење) неповољно утичу на здравље човека
- БИ.1.5.8. - зна и разуме какав значај за здравље имају умерена физичка активност и поштовање биолошких ритмова (сна, одмора)
- БИ.1.5.12. - зна да болести зависности (претерана употреба дувана, алкохола, дроге) непољно утичу на укупан квалитет живота и зна коме може да се обрати за помоћ (институције и стручњаци)
- БИ.2.5.1. - познаје основне механизме деловања превентивних мера у очувању здравља
- БИ.2.5.2. - разуме значај и зна основне принципе правилног комбиновања животних намирница
- БИ.2.5.3. - зна како се чува хранљива вредност хране
- БИ.2.5.4. - зна механизме којима загађење животне средине угрожава здравље човека
- БИ.2.5.5. - зна механизме деловања хемијских материја на физиолошке процесе у организму и понашање (утицај алкохола, различитих врста дрога, енергетских напитака и сл.)
- БИ.3.5.1. - познаје узроке и физиолошке последице заразних болести
- БИ.3.5.2. - познаје основне принципе лечења заразних и других болести
- БИ.3.5.3. - разуме основне биолошке процесе који леже у основи физиолошки правилне исхране
- БИ.3.5.6. - разуме механизме поремећаја функције појединих органа
- БИ.3.5.7. - познаје основне биолошке механизме који доводе до развијања болести зависности

ОБЛАСТ/ТЕМА	Обрада	Понављање	Вежбе	Провера	УКУПНО
НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	3	3	2	/	8
ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	13	10	6	2	31
ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	8	4	1	1	14
ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	4	2	4	1	11
ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ (3o+3y+1v+1c=8)	3	3	1	1	8
УКУПНО:	31	22	14	5	72

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ:

- српски језик и књижевност – израда домаћих задатака есејског типа, рад са текстом и обрада текста приликом израде презентација, читање и разумевање текста, издвајање кључних речи и најважнијих појмова;
- математика – рад са табелама, решавање Венових дијаграма, однос површине и запремине у биолошким системима
- хемија –биолошки важна органска једињења
- физика -физичке појаве у телу организама, притисак, брзина;
- информатика и рачунарство – примена ИКТ технологија у изради домаћих задатака, прикупљању података и информација, фотографија и видео клипова;
- ликовна култура – израда панора, плаката, цртежа, модела;
- географија – употреба географских карти за одређивање распрострањености одређених група животиња, биоми, пољопривреда.

- грађанско васпитање – обрда тема које сеодносе на пол, род и сексуалности.
- физичко васпитање (здрави стилови живота)
- ликовна култура (цртежи и мапе ума, креативна рециклажа)

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ:

Компетенција за учење
 Рад са подацима и информацијама
 Комуникација
 Одговорно учешће у демократском друштву
 Естетичка компетенција
 Решавање проблема
 Сарадња
 Дигитална компетенција
 Одговоран однос према околини
 Одговоран однос према здрављу

ПЛАН ПРАЋЕЊА И ЕВАЛУАЦИЈЕ:

- Иницијално тестирање
- Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика
 - Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова
- Домаћи задатак
- лабораторијске вежбе
- проблемски задаци
- Писана провера – објективни тестови са допуњавањем кратких одговора – задаци са означавањем – задаци вишеструког избора – спаривање појмова – задаци есејског типа

ДОПУНСКА НАСТАВА, БИОЛОГИЈА, седми разред

Годишњи фонд часова: 9

Циљеви и задаци допунске наставе:

Допунска настава се организује за ученике који - из објективних разлога - у редовној настави не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја.

Допунска настава се организује за све ученике који не усвоје потребан минимум захтева за одређени наставни предмет, односно слабије напредују у савладавању наставних садржаја из биологије. То су најчешће ученици који у току године имају недовољан успех из ових предмета, али је допунски рад намењен и ученицима који наилазе на различите тешкоће у учењу или често изостају са редовне наставе. Допунску наставу одликују диференцирани или индивидуални приступ учењу на овим часовима по потреби и ван њих. Могућа су одступања у броју часова или наставним садржајима, јер се допунски рад организује према потребама ученика.

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА-ДОПУНСКА НАСТАВА – БИОЛОГИЈА

ОБЛАСТ/ТЕМА	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	Број часова	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Јединство Грађе и Функције као Основа Живота	– једноставним цртежом прикаже биолошке објекте које посматра и истражује и означи кључне детаље. Живот у воденој и копненој средини – изглед, прилагођености на начин живота	3	Ученик и наставник, усмени, цртеж, модел, жива природа
Човек и Здравље	– идентификује елементе здравог начина живота и у односу на њих уме да процени сопствене животне навике и избегава ризична понашања.	1	Ученик и наставник, усмени, цртеж, модел, жива природа

Порекло и разноврсност живота	-табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке	1	Ученик и наставник, усмени, цртеж, модел, жива природа
Наслеђивање И еволуција	-податке о варијабилности организама унутар једне врсте, табеларно и графички их представља и изводи једноставне закључке;	3	Ученик и наставник, усмени, цртеж, модел, жива природа
Живот у екосистему	-табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке	1	Ученик и наставник, усмени, цртеж, модел, жива природа
Укупно		9	

ДОДАТНА НАСТАВА **БИОЛОГИЈА, седми разред**

Годишњи фонд часова: 9

Циљеви и задаци додатне наставе:

Циљ и задаци **додатне наставе** биологије је мотивација ученика да се баве биологијом и знања примене у свакодневном животу. Стицање шире образовне основе. Проширивање и продубљивање знања из редовне наставе, усвајање додатних садржаја у складу са интересовањима ученика и подстицање ученика за учествовање на такмичењима. Развијање смисла и потребе за самосталним радом. Груписање ученика према способностима и интересовањима, чиме се стварају услови за индивидуализацију додатног рада. Додатним радом ће бити обухваћени ученици који испољавају посебне склоности, интересовања и креативност и ученици који су на такмичењима постигли запажене резултате из биологије.

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА-ДОДАТНА НАСТАВА – **БИОЛОГИЈА**

ОБЛАСТ/ТЕМА	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	Број часова	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Јединство Грађе и Функције као Основа Живота	-повеже грађу ћелијских органела са њиховом улогом у метаболизму ћелије	3	Ученик и наставник, усмени, цртеж, модел, жива природа
Човек и Здравље	-повеже промене настале у пубертету са деловањем хормона; -идентификује поремећаје у раду органа и система органа изазваних нездравим начином живота;	1	Ученик и наставник, усмени, цртеж, модел, жива природа
Порекло и разноврсност живота	-доведе у везу промене животних услова са еволуцијом живота на планети; -истражи давно нестале екосистеме; -повеже промене које се догађају организму током животног циклуса са активностима гена; повеже промене наследног материјала са настанком нових врста путем природне селекције;	1	Ученик и наставник, усмени, цртеж, модел, жива природа
Наслеђивање И еволуција	-повеже промене које се догађају организму током животног циклуса са активностима гена; -повеже промене наследног материјала са настанком нових врста путем природне селекције	3	Ученик и наставник, усмени, цртеж, модел, жива природа

Живот у екосистему	-критички процени последице људских делатности у односу на расположиве ресурсе на Земљи; -повеже утицај еколошких чинилаца са распоредом карактеристичних врста које насељавају простор Србије; -истражи присуство инвазивних врста у својој околини и вероватне путеве насељавања; -истражи разлоге губитка биодиверзитета на локалном подручју;	1	Ученик и наставник, усмени, цртеж, модел, жива природа
Укупно		9	

ХЕМИЈА, седми разред

ГОДИШЊИ ФОНД: 72 часа

Циљ: Циљ наставе јесте да сви ученици стекну основна знања о хемијским појавама у природи законима по којима се оне одигравају, да схвате материјалност света и његову узрочно-последичну повезаност; развијање функционалне хемијске писмености и научног погледа на свет; развијање способности и умења да се знања стекну, примењују и даље развијају; развијање способности за извођење једноставнијих хемијских истраживања и решавање теоријских и експерименталних проблема

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	СТАНДАРДИ		
				Основни ниво	Средњи ниво	Напредн и ниво
1. Хемија као експериментална наука и хемија у свету око нас	-Идентификује и објашњава појмове који повезују хемију са другим наукама и различитим професијама,и принципима одрживог развоја;	Предмет изучавања хемије. Везе између хемије и других наука. Примена хемије у различитим делатностима и свакодневном животу. Супстанца. Врсте супстанци: хемијски елементи,хемијска једињења и смеше. Демонстрациони огледи: демонстрирање узорака елемената,једињења и смеша	Током остваривања програма потребно је уважити високу образовну и мотивациону вредност активних и интерактивних (кооперативних) метода наставе/учења	ХЕ.1.1.1, ХЕ.1.1.2, ХЕ.1.1.3, ХЕ.1.1.4, ХЕ.1.1.8, ХЕ.1.1.12, ХЕ.1.5.1, ХЕ.1.6.1, ХЕ.1.6.2	ХЕ.2.1.2, ХЕ.2.6.3	ХЕ.3.1.1, ХЕ.3.1.2, ХЕ.3.1.8.
2. Хемијска лабораторија	-Правилно рукује лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, и показује одговоран однос према здрављу и животној средини. -експериментално појединачно и у групи испита, опише и објасни физичка и хемијска, физичке и хемијске промене супстанци; -Повезује физичка и хемијска својства са применом у свакодневном животу и различитим професијама;	Хемијска лаборатрија и експеримент.Лабораторијско посуђе и прибор. Физичка и хемијска својства супстанци.Физичке и хемијске промена супстанци. Демонстрациони огледи: Демонстрирање правилног руковања лабораторијским посуђем и прибором , и правилног извођења основних лабораторијских техника рада; испитивање физичких и хемијских својства и промена супстанци лабораторијска вежба 1: Основне лабораторијске технике рада, мешање,уситњавање и загревање	те кроз све програмске целине доследно осигурати да најмање једна трећина наставе буде организована употребом ових метода. У настави користити, најмање у трећини случајева, задатке који захтевају	ХЕ.1.1.1, ХЕ.1.1.2, ХЕ.1.1.3, ХЕ.1.1.4, ХЕ.1.1.8, ХЕ.1.1.9, ХЕ.1.1.10, ХЕ.1.1.12, ХЕ.1.2.10, ХЕ.1.5.1, ХЕ.1.6.1, ХЕ.1.6.2	ХЕ.2.1.1, ХЕ.2.1.5, ХЕ.2.1.7, ХЕ.2.6.1, ХЕ.2.6.2, ХЕ.2.6.3	ХЕ.3.1.8, ХЕ.3.6.1, ХЕ.3.6.2, ХЕ.3.6.3, ХЕ.3.6.4, ХЕ.3.1.2, ХЕ.3.1.8.

		супстанци Лабораторијска вежба 2	примену наученог у разумевању и решавању свакодневних проблемских ситуација препоручених од стране Министарства и Завода, а приликом оцењивања обезбедити да су ученици информисани о критеријумима на основу којих су оцењивани. Ученицима треба омогућавати ситуације у којима ће промене које макроскопски опажају у огледима тумачити на нивоу честица које изграђују супстанцу и записивати коришћењем			
		: физичка својства супстанци, мерење масе, запремине и температуре супстанце лабораторијска вежба 3: физичке и хемијске промене супстанци.				
3. Атоми и хемијски елементи	– налази потребне информације у различитим изворима користећи основну хемијску терминологију и симболику; -представља структуру атома, молекула и јона помоћу модела, хемијских симбола и формула;	Атоми хемијских елемената. Хемијски симболи. Грађа атома; атомско језгро и електронски омотач. Атомски и масени број, изотопи. Распоред електрона по нивоима у атомима елемената. Периодни систем елемената (ПСЕ), закон периодичности и веза између броја и распореда електрона по нивоима у атомима елемената и положаја елемената у ПСЕ. Племенити гасови. Својства и примена. Демонстрациони огледи: Формулисање претпоставке о честичној грађи супстанци. Вежба 4: Одређивање валентног нивоа и броја валентних електрона	XE.1.1.6, XE.1.1.8	XE.2.1.2;	XE.3.1.2, XE.3.1.4.	
4. Молекули елемената и једињења, јони и јонска једињења	– објашњава основну разлику између хемијских елемената и једињења, и препознаје примере хемијских елемената и једињења у свакодневном животу; -разликује хемијске елементе и једињења на основу симбола и формула. Повезује	Ковалентна веза: молекули елемената и молекули једињења. Атомска и молекулска кристална решетка. Валенца. Хемијске формуле и називи. Демонстрациони огледи: Својства супстанци са ковалентном и јонском везом. Лабораторијска вежба 5: Упоредивање својстава супстанци са јонском и супстанци са ковалентном везом	XE.1.1.1, XE.1.1.2, XE.1.1.3, XE.1.1.4, XE.1.1.5, XE.1.1.6, XE.1.1.8, XE.1.1.10, XE.1.1.11	XE.2.1.1, XE.2.1.2, XE.2.1.4	XE.3.1.1, XE.3.1.3, XE.3.1.4, XE.3.1.7.	

	распоред електрона у атому елемената с положајем елемената у Периодном систему и својствима елемената; разликује типове хемијских веза, препознаје тип хемијске везе у супстанцама и повезује са својствима тих супстанци		хемијских симбола, формула и хемијских једначина. Формирање хемијских појмова требало би да буде резултат истраживачког приступа који обухвата: прикупљање података посматрањем или мерењем, представљање података на структуриран начин (табеларно), уочавање правилности међу подацима, формулисање објашњења и извођење закључака. Формирање хемијских појмова требало би да започне увек			
5. Хомогене и хетерогене смеше	– објашњава по чему се разликују чисте супстанце од смеша и илуструје то примерима; – разликује хомогене и хетерогене смеше, наводи примере из свакодневног живота и раздваја састојке смеша; -Објасни процес растварања супстанце и квантитативно значење растворљивости супстанце; Изводи израчунавање у вези са масеним процентним саставом раствора	Смеше: хомогене и хетерогене. Раствори-хомогене смеше. Растварање и растворњивост. Вода и ваздух-хомогене смеше у природи Масени процентни састав смеше- Развајање састојака смеше: декантовање, цеђење и одвајање помоћу магнета. Лабораторијска вежба 6: испитивање есатворљивости супстанце Лабораторијска вежба 7: раздвајање састојака смеше: декантовање, цеђење и одвајање помоћу магнета		XE.1.1.1, XE.1.1.2, XE.1.1.4, XE.1.1.5, XE.1.1.6, XE.1.1.7, XE.1.1.8, XE.1.1.9, XE.1.1.10 XE.1.1.11 XE.1.1.12 XE.1.2.10 XE.1.6.1	XE.2.1.2, XE.2.1.3, XE.2.1.5, XE.2.1.6, XE.2.1.9, XE.2.1.10	XE.3.1.1, XE.3.1.3, XE.3.1.4, XE.3.1.5, XE.3.1.7, XE.3.1.8.
6. Хемијске реакције и хемијске	Напише једначине хемијске реакције и објасни њихово квалитативно и квантитативно	Хемијске реакције., Закон о одржању масе. Хемијске једначине.		XE.1.1.5, XE.1.1.6, XE.1.1.8	XE.2.1.2, XE.2.1.4, XE.2.2.2	XE.3.1.4.

једначине	значење;	Демонстрациони огледа: Мерење и упоређивање укупне масе супстанци пре и после хемијске реакције у отвореном и затвореном реакционом систему. Вежба 8: састављање једначина хемијске реакције	позивањем на примере из свакодневног живота и повезивањем с претходним знањем и искуством ученика.			
7. Израчунавања у хемији	-Квантитативно тумачи хемијске симболе и формуле користећи појмове релативна атомска и молекулска маса, количина супстанце и моларна маса	Релативна атомска и релативна молекулска маса. Количина супстанце и мол. Моларна маса. Закон сталних односа маса. Масени процентни састав једињења. Израчунавање на основу једначина хемијске реакције Лабораторијска вежба 9: Мерење масе супстанце и израчунавање масе и количине супстанце.	Такође, због апстрактне природе хемијских појмова, неопходно је да се њихово формирање заснује на огледима које демонстрира наставник или их ученици самостално изводе. Ако у школи не постоје супстанце предложене у програму за извођење демонстрационих огледа и лабораторијских вежби ученика, оне се могу заменити супстанцама доступним у продавницама и апотекама. За многе	ХЕ.1.1.1, ХЕ.1.1.2, ХЕ.1.1.4, ХЕ.1.1.5, ХЕ.1.1.6, ХЕ.1.1.7, ХЕ.1.1.8, ХЕ.1.1.10, ХЕ.1.1.12, ХЕ.1.6.1, ХЕ.1.6.2	ХЕ.2.1.8, ХЕ.2.1.9, ХЕ.2.1.10, ХЕ.2.6.1, ХЕ.2.6.2, ХЕ.2.6.3	ХЕ.3.1.1, ХЕ.3.1.2, ХЕ.3.1.3, ХЕ.3.1.5, ХЕ.3.1.9, ХЕ.3.6.1, ХЕ.3.6.2, ХЕ.3.6.3, ХЕ.3.6.4.
8. Водоник и кисеоник и њихова једињења. Соли	-Опиши и објасни физичка и хемијска својства водоника и кисеоника; -разликује оксиде, киселине, хидроксиде и соли на основу хемијске формуле и назива, и опише основна својства ових класа једињења; -индикаторима испита и на пх скали процени киселост раствора; тумачи ознаке са амбалаже супстанци/комерцијалних производа	Водоник. Кисеоник. Оксидација, сагоревање и корозија Оксиди: хемијске формуле, називи и основна својства киселине: хемијске формуле, називи и основна својства хидроксида (базе): хемијске формуле, називи и основна својства Мера киселости раствора: рН-скала Наутрализација-хемијска реакција киселина и хидроксида (база). Соли: Формуле и називи Демонстрациони огледа: Испитивање кисело-базних		ХЕ.1.1.1, ХЕ.1.1.2, ХЕ.1.1.4, ХЕ.1.1.5, ХЕ.1.1.6, ХЕ.1.1.7, ХЕ.1.1.8, ХЕ.1.2.1, ХЕ.1.2.2, ХЕ.1.2.3, ХЕ.1.2.4, ХЕ.1.2.5, ХЕ.1.2.6, ХЕ.1.2.7, ХЕ.1.2.8	ХЕ.2.1.2, ХЕ.2.1.4, ХЕ.2.2.1, ХЕ.2.2.3, ХЕ.2.2.4	ХЕ.3.1.2, ХЕ.3.1.8, ХЕ.3.2.1, ХЕ.3.2.2, ХЕ.3.2.3, ХЕ.3.2.4, ХЕ.3.2.5, ХЕ.3.2.6.

		својстава раствора помоћу индикатора: реакција неутрализације Лабораторијска вежба 10: Испитивање кисело-базних својстава раствора помоћу индикатора.	вежбе ученици могу донети различите материјале од куће. Да би ученици разумели својства супстанци, условљеност својстава структуром супстанце, промене којима супстанце подлежу и законе према којима се промене одвијају, њихове активности на часовима би требало да буду различите. Активности би требало планирати према оперативним задацима, наведеним уз сваку тему, имајући у виду која знања и способности ученици треба да развију. Приликом планирања часа требало би поћи од			
--	--	---	---	--	--	--

			оперативних задатака, према њима формулисати циљеве часа и изабрати методе које ће на датом садржају на најефикаснији начин омогућити ученицима да формирају знања или вештине. То укључује осмишљавање одговарајућих задатака, чијим ће испуњавањем, односно извођењем активности, највећи број ученика за расположиво време научити дати садржај.			
--	--	--	--	--	--	--

Значење стандарда (легенда):

ОСНОВНИ НИВО

У области ОПШТА ХЕМИЈА ученик/ученица зна:

ХЕ.1.1.2. о практичној примени елемената, једињења и смеша из свакодневног живота, на основу њихове сложености

ХЕ.1.1.4. да су чисте супстанце изграђене од атома, молекула и јона, и те честице међусобно разликује по наелектрисању и сложености грађе

ХЕ.1.1.5. тип хемијске везе у молекулима елемената, ковалентним и јонским једињењима

ХЕ.1.1.6. квалитативно значење симбола најважнијих хемијских елемената, хемијских формула најважнијих представника класа неорганских и органских једињења, и квалитативно значење хемијских једначина реакција оксидације

ХЕ.1.1.8. значење следећих термина: супстанца, смеша, раствор, растварање, елемент, једињење, атом, молекул, јон, ковалентна веза, јонска веза, оксидација, оксид, киселина, база, со, индикатор

ХЕ.1.1.10. измери масу, запремину и температуру супстанце

ХЕ.1.1.12. у једноставним огледима испита својства супстанци (агрегатно стање, мирис, боју, магнетна својства, растворљивост), као и да та својства опише

У области НЕОРГАНСКА ХЕМИЈА ученик/ученица зна:

ХЕ.1.2.1. основна физичка и хемијска својства неметала и метала (агрегатно стање, проводљивост топлоте и електрицитета и реакцију са кисеоником)

ХЕ.1.2.2. везу између својстава неметала и метала и њихове практичне примене

ХЕ.1.2.3. да препозна метале (Na, Mg, Al, Fe, Zn, Cu, Pb, Ag, Au) на основу њихових физичких и хемијских својстава

ХЕ.1.2.4. да на основу формуле именује основне класе неорганских једињења

ХЕ.1.2.5. примере оксида, киселина, база и соли у свакодневном животу као и практичну примену ових једињења

ХЕ.1.2.6. основна физичка и хемијска својства оксида, киселина, база и соли

ХЕ.1.2.8. докаже кисело-базна својства супстанци помоћу индикатора

ХЕ.1.2.9. испита растворљивост соли

ХЕ.1.2.10. безбедно рукује супстанцама, посуђем и прибором

СРЕДЊИ НИВО

У области ОПШТА ХЕМИЈА ученик/ученица зна:

ХЕ.2.1.1. како тип хемијске везе одређује својства супстанци (температуре топљења и кључања, као и растворљивост супстанци)

ХЕ.2.1.2. значење термина: материја, хомогена смеша, хетерогена смеша, анализа и синтеза, неутрализација, супституција, адиција, анхидрид, изомер, изотоп

ХЕ.2.1.4. да саставља формуле најважнијих представника класа неорганских и органских једињења, и једначине хемијских реакција неутрализације и супституције

ХЕ.2.1.7. у огледима испитује својства супстанци и податке о супстанцама приказује табеларно или шематски

У области НЕОРГАНСКА ХЕМИЈА ученик/ученица зна:

ХЕ.2.2.1. на основу назива оксида, киселина, база и соли састави формулу ових супстанци

ХЕ.2.2.2. пише једначине хемијских реакција синтезе анализе бинарних једињења

ХЕ.2.2.3. експерименталним путем испита растворљивост и хемијску реакцију оксида са водом

ХЕ.2.2.4. испита најважнија хемијска својства киселина (реакција са карбонатима и металима)

НАПРЕДНИ НИВО

У области ОПШТА ХЕМИЈА ученик/ученица зна:

ХЕ.3.1.1. разлику између чистих супстанци (елемената и једињења) и смеша, на основу врста честица које их изграђују

ХЕ.3.1.6. значење следећих термина: естерификација, сапонификација

У области НЕОРГАНСКА ХЕМИЈА ученик/ученица зна:

ХЕ.3.2.1. да су физичка и хемијска својства метала и неметала одређена структуром њихових атома/молекула

ХЕ.3.2.2. хемијска својства оксида (реакције са водом, киселинама, хидроксидима)

ХЕ.3.2.3. да општа својства киселина зависе од њихове структуре (реакција са хидроксидима, металима, карбонатима, бикарбонатима и базним оксидима)

ХЕ.3.2.4. да општа својства база зависе од њихове структуре (реакције са киселинама и са киселим оксидима)

ХЕ.3.2.5. да физичка и хемијска својства соли зависе од њихове структуре

ЕКСПЕРИМЕНТ

ОСНОВНИ НИВО

ХЕ.1.6.1. безбедно рукује основном опремом за експериментални рад и супстанцама

ХЕ.1.6.2. изведе експеримент према датом упутству

СРЕДЊИ НИВО

ХЕ.2.6.1. прикупи податке посматрањем и мерењем, и да при том користи одговарајуће инструменте

ХЕ.2.6.2. табеларно и графички прикаже резултате посматрања или мерења

ХЕ.2.6.3. изводи једноставна уопштавања и систематизацију резултата

НАПРЕДНИ НИВО

ХЕ.3.6.1. препозна питање/проблем које се може експериментално истражити

ХЕ.3.6.2. постави хипотезе

ХЕ.3.6.3. планира и изведе експеримент за тестирање хипотезе

ХЕ.3.6.4. донесе релевантан закључак на основу резултата добијених у експерименталном раду

ОБЛАСТ/ТЕМА	Укупан број часова	Број часова обраде	Број лабораторијских вежби	Број часова утврђивања
1. ХЕМИЈА КАО ЕКСПЕРИМЕНТАЛНА НАУКА И ХЕМИЈА У СВЕТУ ОКО НАС	4	3	0	1
2. ХЕМИЈСКА ЛАБОРАТОРИЈА	10	5	3	2
3. АТОМИ И ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТИ	11	7	1	3
4. МОЛЕКУЛИ ЕЛЕМЕНАТА И ЈЕДИЊЕЊА, ЈОНИ И ЈОНСКА ЈЕДИЊЕЊА	10	7	1	2

5. ХОМОГЕНЕ И ХЕТЕРОГЕНЕ СМЕШЕ	11	6	2	3
6. ХЕМИЈСКЕ РЕАКЦИЈЕ И ХЕМИЈСКЕ ЈЕДНАЧИНЕ	7	3	1	3
7. ИЗРАЧУНАВАЊА У ХЕМИЈИ	8	5	1	2
8. ВОДОНИК И КИСЕОНИК И ЊИХОВА ЈЕДИЊЕЊА. СОЛИ	11	7	1	3
УКУПНО	72	43	10	19

Међупредметно повезивање: корелација унутар предмета, математика, физика, биологија, историја, техника и технологија, географија, ликовна култура

Међупредметне компетенције: комуникативна компетенција, компетенција за учење, дигитална компетенција

План праћења и евалуације

Евалуација подразумева редовно праћење и вредновање ученичких постигнућа. Подразумева иницијално тестирање, оцењивање путем писмених провера знања, праћење и вредновање активности ученика у току часа, израде домаћих задатака, укупног односа према предмету. Самоевалуација континуирано прати наставу и подразумева процену успешности сваког часа: да ли су постигнути циљеви и задаци, да ли су метод и облик рада одговарајући или не, шта треба предузети како би се код ученика постигла већа мотивација и виши ниво постигнућа.

ДОПУНСКА НАСТАВА, ХЕМИЈА, седми разред

Годишњи фонд часова: 36

Циљеви и задаци допунске наставе: Циљ допунске наставе хемије јесте да се ученицима који нису савладали садржаје хемије омогући лакше укључивање у редовни васпитно-образовни процес, као и да им се развију упорност, самосталност и тачност у раду. Задаци допунске наставе:

- оспособити ученике да овладају основним хемијским појмовима ради лакшег уклапања у редовни наставни процес;
- омогућити ученицима да на што лакши начин надокнаде и усвоје појмове које су пропустили због краћег или дужег изостајања са редовне наставе;
- омогућити ученицима да овладају различитим методама учења хемијских садржаја ради развијања самосталности у учењу.

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА-ДОПУНСКА НАСТАВА – ХЕМИЈА

ОБЛАСТ/ТЕМА	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	Број часова	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Хемија као експериментална наука и хемија у свету око нас	У оквиру ове теме ученици идентификују да је предмет изучавања хемије супстанца. На основу претходног знања разликују супстанцу и физичко тело, класификују супстанце према сложености састава на хемијске елементе и једињења и сазнају да се елементи и једињења у природи могу наћи као чисте супстанце и као састојци смеша.	3	Допунска настава биће организована током целе школске године, динамичком од једног часа недељно у зависности од потреба ученика у складу са школским календаром и распоредом часова.
Хемијска лабораторија	У оквиру ове теме ученици уочавају улогу експеримента у хемији, усвајају правила понашања у хемијској лабораторији, мере опреза при руковању супстанцама, лабораторијским посуђем и прибором, мере заштите себе и других, заштите животне средине и мере прве помоћи у случају повреде при раду. Ученици се упознају са основним техникама рада у лабораторији и експериментално испитују и описују физичка и нека хемијска својства супстанци.	1	
Атоми и хемијски елементи	Учење шта је атом, о структури атома и субатомским честицама. Ученици би требало да примењују појмове атомски и масени број, као и да користе различите моделе атома, критички посматрају моделе и уочавају информације о структури атома које модели пружају. У оквиру ове теме ученици први пут разликују врсте хемијских елемената.	6	
Молекули елемената и једињења, јони и јонска једињења	Ученици би требало да наставе повезивање својстава и структуре супстанци, пишу формуле и називе супстанци користећи појам валенце.	4	
Хомогене и хетерогене смеше	Ученици формирају појмове: хомогена и хетерогена	8	

	смеша, раствори и растворљивост, разликују квалитативни и квантитативни састав меша и представљају квантитативни састав меша преко масеног процентног састава.		
Хемијске реакције и хемијске једначине	Ученици треба да граде квалитативно и квантитативно значење хемијске једначине којом се представља одређена хемијска промена, да примењују значење коефицијената и да разликују коефицијент од индекса. Ученици би требало да усмене и текстуалне описе хемијских реакција преводе у симболички запис, тј. да записују једначине хемијских реакција, разликују реактанте од производа и одређују коефицијенте у хемијској једначини.	6	
Израчунавања у хемији	У оквиру ове теме ученици формирају појмове: релативна атомска маса, релативна молекулска маса, количина супстанце, мол, моларна маса. На основу назива или хемијске формуле супстанце израчунавају релативне молекулске масе задатих супстанци користећи таблицу ПСЕ.	4	
Водоник и кисеоник и њихова једињења. Соли	Ученици уче о водонику и ксеонику и класама неорганских једињења. Сазнају о заступљености у природи, својствима и повезују својства и примену ових елемената. Ученици формирају појмове оксидација, сагоревање и корозија и уочавају улогу кисеоника у овим процесима. Кроз демонстрационе огледе и вежбу повезују састав и својства киселина, база и соли и уочавају шта је заједничко у саставу киселина и у саставу база. Уче о киселости раствора и рН –скали на примерима из свакодневног живота.	4	

ДОДАТНА НАСТАВА, ХЕМИЈА, седми разред

Годишњи фонд часова: 36

Циљеви и задаци додатне наставе: Циљ додатне наставе хемије јесте проширивање и продубљивање знања ученика који се у већој мери интересују за хемију и који су на редовним часовима показали висок ниво савладаног градива, развијање способности и вештина ученика према њиховим интересовањима и склоностима и развијање такмичарског духа, са 36 часова годишње. Задаци додатне наставе хемије:

- омогућити ученицима да разумеју начин на који се хемија развијала као наука и њено место у савременом животу;
- омогућити ученицима да у самосталним истраживачким радовима овладају основама научног метода;
- оспособити ученике да разумеју квалитативно и квантитативно значење хемијских симбола, формула и једначина;
- развијати аналитичко и критичко мишљење;
- развијати експерименталне вештине за правилно и безбедно, по себи и друге, руковање лабораторијским прибором, посудом и супстанцама;
- стварати ситуације у којима ће ученици примењивати теоријско знање и експериментално искуство за решавање теоријских и експерименталних проблема;
- омогућавати ученицима да на основу различитих израчунавања разумеју квантитативни аспект хемијских промена и практично га примењују.

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА-ДОДАТНА НАСТАВА – ХЕМИЈА

ОБЛАСТ/ТЕМА	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	Број часова	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Хемија као експериментална наука и хемија у свету око нас	У оквиру ове теме ученици идентификују да је предмет изучавања хемије супстанца. На основу претходног знања разликују супстанцу и физичко тело, класификују супстанце према сложености састава на хемијске елементе и једињења и сазнају да се елементи и једињења у природи могу наћи као чисте супстанце и као састојци смеша.	3	Додатна настава биће организована током целе школске године, динамиком од једног часа недељно у зависности од потреба ученика и у складу са школским календаром и распоредом часова.
Хемијска лабораторија	У оквиру ове теме ученици уочавају улогу	1	

	експеримента у хемији, усвајају правила понашања у хемијској лабораторији, мере опреза при руковању супстанцама, лабораторијским посуђем и прибором, мере заштите себе и других, заштите животне средине и мере прве помоћи у случају повреде при раду. Ученици се упознају са основним техникама рада у лабораторији и експериментално испитују и описују физичка и нека хемијска својства супстанци.		
Атоми и хемијски елементи	Учење шта је атом, о структури атома и субатомским честицама. Ученици би требало да примењују појмове атомски и масени број, као и да користе различите моделе атома, критички посматрају моделе и уочавају информације о структури атома које модели пружају. У оквиру ове теме ученици први пут разликују врсте хемијских елемената.	5	
Молекули елемената и једињења, јони и јонска једињења	Ученици би требало да наставе повезивање својстава и структуре супстанци, пишу формуле и називе супстанци користећи појам валенце.	4	
Хомогене и хетерогене смеше	Ученици формирају појмове: хомогена и хетерогена смеша, раствори и растворљивост, разликују квалитативни и квантитативни састав смеше и представљају квантитативни састав смеше преко масеног процентног састава.	10	
Хемијске реакције и хемијске једначине	Ученици треба да граде квалитативно и квантитативно значење хемијске једначине којом се представља одређена хемијска промена, да примењују значење коефицијената и да разликују коефицијент од индекса. Ученици би требало да усмене и текстуалне описе хемијских реакција преводе у симболички запис, тј. да записују	5	

	једначине хемијских реакција, разликују реактанте од производа и одређују коефицијенте у хемијској једначини.		
Израчунавања у хемији	У оквиру ове теме ученици формирају појмове: релативна атомска маса, релативна молекулска маса, количина супстанце, мол, моларна маса. На основу назива или хемијске формуле супстанце израчунавају релативне молекулске масе задатих супстанци користећи таблицу ПСЕ.	6	
Водоник и кисеоник и њихова једињења. Соли	Ученици уче о водонику и ксеонику и класама неорганских једињења. Сазнају о заступљености у природи, својствима и повезују својства и примену ових елемената. Ученици формирају појмове оксидација, сагоревање и корозија и уочавају улогу кисеоника у овим процесима. Кроз демонстрационе огледе и вежбу повезују састав и својства киселина, база и соли и уочавају шта је заједничко у саставу киселина и у саставу база. Уче о киселости раствора и рН –скали на примерима из свакодневног живота.	2	

Предмет: Техника и технологија	Разред: седми	Недељни фонд часова: 2	Годишњи фонд часова: 72
Циљ и задаци наставног предмета: Циљ учења Технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, жи-вотном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступапредузимљиво и иницијативно.			
Наставник: Данијела Николић			
Пројектна настава:			
Корелација са другим предметима : Информатика и рачунарство, математика, биологија, географија, ликовна култура			
Стандарди постигнућа ученика:			
ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО	

ИСХОДИ ПО ТЕМИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА И ВРЕМЕ/ МЕСЕЦ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	Међупредметне компетенције:	БРОЈ ЧАСОВА			
				О Б Р А Д А	У Т В Р Ђ И В А Њ Е	О С Т А Л О	У К У П Н О
– повеже развој машина и њихов допринос подизању квалитета живота и рада; – повеже ергономију са здрављем и комфором људи при употреби техничких средстава; – анализира да ли је коришћење одређене познате технике и технологије у складу са очувањем животне средине; – истражи могућности смањења трошкова енергије у домаћинству;	Појам, улога и развој машина и механизма. Потрошња енергије у домаћинству и могућности уштеде. Утицај дизајна и правилне употребе техничких средстава на здравље људи. Зависност очувања животне средине од технологије. Професије (занимања) у области машинства	Животно и радно окружење Септембар	1. компетенција за учење 2. одговорно учешће у демократском друштву 3. естетичка 4. комуникација 5. одговоран однос према околини 6. одговоран однос према здрављу 7. предузимљивост и оријентација ка предузетништву	3		3	6

			8. рад са подацима и информацијама 9. решавање проблема 10. сарадња 11. дигитална компетенција				
– разликује врсте транспортних машина; – повезује занимања у области машинства са сопственим интересовањима; – повеже подсистеме код возила друмског саобраћаја са њиховом улогом; – провери техничку исправност бицикла; – демонстрира поступке одржавања бицикла или mopеда;	Машине спољашњег и унутрашњег транспорта. Подсистеми код возила друмског саобраћаја (погонски, преносни, управљачки, кочиони). Исправан бицикл/mопед као битан предуслов безбедног учешћа у саобраћају.	Саобраћај Септембар, октобар	1. компетенција за учење 2. одговорно учешће у демократском друштву 3. естетичка 4. комуникација 5. одговоран однос према околини 6. одговоран однос према здрављу 7. предузимљивост и оријентација ка предузетништву 8. рад са подацима и информацијама 9. решавање проблема 10. сарадња 11. дигитална компетенција	3		3	6
– самостално црта скицом и техничким цртежом предмете кориштећи ортогонално и просторно приказивање; – користи CAD технологију за креирање техничке документације; – образложи предности употребе	Специфичности техничких цртежа у машинству. Ортогонално и просторно приказивање предмета. Коришћење функција и алата програма за CAD. Употреба 3D штампе у изради тродимензионалних модела и ма-	Техничка и дигитална писменост	1. компетенција за учење 2. одговорно учешће у демократском друштву 3. естетичка 4. комуникација 5. одговоран однос	8		1 0	1 8

3D штампе у изради тродимензионалних модела и макета; – управља моделима користећи рачунар; – објасни улогу основних компоненти рачунара, таблета, паметних телефона и осталих савремених ИКТ уређаја; - Објасни улогу и значај вештачке интелигенције и примену у свакодневном животу;	кета. Основне компоненте ИКТ уређаја. Управљање и контрола коришћењем рачунарске технике и интерфејса. Вештачка интелигенција – појмови; примери технологија управљаних вештачком интелигенцијом.	Октобар, новембар, децембар	према околини 6. одговоран однос према здрављу 7. предузимљивост и оријентација ка предузетништву 8. рад са подацима и информацијама 9. решавање проблема 10. сарадња 11. дигитална компетенција				
аргументује значај рационалног коришћења расположивих ресурса на Земљи; – идентификује материјале који се користе у машинству и на основу њихових својстава процењује могућност примене; – користи прибор за мерење у машинству водећи рачуна о прецизности мерења; – врши операције обраде материјала који се користе у машинству, помоћу одговарајућих алата, прибора и машина и примени одговарајуће мере заштите на раду; – објасни улогу одређених елемената машина и механизма на једноставном примеру; – образложи значај примене савремених машина у машинској индустрији и предности	Рационално коришћење ресурса на Земљи и очување и заштита животне средине. Материјали у машинству (пластика, метали, легуре и др.). Мерење и контрола – појам и примена мерних средстава (мерила). Технологија обраде материјала у машинству (обрада материјала са и без скидања струготине, савремене технологије обраде). Елементи машина и механизма (елементи за везу, елементи за пренос снаге и кретања, специјални елементи). Производне машине: врсте, принцип рада, појединачна и серијска производња. Појам, врсте, намена и конструкција робота (механика, погон и управљање). Погонске машине – мотори (хидраулични, пнеуматски, топлотни). Моделовање погонских машина и/или	Ресурси и производња Децембар, јануар, фебруар, март	1. компетенција за учење 2. одговорно учешће у демократском друштву 3. естетичка 4. комуникација 5. одговоран однос према околини 6. одговоран однос према здрављу 7. предузимљивост и оријентација ка предузетништву 8. рад са подацима и информацијама 9. решавање проблема 10. сарадња 11. дигитална компетенција	1 1		9	2 0

роботизације производних процеса; – објасни основе конструкције робота; – класификује погонске машине – моторе и повеже их са њиховом применом;	школског мини робота						
– самостално/тимски истражи и реши задати проблем у оквиру пројекта; – изради производ у складу са принципима безбедности на раду; – тимски представи идеју, потупак израде и производ; – креира рекламу за израђен производ; – врши е-кореспонденцију у складу са правилима и препорукама са циљем унапређења продаје; – процењује свој рад и рад других на основу постављених критеријума (прецизност, педантност и сл.).	Проналажење информација, стварање идеје и дефинисање задатка. Самосталан/тимски рад на пројекту. Израда техничке документације изабраног модела ручно или уз помоћ рачунарских апликација. Реализација пројекта – израда модела коришћењем алата и машина у складу са принципима безбедности на раду. Представљање идеје, поступака израде и производа. Процена сопственог рада и рада других на основу постављених критеријума. Употреба електронске кореспонденције са циљем унапређења производа. Одређивање оквирне цене трошкова и вредност израђеног модела. Креирање рекламе за израђен производ.	Конструкторско моделовање Март, април, мај, јун	1. компетенција за учење 2. одговорно учешће у демократском друштву 3. естетичка 4. комуникација 5. одговоран однос према околини 6. одговоран однос према здрављу 7. предузимљивост и оријентација ка предузетништву 8. рад са подацима и информацијама 9. решавање проблема 10. сарадња 11. дигитална компетенција	2		2 0	2 2

Предмет: Информатика и рачунарство	Разред: Седми	Недељни фонд часова: 1	Годишњи фонд часова: 36
Циљ и задаци наставног предмета: Циљ учења Информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, креирање дигиталних садржаја и рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.			
Наставник: Милан Јовановић, Данијела Николић			
Пројектна настава:			
Корелација са другим предметима : Сви предмети			
Стандарди постигнућа ученика:			
ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО	

ИСХОДИ ПО ТЕМИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА И ВРЕМЕ/ МЕСЕЦ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	Међупредметне компетенције:	БРОЈ ЧАСОВА

				О Б Р А Д А	У Т В Р Ђ И В А Њ Е	О С Т А Л О	У К У П Н О
– разликује визуелну презентацију и логичку структуру текста; – користи алате за стилско обликовање документа и креирање прегледа садржаја у програму за обраду текста; – објасни принципе растерске и векторске графике и модела приказа боја; – креира растерску слику у изабраном програму; – креира векторску слику у изабраном програму; – користи алате за уређивање и трансформацију слике; – креира гиф анимацију; – креира видео-запис коришћењем алата за снимање екрана;	Обележавање логичке структуре и генерисање прегледа садржаја текстуалног документа. Карактеристике рачунарске графике (пиксел, резолуција, RGB и СМУК модели приказа боја, растерска и векторска графика). Рад у програму за растерску графику. Рад у програму за векторску графику. Израда гиф анимација. Коришћење алата за снимање екрана.	ИКТ Септембар, октобар, новембар	1. компетенција за учење 2. одговорно учешће у демократском друштву 3. естетичка 4. комуникација 5. одговоран однос према околини 6. одговоран однос према здрављу 7. предузимљивост и оријентација ка предузетништву 8. рад са подацима и информацијама 9. решавање проблема 10. сарадња 11. дигитална компетенција	3		7	10
– разликује појмове URL, DNS, IP адреса; – објасни појмове хипервеза и	URL, DNS, IP адреса. Хипервеза и хипертекст. Електронска пошта, креирање налога,	Дигитална писменост	1. компетенција за учење 2. одговорно учешће у	3		1	4

хипертекст; – креира, форматира и шаље електронску пошту; – обавља електронску комуникацију на сигуран, етички одговоран и безбедан начин водећи рачуна о приватности; – препозна непримерени садржај, нежељене контакте и адекватно се заштити; – сараднички креира и дели документе у облаку водећи рачуна о одговарајућим нивоима приступа; – подешава хипервезе према делу садржаја, другом документу или веб локацији;	слање и пријем поште. Електронска пошта (контакти, безбедност, нежељена пошта). Рад на дељеним документима (текстуалним документима / презентацијама / упитницима...) у облаку	Новембар, децембар	демократском друштву 3. естетичка 4. комуникација 5. одговоран однос према околини 6. одговоран однос према здрављу 7. предузимљивост и оријентација ка предузетништву 8. рад са подацима и информацијама 9. решавање проблема 10. сарадња 11. дигитална компетенција				
– уз помоћ програмске библиотеке текстуалног програмског језика исцртава елементе 2Д графике; – употребљава петље и генератор насумичних бројева за исцртавање сложенијих облика; – планира, опише и имплементира решење једноставног проблема; – проналази и отклања грешке у програму;	Рад са изабраним текстуалним програмским језиком у области 2Д графике. Основне карактеристике изабране графичке библиотеке. Методе за исцртавање основних геометријских облика. Подешавање боја и положаја објеката. Примена петљи и случајно генерисаних вредности на исцртавање геометријских облика.	Рачунарство Децембар, јануар, фебруар, март, април	1. компетенција за учење 2. одговорно учешће у демократском друштву 3. естетичка 4. комуникација 5. одговоран однос према околини 6. одговоран однос према здрављу 7. предузимљивост и оријентација ка предузетништву 8. рад са подацима и информацијама 9. решавање проблема	4		1 0	1 4

			10. сарадња 11. дигитална компетенција				
			1. компетенција за уčenje				
ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће	САДРЖАЈИ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	СТАНДАРДИ			
пројектног задатка: – креира, уређује и структурира дигиталне садржаје који комбинују текст, слике, линкове, табеле и анимације; – креира рачунарске програме који доприносе решавању пројектног задатка; – поставља резултат свог рада на Интернет ради дељења са другима уз помоћ наставника; – вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен.	Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења. Израда пројектног задатка у корелацији са другим предметима. Вредновање резултата пројектног задатака.	Пројектни задатак Април, мај, јун	3. естетичка 4. комуникација 5. одговоран однос према околини 6. одговоран однос према здрављу 7. предузимљивост и оријентација ка предузетништву 8. рад са подацима и информацијама 9. решавање проблема 10. сарадња 11. дигитална компетенција			8	8

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ, седми разред

ГОДИШЊИ ФОНД: 108

Циљ: Циљ учења предмета Физичко и здравствено васпитање је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног извођења.

				Основни ниво	Средњи ниво	Напредн и ниво
Спортска гимнастика	Одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитимкретањима,изводи ротације тела,користи елементе гимнастике у свакодневном животним ситуацијама и игри	Вежбе на тлу,прескоци и скокови,вежбе у упору,вежбе у вису,ниска греда	Демонстрација,објашњавање, приказивање	1.1.11. 2.1.9. 1.1.13. 2.1.17 1.1.12. 2.1.10 1.1.19 2.1.10.	1.1.11. 2.1.9. 1.1.13. 2.1.17 1.1.12. 2.1.10 1.1.19 2.1.10.	1.1.11. 2.1.9. 1.1.13. 2.1.17 1.1.12. 2.1.10 1.1.19 2.1.10.
Стони тенис	Користи у свакодневном животу,извиди карактеристична кретања,учествује на такмичењима	Техника форхенда,бекхенда,сервиса,игра дубла,зна правила игре	Приказивање,вежбање	1.1.26. 1.1.27. 2.1.24. 2.1.25.	1.1.26. 1.1.27. 2.1.24. 2.1.25.	1.1.26. 1.1.27. 2.1.24. 2.1.25.
Одбојка	Користи елементе технике у игри,примењује основна правила,учествује на унутародељенским такмичењима	Техника игре прстима и чекићем. сервис и пријери лопте и смеч ударци.	Демонстрација,приказивање вежбање	1.1.1. 2.1.1 1.1.2. 2.1. 2. 3.1.1 3.1.2.	1.1.1. 2.1.1 1.1.2. 2.1.2 3.1.1 3.1.2.	1.1.1. 2.1.1 1.1.2. 2.1.2 3.1.1 3.1.2.
Ритмика и плес	Изводи кретања и вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу,игра народно коло,изводи кретања у различитом ритму,изводи основне елементе плеса из народне традиције	Покрети уз ритам и музичку пратњу,ритмићка вежба без реквизита,скокови кроз вијачу,народно коло“моравац“,основни кораци друштвених плесова	Демонстрација,везбање приказивање	1.1.20. 2.1.19. 2.1.18.	1.1.20. 2.1.19. 2.1.18.	1.1.20. 2.1.19. 2.1.18.

Наставни садржај	Број часова	Број часова обраде	Број часова увежбавања	Број часова провере	Број часова понављања
Атлетика	29	8	17	4	
Одбојка	32	10	17	5	
Спортска гимнастика	28	8	16	4	
Стони тенис	19	8	8	3	

Наставни садржај и	Број часова	Активности ученика у васпитно-образовном раду	Активности наставника у васпитно – образовном раду	Основни облици извођења програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Атлетика	29	Ходање, трчање, вежбање, мерења	Дискусија, објашњавање, приказивање, такмичење, мерења	Физичка вежбања	Кондиција, издржљивост, снага, брзина
Одбојка	32	Техника спортске игре, правила	Такмичења, дискусија	Физичка вежбања	Брзина, издржљивост, прецизност, техника
Спортска гимнастика	28	Ставови, кретања, упори, и здржаји	Приказивање, објашњавање, такмичења	Физичка вежбања	Ради елементе карактеристичне за гимнастику Одржава равнотежу, развој моторике

ика				а	
Стони тенис	19	Кретања, вежбања	Тестирања, мерења, приказивања, дискусија	Физичк а вежбањ а	Карактеристична кретања, издржљивост

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ: Математика: Круг обим и површина, рачунске операције сабирања, множења евидентирања математичких података. Мерења, евидентирања, разбројавања, збрајања обрада података.

Биологија: Грађа човечијег тела – Мишићни и нервни систем, систем органа за дисање

Редовна исхрана - јеловник

Повреде и прва помоћ. Информатика и рачунарство: Заштита здравља ММС

Гугл учионица, видео материјали са јутјуб канала, геђети, обрада слика, Гугл мит, имејл. Мерења – статистика обрада података, ПП презентација.

Музичка култура: Темпо кретања, изражајност, складност, координација покрета. Креативност покрета, развој слуха. Ликовна култура:

Просторно обликовање, правилан и неправилан ритам.

Временска оријентација....

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ: Компетенција за учење,

естетичка компетенција,

комуникација,

одговоран однос према здрављу решавање проблема,

сарадња,

Дигитална компетенција за целоживотно учење

...

ПЛАН ПРАЋЕЊА И ЕВАЛУАЦИЈЕ: У настави физичког васпитања се прати и вреднује:

- Стање моторичких способности - спроводи се у простору координације, статичке, репетитивне и експлозивне снаге, гибкости и издржљивости. Мерење се врши помоћу мерних инструмената (тестова) ваљаних и поузданих мерних карактеристика.

Мерење се спроводи уз увежбавање одређеног програмског задатка, како се не би губило расположиво време за вежбање, а динамика је утврђена упућивањем.

- Достигнут ниво савладаности моторних знања, умења и навика - спроводи се према утврђеним минималним образовним захтевима.
- Однос ученика према раду - прати се током целе школске године и то: кроз контролу уредности ношења и хигијене опреме за вежбање, редовног присуствовања на часовима физичког васпитања, доследног извршавања радних задатака, ангажовања у спортском животу школе.

ИЗБОРНА НАСТАВА ИЗ ПРЕДМЕТА ВЕРСКА НАСТАВА – ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС ЗА СЕДМИ РАЗРЕД

ТЕМА	ОРИЈЕНТ. БРОЈ ЧАСОВА	ЦИЉ И ЗАДАЦИ ПРЕДМЕТА
Увод	1	Циљ наставе православног катихизиса (веронауке) у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит православно поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност цркве) и есхатолошки (будући) живот (димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринираној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се излагање хришћанског виђења живота и постојања света обавља у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење (литургијско, као и подвижничко искуство Православне Цркве) обухвата сва позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање. Све ово спроводи се како на информативно-сазнајном тако и на доживљајном и на делатном плану, уз настојање да се доктриниране поставке спроведу у свим сегментима живота (однос са Богом, са светом, са другим људима и са собом). Задачи православног катихизиса (веронауке) јесу да код ученика: - развије отвореност и однос према Богу као другој и друга чијој личности у односу на нас, као и отвореност и однос према другом човеку као икони Божијој, личности, такође, другачијој у односу на нас, те да се између ове две релације оствари узајамно зависна веза (свест о заједници); - развије способност за постављање питања о целини и најдубљем смислу постојања човека и света, људској слободи, животу у заједници, феномену смрти, односу са природом која нас окружује и друго, као и одговарање на ова питања у светлу православне хришћанске вере и искуства Цркве; - изграде способности дубљег разумевања и вредновања културе и цивилизације у којој живе, успона и падова у историји човечанства, као и достигнућа у разним областима стваралаштва (при чему се остварује комплементарност са другим наукама); - помогне у одговорном обликовању заједничког живота са другима, у изналажењу равнотеже између властите личности и заједнице, у остварењу сусрета са светом (са људима различитих култура, религија и погледа на свет, са друштвом, са природом) и са Богом; - изгради уверење да свет и све што је у њему створени су за вечност, да су сви створени да буду причасници вечног живота, те да из те перспективе код ученика развије способност разумевања, преиспитивања и вредновања сопственог односа према другом човеку као непоновљивом бићу и према творевини Божијој и изгради спремност на покајање.
Богопознање	5	
ЈединствоЦрквеХристове	7	
СветотајинскиживотЦркве	11	
Српскацрквакрозвекове	10	
Евалуација	2	
Укупан број часова из предмета ВЕРСКА НАСТАВА на годишњем нивоу: 36		

ПРОГРАМ ИЗБОРНОГ ПРЕДМЕТА ВЕРСКА НАСТАВА-ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС

РЕД. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ		НАЧИН ПРОВЕРЕ ОСТВАРЕНОСТИ ЦИЉЕВА УЧЕЊА И ИСХОДА
			АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	
1.	Увод	По завршетку теме ученик ће: • моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 7. разреда основне школе; • моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања.	Ученик одговара на питања, логички закључује, износи своја размишљања, дискутује.	Наставник прича,показује,објашњава,п оставља питања, анимира, асоцира, подстиче критичко мишљење,усмерава на повезивање са претходним темама, упоређује. Методе рада: дијалогска демонстративна разговор Облик рада: индивидуални фронтални	Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: • процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; • провером знања које ученици усвајају на часу и испитивањем ставова. Оцењивање Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: • усмено испитивање; • писмено испитивање; • посматрање понашања ученика.
2.	Богопознање	По завршетку теме ученик ће: • моћи да уочи да су знање и учење важни у његовом животу; • моћи да кроз очигледне примере и експерименте закључи да постоје различити начини сазнавања; • моћи да кроз примере из личног искуства уочи да једино онај кога заволимо за нас постаје личност - непоновљиво и бескрајно важно биће;	Ученик чита, пише, одговара на питања, логички закључује, износи своја размишљања, дискутује.	Наставник прича,показује,објашњава,п оставља питања, анимира, асоцира, подстиче критичко мишљење,усмерава на повезивање са претходним темама, упоређује. Методе рада: дијалогска	Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: • процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих

		• моћи да повезује личносно познање са нашим познањем Бога; • моћи да препозна да нам Христос открива Бога као љубавну заједницу три личности; • моћи да вреднује своје понашање на основу љубави коју исказује према својим ближњима; • бити подстакнут на одговорније обликовање заједничког живота са другима.		демонстративна разговор текстуална Облик рада: индивидуални фронтални групни	листића; • провером знања које ученици усвајају на часу и испитивањем ставова. Оцењивање Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: • усмено испитивање; • писмено испитивање; • посматрање понашања ученика.
3.	Јединство Цркве Христове	По завршетку теме ученик ће: • моћи да уочи да је Црква на Саборима решавала проблеме са којима се сусретала кроз историју; • бити подстакнут да своје проблеме и несугласице са другима решава кроз разговор и заједништво; • знати да је Символ вере установљен на Васељенским саборима; • умети да интерпретира Символ вере; • знати да се Символ вере изговара на Крштењу и Литургији; • моћи да уочи да појам Богочовека описује Христа као истинитог Бога и истинитог Човека;	Ученик чита, пише, одговара на питања, логички закључује, износи своја размишљања, дискутује.	Наставник прича,показује,објашњава,п оставља питања, анимира, асоцира, подстиче критичко мишљење,усмерава на повезивање са претходним темама, упоређује. Методе рада: дијалогска демонстративна разговор текстуална Облик рада: индивидуални фронтални.	Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: • процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; • провером знања које ученици усвајају на часу и испитивањем ставова. Оцењивање Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: • усмено испитивање; • писмено испитивање; • посматрање понашања ученика.
4.	Светотајински живот Цркве	По завршетку теме ученик ће: • моћи да увиди да Црква Светим Тајнама повезује човека са Богом у најважнијим моментима његовог живота (рођење и духовно рођење – Крштење, венчање и Брак, Црквена	Ученик чита, пише, одговара на питања, логички закључује, износи своја размишљања,	Наставник прича,показује,објашњава,п оставља питања, анимира, асоцира, подстиче критичко мишљење,усмерава на	Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник

		брига за болесне у јелеосвећењу...) • моћи да увиди да је Литургија извор и циљ свих Тајни Цркве; • знати да је Причешће врхунац светотајинског живота • моћи да препозна Крштење и Миропомазање као Тајне уласка у Цркву; • бити подстакнут да на покајање гледа као на промену начина живота; • моћи да увиди да су брак и монаштво два пута која воде ка Богу; • моћи да разликује и именује службе у Цркви (епископ, свештеник, ђакон и народ); • моћи да препозна своју службу у Цркви; • моћи да у молитвословљима уочи важност природних елемената (воде, грожђа, жита, светлости...) • бити подстакнут на учествовање у светотајинском животу Цркве;	дискутује.	повезивање са претходним темама, упоређује. Методе рада: дијалогска демонстративна разговор текстуална Облик рада: индивидуални фронтални групни	ће остварити на два начина: • процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; • провером знања које ученици усвајају на часу и испитивањем ставова. Оцењивање Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: • усмено испитивање; • писмено испитивање; • посматрање понашања ученика.
5.	Српска црква кроз векове	По завршетку теме ученик ће: • моћи да препозна да култура и писменост Словена имају корен у мисионарској делатности просветитеља равноапостолних Кирила и Методија; • моћи да објасни просветитељску улогу и значај Светог Саве за српски народ; • бити подстакнут да доживи српске светитеље као учитеље хришћанских врлина; • моћи да препозна неговање српских православних обичаја као начин преношења искуства вере и прослављања Бога и светитеља • моћи да препозна евхаристијску симболику у елементима Крсне Славе; • бити подстакнут да прослављање Крсне славе везује за Литургију • бити подстакнут да доживи, вреднује и негује богатство и лепоту српске културне баштине.	Ученик чита, пише, одговара на питања, логички закључује, износи своја размишљања, дискутује.	Наставник прича, показује, објашњава, оставља питања, анимира, асоцира, подстиче критичко мишљење, усмерава на повезивање са претходним темама, упоређује. Методе рада: дијалогска демонстративна разговор текстуална Облик рада: индивидуални фронтални групни	Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: • процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; • провером знања које ученици усвајају на часу и испитивањем ставова. Оцењивање Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: • усмено испитивање; • писмено испитивање; • посматрање понашања ученика.

НЕМАЧКИ ЈЕЗИК, седми разред

ГОДИШЊИ ПРОГРАМ РАДА

Наставни предмет: **немачки језик**

Разред: **седми**

Школа: _____ Ош "Мклутин Миланковић"
Статус

Уџбеник: **prima plus A2.1**, Дата

Циљ наставе и учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

БРОЈ И НАЗИВ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ (Комуникативне функције)	ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	Број часова	Обрада	Остали типови
	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој комуникацији:	Ученици у усменој комуникацији уче и увежбавају:			

1. Wie war's in den Ferien? Описивање особа, места, појава, радњи, стања, збивања; описивање радњи у прошлости; изражавање припадања и поседовања;	- разумеју једноставније текстове који се односе на описивање особа, места, појава, радњи, стања, збивања - опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставна језичка средства - разумеју једноставне текстове у којима се описују догађаји, искуства и способности у прошлости - размене појединачне информације и/или неколико информација у низу о догађајима, искуствима и способностима из прошлости - опишу у неколико краћих, везаних исказа догађај из прошлости - разумеју једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност - формулишу једноставније исказе који се односе на поседовање и припадност - пита и каже шта неко има/нема и чије је нешто	- Изразе и речи које се односе на тему; - Описни придеви - Претерит помоћних глагола - Перфекат - Прилози за време - Присвојни детерминативи - Присвојни придеви - Конструкције за изражавање припадања	9	3,5	5,5
Корелација са другим предм.	Грађанско васпитање, српски језик, географија				
Стандарди постигнућа	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.2.				
Начин провере постигнућа	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.				

2. Meine Pläne описивање радњи у прошлости; описивање будућих радњи (планова, намера, предвиђања); исказивање жеља и интересовања; изражавање мишљења;	- разумеју једноставне текстове у којима се описују догађаји, искуства и способности у прошлости - размене појединачне информације и/или некоико информација у низу о догађајима, искуствима и способностима из прошлости - опишу у неколико краћих, везаних исказа догађај из прошлости - разумеју једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих - размене једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима - саопште шта он/ она или неко други планира, намерава, предвиђа - разумеју уобичајене изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима и осећањима и реагује на њих - изразе жеље, интересовања, потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима - разумеју једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих - изражавају мишљење, слагање/ неслагање и даје кратко образложење	- Изразе и речи које се односе на тему; - Упитне реченице - Императив - Претерит помоћних и модалних глагола - Перфекат - Презент - Упитне реченице - Глагол möchten - Најфреквентнији глаголи за изражавање мишљења - Реченице са dass - Реченице са weil	13	4,5	8,5
Корелација са другим предм.	Грађанско васпитање, Српски језик, информатика и рачунарство, ликовна култура, физичко и здравствено васпитање				
Стандарди постигнућа	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.2. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.4. 2.3.5.				
Начин провере постигнућа	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.				

3. Freundschaft Описивање бића; изражавање молби и захтева; описивање радњи у садашњости; изражавање мишљења;	- разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа - опишу и упоређују жива бића користећи једноставнија језичка средства - разумеју уобичајене молбе и захтеве и реагује на њих - упуте уобичајене молбе и захтеве - разумеју једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости - разумеју једноставније текстове у којима се описују способности и умећа - размене појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости - опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа - разумеју једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих - изражавају мишљење, слагање/ неслагање и даје кратко образложење	- Изразе и речи које се односе на тему - Описни придеви - Компарација придева - Презент - Упитне реченице - Предлози и прилози за време -Најфреквентнији глаголи за изражавање мишљења - Реченице са dass - Личне заменице у дативу	11	4	7
Корелација са другим предм.	Грађанско васпитање, српски језик, информатика и рачунарство				
Стандарди постигнућа	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.4.				
Начин провере постигнућа	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.				

4. Bilder und Töne Разумевање и давање упутстава; описивање радњи у садашњости; изрицање дозвола, забрана, правила понашања и обавеза;	- разумеју и следе једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота - пруже једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота - разумеју једноставније предлоге, савете - упуте предлоге, савете користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе - разумеју једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости - размене појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости - опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа - разумеју једноставније забране, правила понашања, своје и туђе обавезе и реагује на њих - размене једноставније информације које се односе на забране и правила понашања у школи и на јавном месту	- Императив - Презент - Предлози за време - Прилози за време - Упитне реченице - Модални глаголи - Реченице са wenn	8	3	5
Корелација са другим предм.	Грађанско васпитање, Српски језик, информатика и рачунарство				
Стандарди постигнућа	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.2.				
Начин провере постигнућа	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.				

5. Zusammenleben Описивање бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; изражавање захтева; исказивање осета и осећања; исказивање просторних односа и упутстава за оријентацију у простору; изрицање дозвола, забрана, правила понашања и обавеза;	- разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања - опишу и упореде особе, биљке, животиње, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања - разумеју уобичајене захтеве и реагују на њих - упуте уобичајене захтеве - разумеју уобичајене изразе у вези са осетима и осећањима и реагују на њих - изразе осете и осећања једноставнијим језичким средствима - разумеју једноставнија питања која се односе на оријентацију у простору и правац кретања и одговоре на њих - затраже и разумеју обавештења о оријентацији у простору и правцу кретања - разумеју једноставније забране, правила понашања, своје и туђе обавезе и реагује на њих - размене једноставније информације које се односе на забране и правила понашања у школи и на јавном месту, као и на своје и туђе обавезе - саопште правила понашања, забрана и листу својих и туђих обавеза користећи одговарајућа језичка средства	- Изразе и речи које се односе на тему - Описни придеви - Поређење придева - Презент - Императив - Модални глаголи - Упитне реченице - Употреба придева и предлога који описују просторне односе	12	3	9
Корелација са другим предм.	Грађанско васпитање, Српски језик				
Стандарди постигнућа	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.1. 2.3.2.				
Начин провере постигнућа	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.				

6. Das gefällt mir Описивање карактеристика живих бића; описивање радњи у садашњости; изражавање допадања/недопадања; изражавање мишљења; изражавање количина, бројева и цена;	- разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа - разумеју једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости - размене појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости - опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа - разуме једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагује на њих - изрази допадање и недопадање уз једноставно образложење - разумеју једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих - изражавају мишљење, слагање/ неслагање и даје кратко образложење - разумеју једноставније изразе који се односе на количину и цену - питају и саопште колико нечега има/ нема, користећи једноставнија језичка средства - питају/ кажу/ израчунају колико нешто кошта	- Изразе и речи које се односе на тему: - Описни придеви - Компарација придева - Деклинација придева - Презент - Деклинација именица - Вођење дијалога на тему - Најфреквентнији глаголи за изражавање мишљења - Основни бројеви преко хиљаду - Редни бројеви до 100 - Употреба члана	10	3	7
Корелација са другим предм.	Грађанско васпитање, Српски језик, ликовна култура, математика				
Стандарди постигнућа	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.1.27. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.2.				
Начин провере постигнућа	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.				

БРОЈ И НАЗИВ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ (Комуникативне функције)	ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	Број часова	Обрада	Остали типови
	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој комуникацији:	Ученици у усменој комуникацији уче и увежбавају:			
7. Mehr über mich Описивање карактеристика живих бића; описивање радњи у прошлости; изражавање мишљења; изражавање бројева;	- разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, - у неколико везаних исказа дају информације о себи и другима - разумеју једноставне текстове у којима се описују догађаји, искуства и способности у прошлости - размене појединачне информације и/или некоико информација у низу о догађајима, искуствима и способностима из прошлости - опишу у неколико краћих, везаних исказа догађај из прошлости - разумеју једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих - изражавају мишљење, слагање/ неслагање и даје кратко образложење	- Изразе и речи које се односе на тему - Описни придеви - Компарација придева - Деклинација придева - Претерит помоћних и модалних глагола - Перфекат - Најфреквентнији глаголи за изражавање мишљења - Основни бројеви преко хиљаду - Редни бројеви до 100 - Изражавање година до 2000. и касније	9	3	6
Корелација са другим предм.	Грађанско васпитање, Српски језик, историја				
Стандарди постигнућа	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.4.				
Начин провере постигнућа	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.				

Укупан број часова: 72	За обраду: 24	За остале типове часова:48
------------------------	---------------	----------------------------

Упутство за дидактичко-методичко остваривање програма

Планирање наставе и учења

Наставни програм оријентисан на исходе наставнику даје већу слободу у креирању и осмишљавању наставе и учења. Улога наставника је да контекстуализује програм према потребама конкретног одељења имајући у виду састав одељења и карактеристике ученика, уџбенике и друге наставне материјале, техничке услове, наставна средства и медије којима школа располаже, као и ресурсе и могућности локалне средине у којој се школа налази. Полазећи од датих исхода, садржаја и препоручених језичких активности у комуникативним ситуацијама наставник креира свој годишњи (глобални) план рада на основу кога ће касније развити оперативне планове. Исходи дефинисани по областима, тј. комуникативним функцијама, усмеравају наставника да рационализује исходе на нивоу једне или више наставних јединица. Наставник за сваку област има дефинисане исходе и од њега се очекује да за сваку наставну јединицу, у фази планирања и припреме часа, дефинише исходе имајући у виду ниво постигнућа ученика. То значи да исходе треба класификовати од оних које би сви ученици требало да достигну, преко оних које остварује већина па до оних које достиже мањи број ученика са високим степеном постигнућа.

При планирању треба, такође, имати у виду да се исходи разликују, да се неки могу лакше и брже остварити, док је за већину исхода потребно више времена, различитих активности и начина рада. У фази планирања наставе и учења веома је важно имати у виду да је уџбеник наставно средство које не одређује садржаје предмета и зато се садржајима у уџбенику приступа селективно и у складу са предвиђеним исходима. С обзиром на то да уџбеник није једини извор знања, наставник треба да упуту ученике на друге изворе информисања и стицања знања и вештина.

Остваривање наставе и учења

Комуникативна настава језик сматра средством комуникације. Стога је и програм усмерен ка исходима који указују на то шта је ученик у комуникацији у стању да разуме и продукује. Табеларни приказ наставника постепено води од комуникативне функције као области, преко активности које у настави оспособљавају ученика да комуницира и користи језик у свакодневном животу, у приватном, јавном или образовном домену. Примена овог приступа у настави страних језика заснива се на настојањима да се доследно спроводе и примењују следећи ставови:

- циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике, у пријатној и опуштеној атмосфери;
- говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика;
- наставник мора бити сигуран да је схваћено значење поруке укључујући њене културолошке, васпитне и социјализирајуће елементе;
- битно је значење језичке поруке;

- знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
 - са циљем да унапреди квалитет и обим језичког материјала, настава се заснива и на социјалној интеракцији; рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем;
 - наставник упућује ученике у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа;
 - сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају, а њихово познавање се вреднује и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативном контексту.
- Комуникативно-интерактивни приступ у настави страних језика укључује и следеће категорије:
- усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину;
 - поимање наставног програма као динамичне, заједнички припремљене и прилагођене листе задатака и активности;
 - наставник треба да омогући приступ и прихватање нових идеја;
 - ученици се посматрају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину;
 - учбеници представљају извор активности и морају бити праћени употребом додатних аутентичних материјала;
 - учионица је простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан;
 - рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче ученике на студиозни и истраживачки рад;
 - за увођење новог лексичког материјала користе се познате граматичке структуре и обрнуто.

Технике/активности

Током часа се препоручује динамично смењивање техника/активности које не би требало да трају дуже од 15 минута.

Слушање и реаговање на команде наставника на страном језику или са аудио записа (слушај, пиши, повежи, одреди али и активности у вези са радом у учионици: цртај, сеци, боји, отвори/затвори свеску, итд.).

Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.).

Мануелне активности (израда паноя, презентација, зидних новина, постера и сл.).

Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селекувати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.).

Игре примерене узрасту.

Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добрима, волим/не волим, компарације...).

Решавање „текућих проблема” у разреду, тј. договори и мини-пројекти.

„Превођење” исказа у гест и геста у исказ.

Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или, пак, именовање наслова.

Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације).

Разумевање писаног језика:

- уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...);
- препознавање везе између група слова и гласова;
- одговарање на једноставна питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор;
- извршавање прочитаних упутстава и наредби.

Писмено изражавање:

- повезивање гласова и групе слова;
- замењивање речи цртежом или сликом;
- проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење „уљеза”, осмосмерке, укрштене речи, и слично);
- повезивање краћег текста и реченица са сликама/илустрацијама;
- попуњавање формулара (пријава за курс, налепнице нпр. за пртљак);
- писање честитки и разгледница;
- писање краћих текстова.

Увођење дечије књижевности и транспоновање у друге медије: игру, песму, драмски израз, ликовни израз.

Предвиђена је израда два писмена задатка у току школске године.

Стратегије за унапређивање и увежбавање језичких вештина

С обзиром на то да се исходи операционализују преко језичких вештина, важно је да се оне у настави страних језика перманентно и истовремено увежбавају. Само тако ученици могу да стекну језичке компетенције које су у складу са задатим циљем.

Стога је важно развијати стратегије за унапређивање и увежбавање језичких вештина.

Слушање

Разумевање говора је језичка активност декодирања дословног и имплицитног значења усменог текста; поред способности да разазнаје фонолошке и лексичке јединице и смисаоне целине на језику који учи, да би успешно остварио разумевање ученик треба да поседује и следеће компетенције:

- дискурзивну (о врстама и карактеристикама текстова и канала преношења порука),
- референцијалну (о темама о којима је реч) и
- социокултурну (у вези са комуникативним ситуацијама, различитим начинима формулисања одређених говорних функција и др.).

Тежина задатака у вези са разумевањем говора зависи од више чинилаца:

- од личних особина и способности онога ко слуша, укључујући и његов капацитет когнитивне обраде,
- од његове мотивације и разлога због којих слуша дати усмени текст,
- од особина онога ко говори,
- од намера с којима говори,
- од контекста и околности – повољних и неповољних – у којима се слушање и разумевање остварују,
- од карактеристика и врсте текста који се слуша, итд.

Прогресија (од лакшег ка тежем, од простијег ка сложенијем) за ову језичку активност у оквиру програма предвиђена је, стога, на више равни. Посебно су релевантне следеће:

- присуство/одсуство визуелних елемената (на пример, лакшим за разумевање сматрају се они усмени текстови који су праћени визуелним елементима због обиља контекстуалних информација које се аутоматски уписују у дуготрајну меморију, остављајући пажњи могућност да се усредсреди на друге појединости);
- дужина усменог текста;
- брзина говора;
- јасност изговора и евентуална одступања од стандардног говора;
- познавање теме;
- могућност/немогућност поновног слушања и друго.

Читање

Читање или разумевање писаног текста спада у тзв. визуелне рецептивне језичке вештине. Том приликом читалац прима и обрађује тј. декодира писани текст једног или више аутора и проналази његово значење. Током читања неопходно је узети у обзир одређене факторе који утичу на процес читања, а то су карактеристике читалаца, њихови интереси и мотивација као и намере, карактеристике текста који се чита, стратегије које читаоци користе, као и захтеви ситуације у којој се чита.

На основу намере читаоца разликујемо следеће врсте читања:

- читање ради усмеравања;
- читање ради информисаности;
- читање ради праћења упутстава;
- читање ради задовољства.

Током читања разликујемо и ниво степена разумевања, тако да читамо да бисмо разумели:

- глобалну информацију;
- посебну информацију,
- потпуну информацију;
- скривено значење одређене поруке.

Писање

Писана продукција подразумева способност ученика да у писаном облику опише догађаје, осећања и реакције, пренесе поруке и изрази ставове, као и да резимира садржај различитих порука (из медија, књижевних и уметничких текстова итд.), води белешке, сачини презентације и слично.

Тежина задатака у вези са писаном продукцијом зависи од следећих чинилаца: познавања лексике и нивоа комуникативне компетенције, капацитета когнитивне обраде, мотивације, способности преношења поруке у кохерентне и повезане целине текста.

Прогресија означава процес који подразумева усвајање стратегија и језичких структура од лакшег ка тежем и од простијег ка сложенијем. Сваки виши језички ниво подразумева циклично понављање претходно усвојених елемената, уз надоградњу која садржи сложеније језичке структуре,

лексику и комуникативне способности. За ову језичку активност у оквиру програма предвиђена је прогресија на више равни. Посебно су релевантне следеће:

- теме (ученикова свакодневница и окружење, лично интересовање, актуелни догађаји и разни аспекти из друштвено-културног контекста, као и теме у вези са различитим наставним предметима);
- текстуалне врсте и дужина текста (формални и неформални текстови, резимирање, личне белешке);
- лексика и комуникативне функције (способност ученика да оствари различите функционалне аспекте као што су описивање људи и догађаја у различитим временским контекстима, да изрази претпоставке, сумњу, захвалност и слично у приватном, јавном и образовном домену);
- степен самосталности ученика (од вођеног/усмераваоног писања, у коме се ученицима олакшава писање конкретним задацима и упутствима, до самосталног писања).

Говор

Говор као продуктивна вештина посматра се са два аспекта, и то у зависности од тога да ли је у функцији монолошког излагања, при чему говорник саопштава, обавештава, презентује или држи предавање једној или више особа, или је у функцији интеракције, када се размењују информације између два или више саговорника са одређеним циљем, поштујући принцип сарадње током дијалога.

Активности монолошке говорне продукције су:

- јавно обраћање (саопштења, давање упутстава и информација);
- излагање пред публиком (предавања, презентације, репортаже, извештавање и коментари о неким догађајима и сл.)
- Ове активности се могу реализовати на различите начине и то:
- читањем писаног текста пред публиком;
- спонтаним излагањем или излагањем уз помоћ визуелне подршке у виду табела, дијаграма, цртежа и др.
- реализацијом увежбане улоге или певањем.

Интеракција подразумева сталну примену и смењивање рецептивних и продуктивних стратегија, као и когнитивних и дискурзивних стратегија (узимање и давање речи, договарање, усаглашавање, предлагање решења, резимирање, ублажавање или заобилажење неспоразума или посредовање у неспоразуму) које су у функцији што успешнијег остваривања интеракције. Интеракција се може реализовати кроз низ активности, на пример:

- размену информација,
- спонтану конверзацију,
- неформалну или формалну дискусију, дебату,
- интервју или преговарање, заједничко планирање и сарадњу.

Социокултурна компетенција и медијација

Социокултурна компетенција и медијација представљају скуп теоријских знања (компетенција) која се примењују у низу језичких активности у два основна језичка медијума (писаном и усменом) и уз примену свих других језичких активности (разумевање говора, говор и интеракција, писање и разумевање писаног текста). Дакле, представљају веома сложене категорије које су присутне у свим аспектима наставног процеса и процеса учења.

Социокултурна компетенција представља скуп знања о свету уопште, као и о сличностима и разликама између културних и комуникативних модела сопствене говорне заједнице и заједнице/заједница чији језик учи. Та знања се, у зависности од нивоа општих језичких компетенција, крећу од познавања основних комуникативних принципа у свакодневној комуникацији (основни функционални стилови и регистри), до познавања карактеристика различитих домена језичке употребе (приватни, јавни и образовни), паралингвистичких елемената, и елемената културе/култура

заједница чији језик учи. Наведена знања потребна су за компетентну, успешну комуникацију у конкретним комуникативним активностима на циљном језику.

Посебан аспект социокултурне компетенције представља интеркултурна компетенција, која подразумева развој свести о другом и другачијем, познавање и разумевање сличности и разлика између светова, односно говорних заједница, у којима се ученик креће. Интеркултурна компетенција такође подразумева и развијање толеранције и позитивног става према индивидуалним и колективним карактеристикама говорника других језика, припадника других култура које се у мањој или већој мери разликују од његове сопствене, то јест, развој интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и развијање способности за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.

Медијација представља активност у оквиру које ученик не изражава сопствено мишљење, већ функционише као посредник између особа које нису у стању да се директно споразумевају. Медијација може бити усмена и писана, и укључује сажимање и резимирање текста и превођење. Превођење се у овом програму третира као посебна језичка активност која никако не треба да се користи као техника за усвајање било ког аспекта циљног језика предвиђеног комуникативном наставом. Превођење подразумева развој знања и вештина коришћења помоћних средстава (речника, приручника, информационих технологија, итд.) и способност изналажења структуралних и језичких еквивалената између језика са кога се преводи и језика на који се преводи.

Упутство за тумачење граматичких садржаја

Настава граматике, с наставом и усвајањем лексике и других аспеката страног језика, представља један од предуслова овладавања страним језиком. Усвајање граматике подразумева формирање граматичких појмова и граматичке структуре говора код ученика, изучавање граматичких појава, формирање навика и умења у области граматичке анализе и примене граматичких знања, као прилог изграђивању и унапређивању културе говора. Граматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта (функционални приступ). У процесу наставе страног језика у што већој мери треба укључивати оне граматичке категорије које су типичне и неопходне за свакодневни говор и комуникацију, и то кроз разноврсне моделе, применом основних правила и њиховим комбиновањем. Треба тежити томе да се граматика усваја и рецептивно и продуктивно, кроз све видове говорних активности (слушање, читање, говор и писање, као и превођење), на свим нивоима учења страног језика, према јасно утврђеним циљевима, стандардима и исходима наставе страних језика.

Граматичке категорије су разврстане у складу са Европским референтним оквиром за живе језике за сваки језички ниво који подразумева прогресију језичких структура према комуникативним циљевима: од простијег ка сложенијем и од рецептивног ка продуктивном. Сваки виши језички ниво подразумева граматичке садржаје претходних језичких нивоа. Цикличним понављањем претходно усвојених елемената надограђују се сложеније граматичке структуре. Наставник има слободу да издвоји граматичке структуре које ће циклично понављати у складу са постигнућима ученика, као и потребама наставног контекста.

Главни циљ наставе страног језика јесте развијање комуникативне компетенције на одређеном језичком нивоу, у складу са статусом језика и годином учења. С тим у вези, уз одређене граматичке категорије стоји напомена да се усвајају рецептивно, док се друге усвајају продуктивно.

Праћење и вредновање наставе и учења

Рад сваког наставника састоји се од планирања, остваривања и праћења и вредновања. Важно је да наставник континуирано прати и вреднује не само постигнућа ученика, процес наставе и учења, већ и сопствени рад како би перманентно унапређивао наставни процес.

Процес праћења остварености исхода почиње проценом нивоа знања ученика на почетку школске године како би наставници могли да планирају наставни процес и процес праћења и вредновања ученичких постигнућа и напредовања. Тај процес се реализује формативним и сумативним вредновањем. Док се код формативног оцењивања током године прате постигнућа ученика различитим инструментима (дијагностички тестови, самоевалуација, језички портфолио, пројектни задаци и др.), сумативним оцењивањем (писмени задаци, завршни тестови, тестови језичког нивоа) прецизније се процењује оствареност исхода или стандарда на крају одређеног временског периода (крај полугодишта, године, циклуса образовања). Формативно вредновање није само праћење ученичких постигнућа, већ и праћење начина рада и средство које омогућава наставнику да у току наставног процеса мења и унапређује процес рада. Током оцењивања и вредновања ученичких постигнућа треба водити рачуна да се начини на које се оно спроводи не разликује од уобичајених активности на часу јер се и оцењивање и вредновање сматрају саставним делом процеса наставе и учења, а не изолованим активностима које стварају стрес код ученика и не дају праву слику њихових постигнућа. Оцењивањем и вредновањем треба да се обезбеди напредовање ученика у остваривању исхода, као и квалитет и ефикасност наставе. Сврха оцењивања треба да буде и јачање мотивације за напредовањем код ученика, а не истицање њихових грешака. Елементи који се вреднују су разноврсни и треба да допринесу свеопштој слици о напредовању ученика, јачању њихових комуникативних компетенција, развоју вештина и способности неопходних за даљи рад и образовање. То се постиже оцењивањем различитих елемената као што су језичке вештине (читање, слушање, говор и писање), усвојеност лексичких садржаја и језичких структура, примена правописа, ангажованост и залагање у раду на часу и ван њега, примена социолингвистичких норми. Приликом оцењивања и вредновања неопходно је да начини провере и оцењивања буду познати ученицима односно усаглашени са техникама, типологијом вежби и врстама активности које су примењиване на редовним часовима, као и начинима на који се вреднују постигнућа. Таква правила и организација процеса вредновања и оцењивања омогућавају позитивну и здраву атмосферу у наставном процесу, као и квалитетне међусобне односе и комуникацију на релацији ученик – наставник, као и ученик – ученик.

СЛОБОДНА НАСТАВНА АКТИВНОСТ ПРЕДУЗЕТНИШТВО, седми разред

Циљ учења слободне наставне активности *Предузетништво* је да допринесе развоју иновативности и предузимљивости код ученика, способности да се идеје претворе у акцију, способности за тимски рад и коришћење разноврсних извора знања ради бољег разумевања друштвених процеса и појава и преузимања одговорне улоге у савременом друштву.

Годишњи фонд часова: 36

Наставник: Андријана Николић

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ По завршетку програма ученик ће бити у стању да	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја
Комуникација Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	– наведе основна права потрошача и начине њихове заштите; – на декларацији пронађе најважније информације о производу и одреди однос цене и квалитета; – посматра занимања из перспективе некад и сад и предвиди могућности њиховог развоја у будућности; – повезује одређена занимања и врсту и нивое образовања; – препозна проблеме у свом непосредном окружењу и дискутује о могућностима њиховог решавања; – се укључи у иницијативе које се покрећу у школи; – разликује особине лидера и менаџера; – одговорно преузима задужења у тиму, сарађује са другим члановима тима и учествује у доношењу одлука; – планира, распоређује и управља ресурсима (знања и вештине, време, новац, технологије); – учествује у осмишљавању пословне идеје;	ЗАШТИТА ПРАВА ПОТРОШАЧА Однос цене и квалитета производа/услуге. Декларација производа. Уговорна обавеза за услугу. Остваривање права потрошача.
		СВЕТ РАДА Свет занимања некад, сад и у будућности. Професионална оријентација. Професионални развој. Форма и функција CV и мотивационог писма. Концепт целоживотног учења.
		ПОКРЕНИ СЕБЕ И ДРУГЕ Покретање иницијативе. Менаџмент и лидерство. УЧЕНИЧКА ПРЕДУЗЕЋА Појам предузећа (привредног субјекта). Производ и/или услуга. Појам тржишта.

	– информише се о постојању сличних производа на тржишту; – комуницира са окружењем о креативним идејама свога тима; – примењује правила пословне комуникације; – поштује етичке принципе у пословању; – израчуна трошкове израде производа према датим инструкцијама; – прикупи информације о ценама сличних производа на тржишту и на основу њих одреди цену свог производа; – учествује у промоцији и продаји производа; – презентује рад свог тима.	Људски и материјални ресурси. Пословна комуникација. Основни етички принципи у пословању. Процес производње и процес пружања услуга. Цена производа или услуге. Облици промовисања производа. Продаја производа или услуге.
--	---	--

Ред.бр. наставне теме	Назив наставне теме	Бр. часова по теми		
			Обраду новог градива	Утврђи- вање
I	ЗАШТИТА ПРАВА ПОТРОШАЧА	7	5	2
II	СВЕТ РАДА	7	5	2
III	ПОКРЕНИ СЕБЕ И ДРУГЕ	4	3	1
IV	УЧЕНИЧКА ПРЕДУЗЕЋА	18	10	8
УКУПНО		36	23	13

ПЛАН РАДА ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ-СЕДМИ РАЗРЕД, школске 2022/2023.године

Циљеви:

1. Упознавање са календаром рада школе и усвајање плана рада
2. Договор о узајамним очекивањима, потребама и захтевима
3. Усклађивање ставова породице и школе везаних за васпитање ученика
4. Радионица-пројекат професионалне оријентације
5. Прослава Дечје недеље
6. Насиље и ненасиље
7. Подстицање социјалних односа у одељењу
8. Занимања која волим
9. Грађење адаптације и личног идентитета у социјалној групи
10. Развијање толеранције на различите ставове, особине, навике
11. Анализа успеха на крају првог класификационог периода
12. Учим да штедим
13. Шаљемо лепе поруке(Шта ми се свиђа код других)
14. Сви смо исти, а различити
15. Ризично понашање и здравље младих
16. Асертивна комуникација
17. Успех ученика на крају првог полугодишта
18. Професионална оријентација
19. Дан Светог Саве, припрема и обележавање
20. Професионална оријентација
21. Како препознати осећања-радионица
22. Суочавање са неуспехом и изградња одбрамбених механизма
23. Пројекат професионалне оријентације
24. Такмичења ученика
25. Међувршњачко насиље-претња, уцена, физички обрачуни(програм заштите деце од насиља)
26. Професионална оријентација
27. Организовање индивидуалних разговора

- 28. Кад насиља нема-нема ни проблема
- 29. Грађење и јачање личних ставова-програм Конвенције о правима детета
- 30. Професионална оријентација
- 31. Организовање и извођење екскурзије ученика
- 32. Живот у одељењу, однос дечак, девојчица-програм репродуктивног здравља младих
- 33. Важност очувања животне средине
- 34. Препознавање осећања
- 35. Сређивање педагошке документације
- 36. Анализа успеха ученика на крају школске године